

๑๐๑ ปี
แห่งการสถาปนา
กรมศิลปากร

ตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ
๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๑๐๑ ปี
แห่งการสถาปนา
กรมศิลปากร

พระอจนะ วัดศรีชุม จังหวัดสุโขทัย

คำนำ

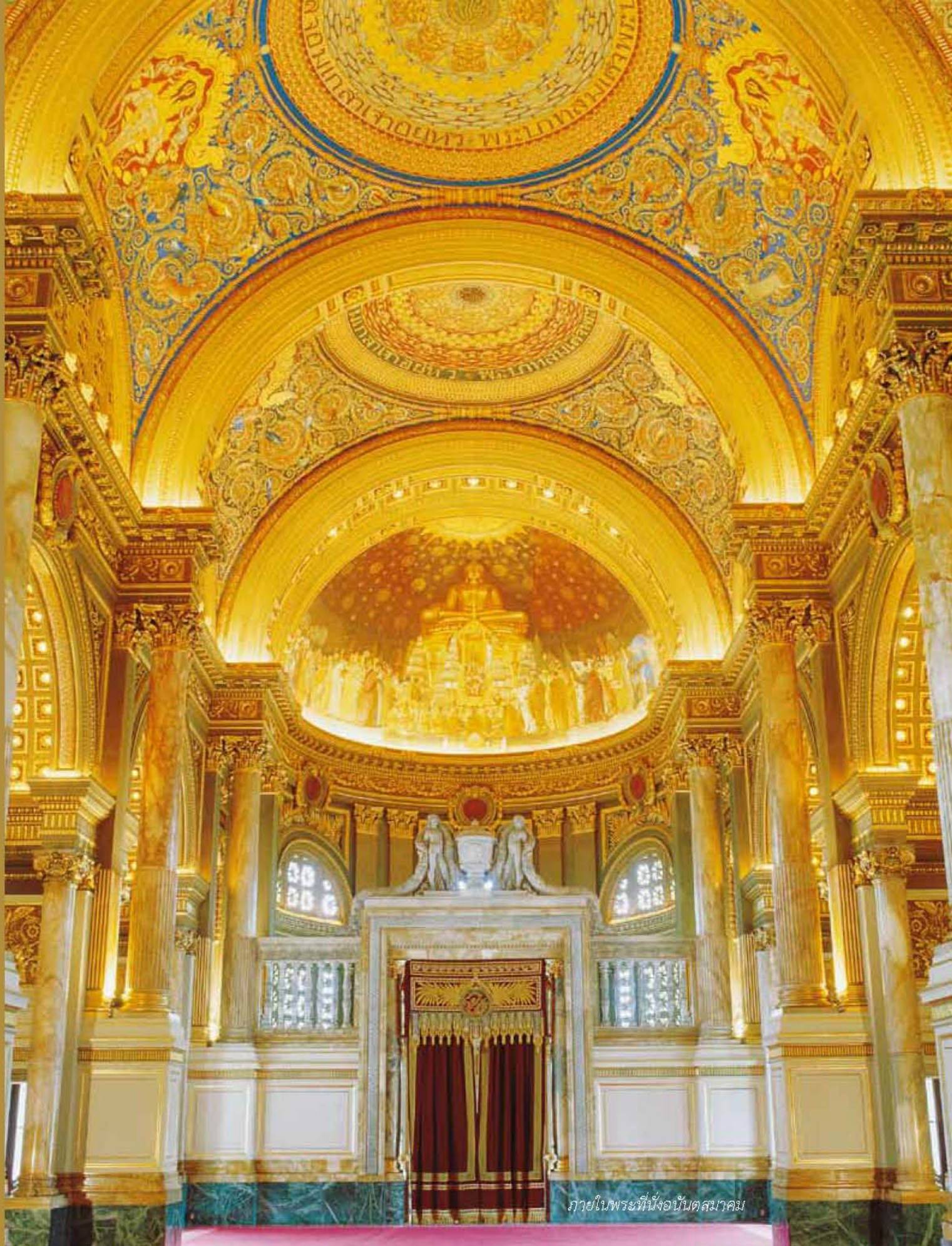
กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหน้าที่ในการบำรุงรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู ส่งเสริม สร้างสรรค์ สืบทอด และเผยแพร่มรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติให้แพร่หลายกว้างขวางสู่สาธารณชน ครอบคลุมงานด้านโบราณคดี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ วรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เอกสารจดหมายเหตุ ภาษาและหนังสือ ตลอดจนงานช่างศิลปกรรม และงานช่างสิบหมู่

การจัดทำหนังสือที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบการสถาปนากรมศิลปากรแต่ละปี เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ตามบทบาทหน้าที่และภารกิจของกรมศิลปากรในรอบปีที่ผ่านมา รวมทั้งรายงานผลดำเนินงานสำคัญในพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีการต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องด้วยชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การสถาปนากรมศิลปากร เวียนมาบรรจบ ๑๐๑ ปี นับเป็นมงคลสมัยของหน่วยงานที่สามารถสืบทอดภารกิจมาได้อย่างต่อเนื่องยาวนาน สอดคล้องกับโลกยุคโลกาภิวัตน์ และยังได้จัดเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในมิติทางศิลปวัฒนธรรมในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘

กรมศิลปากร หวังว่าหนังสือที่ระลึกในโอกาส ๑๐๑ ปี แห่งการสถาปนากรมศิลปากรจะเป็นสื่อกลางสะท้อนภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานให้บุคลากรของกรมศิลปากร ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป ได้ร่วมรับรู้ภารกิจของกรมศิลปากรด้วยความภาคภูมิใจและตระหนักในความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกส่วนทุกฝ่าย รวมถึงการสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กร และประชาชนในชาติ ความเข้าใจและความร่วมมือกัน ย่อมจะเป็นพลังผลักดันการดำเนินงานของกรมศิลปากรให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

(นางโสมสุดา ลียะวณิช)
อธิบดีกรมศิลปากร

ภายในพระที่นั่งอนันตสมาคม

สารบัญ

คำนำ

The Fine Arts Department in Preparation for the ASEAN Community ๗

กรมศิลปากรกับการก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน ๑๓

กรมศิลปากรกับแผนการฟื้นฟูโบราณสถานในบริเวณภาคกลาง ของประเทศไทยหลังเกิดมหาอุทกภัย ๑๙

หน่วยงานขึ้นตรงต่อกรมศิลปากร ๒๓

- กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกรม ๒๓
- กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร ๒๙
- งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ๓๕

สำนักการสังคีต ๓๙

สำนักช่างสิบหมู่ ๔๗

สำนักบริหารกลาง ๕๕

สำนักโบราณคดี ๖๗

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๗๕

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ๘๓

สำนักสถาปัตยกรรม ๘๙

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ๙๙

สำนักหอสมุดแห่งชาติ ๑๐๗

สำนักศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ ๑๑๓

ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรดีเด่น ๑๙๓

หน่วยงานภายในกรมศิลปากร ๑๙๘

คณะทำงาน ๒๐๐

กรมศิลปากร
DEPARTMENT OF FINE ARTS

The Fine Arts Department in Preparation for the ASEAN Community

Dr. Somsuda Leyavanija*

The Fine Arts Department has developed from a small government agency into a large one with thousands of staff members. Its organizational structure has gradually undergone expansion and change as deemed necessary in order to support and improve its capacity to safeguard and preserve the cultural heritage all over the country. Amid the current trend towards globalization, every part of the whole world is closely connected to one another as a result of rapid technological advance. Distance is no longer a problem in global communication. Transmission as well as exchange of knowledge in the field of cultural management among different countries is therefore regarded as an essential step which will significantly pave the way for further co-operation in other aspects.

For a long period of 101 years, the Fine Arts Department has continued to adopt a policy to develop cultural co-operation with foreign countries in different forms such as publications, study trips, meetings, seminars, training courses, art and culture festivals, etc. Covering every field of work under the care of the Fine Arts Department, namely archaeology, national museum, national libraries, national archives, literature, history, architecture, dramatic arts and traditional arts; co-operation projects with different countries have been carried out by the Department. Undertaken bilaterally, multilaterally at the level of government to government, government to a private organization of a foreign country and government to an international organization and in the forms of an agreement a memorandum of understanding, an executive programme and a protocol; these cultural cooperation projects have formed close partnership to work together for sustainable development of art and culture.

ASEAN and the ASEAN Community

ASEAN was established after the signing of *"the Bangkok Declaration"* by foreign Ministers of five nations–Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore and Thailand on August 8, 1967. At present, ASEAN has 10 member countries, namely Indonesia, Malaysia, the Philippines, Singapore, Thailand, Brunei, Vietnam, Laos, Myanmar and Cambodia, In December of the

* Director General, the Fine Arts Department.

year 1997, the ASEAN leaders adopted the ASEAN Vision 2020 in which targets aim to be achieved within the year 2020 as follows:-

1) A Concert of Southeast Asian Nations
2) A Partnership in Dynamic Development
3) An Outward-Looking ASEAN
4) A Community of Caring Societies.

At the 9th ASEAN Summit in Bali in October 2003, the ASEAN leaders, in response to the ASEAN Vision, signed the Declaration of ASEAN Concord II or known as Bali Concord II and approved the establishment of ASEAN Community 2020 with their intention to increase ASEAN's power of negotiation, its potential for competitiveness in the international arena and its ability to cope with world problems affecting Southeast Asian region. The time frame earlier set in 2020 has been speeded up, making its establishment happen within the year 2015 with a vision of ASEAN becoming *" One Vision, One Identity, One Community"*.

The ASEAN Community comprises 3 pillars as follows:-

1. ASEAN Security Community – ASC
2. ASEAN Economic Community – AEC and
3. ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC.

Preparation for ASEAN Socio-Cultural Community

Closely associated with arts and cultures of Southeast Asian nations, this third pillar of the ASEAN Community emphasizes a people-centered approach, making this region a community of caring and sharing societies. The people will enjoy good living conditions. Their quality of life will be improved in every aspect to ensure their social security, their sustainable use of natural resources and their enhancement of the ASEAN identity. In the ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint are incorporated six elements, namely human development, social welfare and protection, social justice and rights, environmental sustainability, building an ASEAN identity and narrowing the development gap. The Ministry of Culture has been entrusted with the task of Sectoral Bodies for building the ASEAN identity. Strategic goals have been set in line with the ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint. The targets to be achieved include the promotion and preservation of ASEAN cultural heritage, the promotion of cultural and industrial creativity and the connection with communities. Different organizations within the Ministry have been assigned to carry out programmes and activities concerned to achieve expected outcomes within the time frame. In response to the Ministry of Culture's policies and strategies; the Fine Arts Department, as a government agency under the Ministry, has therefore been working in preparation for the ASEAN Community.

Preparation for the Fine Arts Department in the ASEAN Community

The Fine Arts Department is setting up projects, programmes and activities for the years 2013 – 2015 in accordance with the Ministry of Culture's strategies in both initiative

and responsive steps to pave the way for the ASEAN Community. The implementation plans, projects, programmes conducted in line with the ASCC Blueprint in terms of building the ASEAN identity are as follows: -

1. The enhancement of the recognition of the ASEAN Community and a strong sense of community.

Programmes to foster a sense of regional cohesion and unity amid cultural diversity as well as to promote good understanding among ASEAN member countries : -

1.1 Training courses for the Fine Arts Department staff in order to prepare themselves for being part of the ASEAN Community and learn to adapt themselves to consequent impacts in terms of competitiveness, working opportunity and flow of professional services in the region.

1.2 Training courses for the Fine Arts Department staff on the usage of English as the official language of the ASEAN Community.

1.3 Training courses for the Fine Arts Department staff on cultures and traditions of ASEAN countries with emphasis on their similarities and diversities through multimedia channels of communication.

2. The promotion and preservation of ASEAN cultural heritage

Programmes to enhance knowledge and understanding of the public on historical and cultural ties of ASEAN countries as well as their simililaries and diversities in order to safeguard the overall identity and cultural heritage of the ASEAN community : -

2.1 Application for membership of international organizations in order to publicize arts and culture under the care of the Fine Arts Department and emphasize their significance at international level.

Providing opportunities for the Fine Arts Department staff to pursue their studies abroad and to participate in training courses, meeting and seminar held by international organizations so as to keep up with the latest advancement of knowledge and to build up a cultural network at international level.

2.2 Preparation for short – term exchange of personnel between the Fine Arts Department and ASEAN government organizations as well as technical assistance to one another.

2.3 Preparation for official co – operation among ASEAN member countries because of their closer contact after the establishment of the ASEAN Community.

2.4 Exchange of cultural personnel of high performance among ASEAN member countries in order to broaden their horizons.

3. The promotion of cultural and industrial creativity

Programmes conducted by the Fine Arts Department to promote and enhance cultural creativity as well as to promote cultural industries : -

3.1 Preparation for English and computer training programmes, aiming at searching information on line for enhancement of cultural and industrial creativity, especially cultural tourist industry.

3.2 Preparation for training courses on cultural creativity and cultural value added products.

3.3 Preparation for social events held to promote cultural value added products created by the Fine Arts Department staff and certified network members.

4. The connection with communities

The Fine Arts Department fully realizes the importance of a good relationship with a community who is the owner of the cultural heritage. Authority and responsibility at basic level have been decentralized. Local people have learned to safeguard their own heritage. Since 2003, the connection between the Fine Arts Department and local communities has been developed. This approach together with the promotion of economically value – added product from cultural capital of each community will be used as a strategy for organizing different programmes in co-operation with the ASEAN Community.

The Fine Arts Department's Approach to the ASEAN Community

Before the ASEAN Community establishment in 2015, practical action plans in both initiative and responsive ways should be officially approved and made generally known to those concerned. Good preparation with strategic planning by both government and private organizations will enable to put Thailand and its people in the most advantageous position in terms of social security, economy, science and technology, environment management, connection and co-operation with ASEAN member countries and competitiveness in the international arena. Therefore, the Fine Arts Department should have long – term preparation planning to ensure the continuation of their projects and programmes designed to promote the ASEAN identity and culture. In realization that human resources are considered a vital part for achievement of this strategic goal, the Fine Art Department should issue guidelines on a wide range of quality enhancement of its personnel which are regarded as human capital of the organization. In this regard, it is a long – term investment which requires continuation and determination to achieve the expected outcome which is very essential for its professional step towards the ASEAN community. Measures to be taken are as follows:-

1. To provide continuing knowledge about the ASEAN community in terms of its importance and advantages, the preparation of the Department to become part of it and current information as well as to occasionally appraise the knowledge and understanding of the staff.

2. To make preparation for basic readiness of the staff such as training courses in English and the languages of the ASEAN countries, ethical and leadership enhancement, etc. and then to organize a more advanced programme on knowledge, skill and competency for each staff level.

3. To raise awareness of being part of the ASEAN identity as well as to preserve, promote, create and add value to ASEAN cultural heritage in order to ensure its place at the international arena.

4. To promote the professional personnel, make an official list of experts and guest speakers for related training courses and hold a forum for exchange of ideas and experience among the professional personnel government agencies in charge of the three different pillars of ASEAN so as to know the work of one another.

5. To increase the role of communities and groups of people as well as to promote cultural co-operation network.

6. To set up an office or a centre responsible for ASEAN affairs under the Fine Arts Department in order to facilitate connection among countries in different regions as well as enhancement its academic network potential.

Speaking of the Asian Community at the very moment, the people in general mostly pay attention to the economic pillar in spite of the fact that the other two are not at all of less significance. Therefore, key cultural organizations including the Fine Arts Department of the Ministry of Cultural must strengthen their role and enhance their potential in order to evidently present themselves as part of ASEAN Socio – Cultural Community in supporting the ASEAN Community to enter the international arena with dignity.

ภาพเทวดาลงรักปิดทอง
จากตู้พระธรรมศิลปะรัตนโกสินทร์
พุทธศตวรรษที่ ๒๔

กรมศิลปากรกับการก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน

ดร.โสมสุดา ลียะวณิช*

กรมศิลปากรได้พัฒนาก้าวหน้าจากหน่วยงานขนาดเล็กมาเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีบุคลากรหลายพันคน มีการขยายปรับเปลี่ยนโครงสร้างของหน่วยงานตามความเหมาะสมกับสภาวการณ์ต่าง ๆ เพื่อรองรับภารกิจการดูแล รักษา อนุรักษ์งานมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติที่กระจายครอบคลุมอยู่ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศมาเป็นลำดับ ในขณะที่ปัจจุบันโลกได้กลายเป็นโลกไร้พรมแดนในยุคโลกาภิวัตน์ที่เชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ให้มีความใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้นด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย ระยะทางไม่เป็นอุปสรรคในการติดต่อกันอีกต่อไป การถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ วิทยาการด้านการพัฒนาการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมระหว่างกันของชาติต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ จึงนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการประสานความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ระหว่างกันที่จะเป็นผลตามมา

ตลอดระยะเวลา ๑๐๑ ปี กรมศิลปากรได้ดำเนินนโยบายในการพัฒนาความร่วมมือด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรมกับประเทศต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการเผยแพร่ การศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรม การเข้าร่วมงานเทศกาลศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งการดำเนินโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศที่ครอบคลุมเนื้องานศิลปวัฒนธรรมทุกด้านที่กรมศิลปากรรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นงานโบราณคดี งานพิพิธภัณฑ์ งานหอสมุด งานหอจดหมายเหตุ งานวรรณกรรม งานประวัติศาสตร์ งานสถาปัตยกรรม งานนาฏศิลป์ดนตรี และงานช่างสิบหมู่ โครงการความร่วมมือกับต่างประเทศเหล่านี้มีทั้งในรูปแบบของรัฐต่อรัฐ ระดับทวิภาคีและพหุภาคี รัฐต่อองค์กรเอกชนของต่างประเทศ และรัฐต่อองค์กรระหว่างประเทศ มีการจัดทำความตกลง บันทึกความเข้าใจ แผนปฏิบัติการ และพิธีสารระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการพัฒนางานด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมกันอย่างยั่งยืน

อาเซียนและประชาคมอาเซียน

อาเซียนก่อตั้งขึ้นจากการลงนามร่วมกันใน *“ปฏิญญากรุงเทพ”* ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๐ ปัจจุบันมีสมาชิก ๑๐ ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา

---

* อธิบดีกรมศิลปากร

ในเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ผู้นำกลุ่มประเทศอาเซียนได้รับรองเอกสารวิสัยทัศน์อาเซียน ๒๐๒๐ ซึ่งกำหนดเป้าหมายว่าภายในพุทธศักราช ๒๕๖๓ (คริสต์ศักราช ๒๐๒๐) อาเซียนจะเป็น

๑) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ – A Concert of Southeast Asian Nations
๒) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต – A Partnership in Dynamic Development
๓) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก – An Outward–Looking ASEAN
๔) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร – A Community of Caring Societies

ในการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๙ ระหว่างวันที่ ๗ – ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ ที่บาหลี ผู้นำกลุ่มประเทศอาเซียนได้สนองตอบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน โดยได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II) หรือข้อตกลงบาหลี ๒ (Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) (คริสต์ศักราช ๒๐๒๐) เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ ๆ ของโลกที่ส่งผลกระทบมาถึงภูมิภาคอาเซียนภายในพุทธศักราช ๒๕๖๓ ซึ่งต่อมาได้เลื่อนเข้ามาเป็นภายในพุทธศักราช ๒๕๕๘ โดยดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า *"หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม"* (One Vision, One Identity, One Community)

ประชาคมอาเซียนจะประกอบด้วยประชาคมย่อยซึ่งเป็นเสมือนเสาหลัก ๓ เสา (pillar) คือ

๑. ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC)
๒. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC)
๓. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio–Cultural Community – ASCC)

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งเป็น ๑ ใน ๓ ของเสาหลักของประชาคมอาเซียน เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นจุดศูนย์กลาง เป็นสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและได้รับการพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตในทุก ๆ ด้าน มีความมั่นคงทางสังคม ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน ในแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio–Cultural Community – ASCC Blueprint) ตามองค์ประกอบหลัก ๖ ด้าน คือ การพัฒนามนุษย์ (Human Development) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม (Social Welfare and Protection) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม (Social Justice and Rights) ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Sustainability) การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity) ลดช่องว่างทางการพัฒนา (Narrowing the Development Gap) นั้น กระทรวงวัฒนธรรมได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในด้านวัฒนธรรมและศิลปะ (Sectoral Bodies) ภายใต้องค์ประกอบของการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมได้กำหนดประเด็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับประเด็นของการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Identity) ของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ทั้งในด้านการส่งเสริมการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคม การส่งเสริมและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน การส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม และการมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน โดยมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดรับไปดำเนินการผลักดันให้บังเกิดผลตามเวลาและเป้าหมาย กรมศิลปากรในฐานะหน่วยงาน

ภายใต้สังกัดกระทรวงวัฒนธรรมจึงได้ดำเนินการเสริมสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสนองตอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงวัฒนธรรมมาเป็นลำดับ

การเสริมสร้างความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกรมศิลปากร

กรมศิลปากรจะได้ดำเนินโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างพุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๘ อย่างสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานการเข้าสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนของกระทรวงวัฒนธรรม ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ โดยได้กำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมส่งเสริม สงวนรักษา อนุรักษ์ และเสริมสร้างความเข้าใจในงานมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทยและของอาเซียน รวมทั้งการพัฒนาความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน บนพื้นฐานเนื้องานของกรมศิลปากรด้วยหลักการทูตเชิงวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเผยแพร่ การจัดและร่วมประชุมอบรมทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน เพื่อการปกป้องคุ้มครองความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกวัฒนธรรมอาเซียนในภาพรวม และทำให้สังคมโลกยอมรับในเอกลักษณ์มรดกวัฒนธรรมอาเซียนอย่างมีศักดิ์ศรีบนเวทีโลก

แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับประเด็นของการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนของกรมศิลปากร มีดังนี้

๑. ประเด็นการส่งเสริมการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคม

กิจกรรมการสร้างความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ และการรวมกันเป็นเอกภาพท่ามกลางความหลากหลาย และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ในเรื่องวัฒนธรรมที่กรมศิลปากรดำเนินการประกอบด้วย

๑.๑ จัดเตรียมโครงการฝึกอบรมและส่งบุคลากรไปเข้าร่วมฝึกอบรมการสร้างความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียน เพื่อให้บุคลากรของกรมศิลปากรรับรู้ถึงความเป็นประชาคมอาเซียน สามารถปรับตัวพร้อมรับความเป็นประชาคมและผลกระทบต่าง ๆ ที่จะตามมา ทั้งในเรื่องการแข่งขัน การเพิ่มโอกาสในการทำงาน การเคลื่อนย้ายงานวิชาชีพในระหว่างภูมิภาคอาเซียน ฯลฯ

๑.๒ จัดเตรียมโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการเพิ่มทักษะ ความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษซึ่งจะเป็นภาษาราชการของอาเซียนให้แก่บุคลากร เพื่อการสื่อสารและการปฏิบัติงานที่คล่องตัว การติดต่อสื่อสารในระบบราชการของอาเซียน และเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในทุก ๆ เรื่อง

๑.๓ จัดเตรียมโครงการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เหมือน/คล้ายคลึง/แตกต่างของประเทศในภูมิภาคอาเซียนให้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๒. ประเด็นการส่งเสริมและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน

กิจกรรมการส่งเสริม สงวนรักษา และอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน ด้วยการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาค ความคล้ายคลึงและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของเหล่าประเทศสมาชิก เพื่อการปกป้องความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์และการดำรงอยู่ร่วมกันของมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนในภาพรวมที่กรมศิลปากรดำเนินการประกอบด้วย

๒.๑ เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อเผยแพร่และยกระดับความสำคัญของงานด้านศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากรในระดับนานาชาติ ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสเดินทางไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน

เข้าร่วมประชุม และแลกเปลี่ยนความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ กับองค์กรระหว่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำผลมาใช้พัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงานด้านศิลปวัฒนธรรมให้ก้าวทันกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสร้างเครือข่ายงานด้านศิลปวัฒนธรรมในระดับสากล

๒.๒ จัดเตรียมโครงการส่งเสริมให้เกิดระบบการแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้น และการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคหรือวิชาการระหว่างข้าราชการกรมศิลปากรกับข้าราชการของประเทศสมาชิกอาเซียน

๒.๓ จัดเตรียมโครงการความร่วมมือของระบบราชการ ประชาคมอาเซียนจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศอาเซียนด้วยกันมากขึ้น

๒.๔ เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มประสบการณ์การทำงานต่อยอดแก่ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

๓. ประเด็นการส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม

กิจกรรมส่งเสริมการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมและร่วมมือกันในอุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรมที่กรมศิลปากรดำเนินการประกอบด้วย

๓.๑ จัดเตรียมโครงการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

๓.๒ จัดเตรียมโครงการฝึกอบรมการสร้างสรรค์งานทางวัฒนธรรม และการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ จัดเตรียมโครงการจัดงานนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่สืบทอด สร้างสรรค์และต่อยอดของข้าราชการกรมศิลปากรและเครือข่ายผู้ผ่านการฝึกอบรม

๔. ประเด็นการมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน

กรมศิลปากรตระหนักถึงความสำคัญของความสัมพันธ์อันดีระหว่างกรมศิลปากรกับชุมชนเจ้าของมรดกศิลปวัฒนธรรม จึงได้กระจายอำนาจและถ่ายโอนภารกิจขั้นพื้นฐานในการดูแลรักษามรดกศิลปวัฒนธรรมให้แก่ท้องถิ่นและประชาชนในชุมชน และพัฒนาความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๖ รวมทั้งส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์และมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากทุนมรดกศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งจะใช้กลยุทธ์เดียวกันนี้ในการจัดกิจกรรมกับประชาคมอาเซียน

แนวทางการขับเคลื่อนกรมศิลปากรเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนถ้าหากมีการเตรียมตัวดี มีแผนการดำเนินงานทั้งในเชิงรับและเชิงรุกที่ดี ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง เป็นที่ยอมรับและรับรู้กันโดยทั่วไป องค์กรทุกองค์กรและประเทศชาติจะได้ประโยชน์สูงสุด ทั้งด้านความมั่นคงทางสังคม เศรษฐกิจ การพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการดูแลสิ่งแวดล้อม และการปฏิสัมพันธ์สร้างความร่วมมือระหว่างกันของประเทศในอาเซียน และมีความพร้อมในการแข่งขันบนความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว สามารถยืนหยัดบนเวทีอาเซียนและเวทีโลกได้อย่างมั่นคงและสง่างาม กรมศิลปากรจึงควรจัดให้มีแผนการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในระยะยาว เพื่อจะได้มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้องค์กรเข้มแข็งและบรรลุเป้าหมายในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน แต่ในการผลักดันองค์กรให้บรรลุเป้าหมายนั้น ตัวขับเคลื่อนที่สำคัญคือบุคลากรที่มีคุณภาพ กรมศิลปากรควร

วางแนวทางการพัฒนาบุคลากรของกรมศิลปากร หรือทุนมนุษย์ขององค์กรในด้านต่าง ๆ[๑] ซึ่งเป็นการลงทุนที่มองเห็นผลในระยะยาว ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จริงจัง อันจะเป็นรากฐานในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในพุทธศักราช ๒๕๕๘ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมืออาชีพ ดังนี้

๑. สร้างความตระหนักรู้อย่างต่อเนื่อง ด้วยการให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ทั้งเรื่องของความสำคัญของประชาคมอาเซียน การเตรียมตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ประโยชน์ของประชาคมอาเซียน และข้อมูลใหม่ ๆ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง พร้อมกับการทบทวนและประเมินความรู้ความเข้าใจเป็นระยะ ๆ จนแน่ใจว่าบุคลากรของกรมศิลปากรทุกคนรู้เรื่องประชาคมอาเซียนนี้อย่างแท้จริง

๒. เตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาและปรับใช้โดยเฉพาะการจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาของประเทศอาเซียน การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ ฯลฯ ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเตรียมความพร้อม จากนั้นจึงเพิ่มการพัฒนาความรู้ ทักษะและสมรรถนะที่เข้มข้นและครอบคลุมประเด็นการพัฒนาของบุคลากรในทุกระดับมากยิ่งขึ้น

๓. ปลูกจิตสำนึกสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของอัตลักษณ์อาเซียน พร้อมที่จะร่วมอนุรักษ์ ส่งเสริม สร้างสรรค์ต่อยอดมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนให้มีที่ยืนบนเวทีโลก

๔. ส่งเสริมการบริหารทรัพยากรบุคคลที่เป็นบุคลากรมืออาชีพ รวบรวมบัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรสำหรับการจัดฝึกอบรมระบบงาน รวมทั้งร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ระหว่างบุคลากรของส่วนราชการที่รับผิดชอบในต่างเสาหลักเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

๕. ขยายบทบาทภาคประชาสังคมและกลุ่มประชาชน และเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวัฒนธรรม

๖. จัดตั้งสำนักงานหรือศูนย์เพื่อดูแลงานรับผิดชอบงานด้านอาเซียนภายใต้องค์กร เพื่อการปรับบทบาทในด้านความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ และส่งเสริมศักยภาพด้านวิชาการและเครือข่าย

ในการกล่าวขานถึงประชาคมอาเซียน ณ นาทีนี้ โดยทั่วไปแล้วคนส่วนใหญ่มักจะมุ่งให้ความสนใจเสาหลักทางเศรษฐกิจ ทั้ง ๆ ที่เสาหลักอีก ๒ เสาก็มีความสำคัญและมีประโยชน์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังนั้นหน่วยงานที่เป็นหลักในด้านวัฒนธรรม ซึ่งหมายรวมถึงกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ต้องร่วมกันสร้างความเข้มแข็งเพื่อแสดงบทบาท ศักยภาพ ตัวตนของตนเองให้เป็นที่ประจักษ์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งในเสาหลักของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนที่สามารถร่วมผลักดันให้ประชาคมอาเซียนก้าวเข้าสู่เวทีโลกได้อย่างสง่างาม

---

[๑] ทฤษฎีพื้นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพทุนมนุษย์ตามทฤษฎี 8K's ของศาสตราจารย์ ดร.จีระ หงส์ลดารมย์ ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ (Human Capital) ทุนทางปัญญา (Intellectual Capital) ทุนทางคุณธรรมและจริยธรรม (Ethical Capital) ทุนแห่งความสุข (Happiness Capital) ทุนทางสังคม (Social Capital–Networking) ทุนแห่งความยั่งยืน (Sustainable Capital) ทุนทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Digital Capital) ทุนอัจฉริยะ (Talented Capital) และทฤษฎีต่อยอดสร้างคุณภาพทุนมนุษย์ตามทฤษฎี 5K's ของศาสตราจารย์ ดร.จีระ หงส์ลดารมย์ ประกอบด้วย ทุนทางความคิดสร้างสรรค์ (Creativity Capital) ทุนทางความรู้ (Knowledge Capital) ทุนทางนวัตกรรม (Innovation Capital) ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ทุนทางอารมณ์ (Emotional Capital)

พระมงคลบพิตร

กรมศิลปากรกับแผนการฟื้นฟูโบราณสถานในบริเวณภาคกลางของประเทศไทยหลังเกิดมหาอุทกภัย

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ ประเทศไทยประสบอุทกภัยและวาตภัยอย่างรุนแรง ครอบคลุมอาณาเขตกว้างขวางในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ทำให้เกิดพายุหลายลูกพัดผ่านประเทศไทย เช่น พายุโซนร้อนไหหม่า พายุโซนร้อนนกเตน และพายุนาลแก ส่งผลกระทบให้มีปริมาณน้ำเพิ่มสูงขึ้นทั้งบริเวณเหนือเขื่อนและใต้เขื่อน แผ่อิทธิพลเรื่อยลงมาจนถึงพื้นที่ในจังหวัดภาคกลาง โดยเฉพาะในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี และสำนักศิลปากรที่ ๓ พระนครศรีอยุธยา อย่างหนักตามลำดับ

สำนักศิลปากรที่ ๓ พระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ดูแลรับผิดชอบ ๕ จังหวัด ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา นครนายก สระบุรี อ่างทอง และสิงห์บุรี ซึ่งอุทกภัยครั้งนี้ส่งผลต่อพื้นที่ ๓ จังหวัด ตลอดเส้นทางลุ่มแม่น้ำป่าสักและเจ้าพระยา ตั้งแต่จังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง ลงมาถึงพระนครศรีอยุธยา (เริ่มจากพื้นที่จังหวัดลพบุรี ได้รับผลกระทบจากประตูน้ำบางโฉมศรีพังทลาย เพราะแรงดันน้ำ ซึ่งประตูน้ำแห่งนี้อยู่ติดกับแม่น้ำลพบุรี ส่งผลให้น้ำท่วมผ่านอย่างรวดเร็ว) มวลน้ำได้ไหลบ่าลงมาถึงพื้นที่ด้านล่างของแม่น้ำลพบุรี ที่มีเส้นทางน้ำไหลผ่านมายังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งโดยปกติพื้นที่หลายอำเภอของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็มักมีน้ำท่วมขังจากพายุฝนตามฤดูกาลประจำปีอยู่แล้ว ทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีแหล่งโบราณสถานและวัดมากมายได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมอย่างรุนแรงเป็นระยะเวลายาวนานกว่า ๒ เดือน ตามลำดับ ดังนี้

วันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กำแพงด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของวัดไชยวัฒนารามพังทลาย ทำให้น้ำไหลทะลักเข้ามาในบริเวณวัด ด้วยกระแสน้ำที่มีลักษณะเชี่ยวและแรงส่งผลให้น้ำไหลทะลักข้ามถนนเข้าสู่บ้านเรือนใกล้เคียง

วันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ น้ำจากแม่น้ำป่าสักทะลักท่วมพื้นที่กลุ่มโบราณสถานอโยธยานอกเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา ซึ่งท่วมพร้อมกับนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ แม้ว่าเทศบาลอยุธยาจะได้พยายามทำคันดินกั้นน้ำบริเวณตลอดริมแม่น้ำป่าสักแล้วก็ตาม

วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ คันดินบริเวณหัวรอ หน้าวังจันทรเกษม ซึ่งเทศบาลพระนครศรีอยุธยาเตรียมการไว้พังทลาย น้ำจึงทะลักเข้าท่วมเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาด้านทิศเหนือ และด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้อย่างรวดเร็วจนทั่วเกาะเมือง โดยน้ำขึ้นชั่วโมงละประมาณ ๑๐ เซนติเมตร และขึ้นอย่างต่อเนื่องจนระดับน้ำสูงสุดถึง ๖.๔๙ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ณ จุดวัดระดับน้ำหน้าพระตำหนักสิริยาลัย กล่าวได้ว่าน้ำท่วมเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาเต็มพื้นที่ โดยมีระดับน้ำท่วมขังในพื้นที่สูงตั้งแต่ ๑ – ๒ เมตร ตามระดับความสูงและความต่ำของพื้นที่

การคมนาคมหลักในเกาะเมืองเปลี่ยนจากรถเป็นเรือ บริเวณโบราณสถานแทบทุกแห่งมีน้ำท่วม จนไม่สามารถสัญจรเข้าไปได้ ประกอบกับต้องตัดระบบไฟฟ้า เนื่องจากระดับน้ำท่วมสูงถึงหม้อแปลงไฟฟ้าและตู้สายโทรศัพท์เสียหาย รวมถึงระบบประปาด้วย ดังนั้นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงต้องรับความช่วยเหลือจากภายนอกทั้งเครื่องอุปโภคและบริโภคด้วยความร่วมมือทั้งของภาครัฐและเอกชน ตลอดระยะเวลาประสบอุทกภัย

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ระดับน้ำเริ่มคงที่จนถึงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ น้ำจึงเริ่มลดลงอย่างช้า ๆ

วันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ เทศบาลพระนครศรีอยุธยา เริ่มดำเนินการกู้เกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา โดยถมดินปรับระดับพื้นถนนเชื่อมระหว่างสะพานนเรศวรมาเข้าเมืองเชื่อมกับถนนอู่ทอง เพื่อใช้เป็นเส้นทางหลักในการกู้เมือง โดยเริ่มจากการซ่อมคันดินบริเวณเจดีย์ศรีสุริโยทัยริมแม่น้ำเจ้าพระยา เรื่อยไปจนรอบเกาะเมืองแล้วสูบน้ำออก ด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ระดับน้ำในเกาะเมืองลดลงจนสามารถสัญจรไปมาได้

วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ระดับน้ำเริ่มลดลง และเข้าสู่ภาวะปกติทั้งเกาะเมืองเมื่อต้นเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

อย่างไรก็ตามระหว่างประสบอุทกภัย สำนักศิลปากรที่ ๓ พระนครศรีอยุธยา พยายามดำเนินการป้องกันดูแลรักษาโบราณสถานอย่างต่อเนื่องทั้งการ***ตรวจระวังความเสียหาย การผูกแพลูกบวบลดแรงกระแทกของน้ำที่จะทำความเสียหายแก่โบราณสถานเป็นเบื้องต้น*** ต่อมาเมื่อระดับน้ำลดลง จึงสำรวจความเสียหายของวัดและโบราณสถานในพื้นที่ความรับผิดชอบเสนอต่อกรมศิลปากร ปรากฏผลความเสียหายจากอุทกภัย รวมทั้งสิ้น ๑๔๗ แห่ง จำแนกตามพื้นที่จังหวัดในความรับผิดชอบได้ดังนี้

พื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี	๑๒	แห่ง
พื้นที่จังหวัดอ่างทอง	๔	แห่ง
พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓๑	แห่ง

สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี มีพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด คือ จังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม นนทบุรี และปทุมธานี กล่าวได้ว่าพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยครั้งใหญ่อย่างรุนแรง ระหว่างเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ โบราณสถานส่วนใหญ่ถูกน้ำท่วมขังเป็นเวลานาน ทำให้บริเวณฐานรากของโบราณสถานที่เป็นอิฐเปื่อยยุ่ยและมีความชื้นสูง บางแห่งปูนฉาบหลุดร่อน อย่างไรก็ดีโบราณสถานที่ได้รับการฟื้นฟูบูรณะก่อนหน้านี้ยังมีความมั่นคงแข็งแรงดี แม้นปูนฉาบจะหลุดร่อนไปบ้างก็ตาม เมื่อระดับน้ำลดลง สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี ได้สำรวจความเสียหายของวัดและโบราณสถานในพื้นที่

ความรับผิดชอบเสนอต่อกรมศิลปากร พร้อมจัดทำโครงการฟื้นฟูบูรณะโบราณสถานเหล่านั้น จำนวน ๓๓ โครงการ ซึ่งมีความเสียหายรายจังหวัด ดังนี้

พื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี	๑๙	แห่ง
พื้นที่จังหวัดนนทบุรี	๑๓	แห่ง
พื้นที่จังหวัดปทุมธานี	๗	แห่ง

กรมศิลปากรพิจารณาเห็นว่า โบราณสถานซึ่งเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติหลายแห่งนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะโบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อยู่ในสภาวะวิกฤต จำเป็นต้องได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูอย่างเร่งด่วน โดยเน้นเรื่องการอนุรักษ์เสริมความมั่นคง และปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ เพื่อให้เป็นแหล่งรายได้ของสังคมและประเทศชาติโดยเร็ว จึงเสนอโครงการฟื้นฟูบูรณะโบราณสถานจากเหตุอุทกภัย เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลจำนวนทั้งสิ้น ๑,๔๗๗,๗๓๙,๘๓๐ บาท (หนึ่งพันสี่ร้อยเจ็ดสิบเจ็ดล้านเจ็ดแสนสามหมื่นเก้าพันแปดร้อยสามสิบบาทถ้วน) โดยวางแผนการดำเนินงานเป็น ๓ *ระยะ* ระหว่างเดือนธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ถึงเดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ระยะแรก มุ่งเน้นบริเวณพื้นที่มรดกโลก อาทิ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาและโบราณสถานสำคัญ ได้แก่ วัดพระศรีสรรเพชญ์ วิหารพระมงคลบพิตร วัดมหาธาตุ วัดราชบูรณะ วัดพระราม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม เป็นต้น

ระยะที่ ๒ สำรวจความเสียหายที่มีต่อโบราณสถานโดยตรง เพื่อตรวจสอบโครงสร้างความมั่นคงของโบราณสถานตามหลักวิชาการทางด้านวิศวกรรมและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ธรณีวิทยา ปฐพีวิทยา และวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ ในการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ตามหลักวิชาการเพื่อเสริมความมั่นคงแข็งแรงของโบราณสถานสืบไป

ระยะที่ ๓ เป็นแผนงานระยะยาวที่ดำเนินการในลักษณะของการป้องกันผลเสียหายที่เกิดจากอุทกภัย ได้แก่ การสร้างเขื่อน หรือแนวป้องกันการเกิดอุทกภัยประจำปี การขุดลอกคูคลองโบราณเพื่อช่วยการระบายน้ำ และส่งเสริมให้เกิดตลาดน้ำเพื่อรักษาชีวิตดั้งเดิมของคนอยุธยา รวมทั้งจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อจัดการระบบระบายน้ำ ร่วมกับส่วนราชการที่มีหน้าที่โดยตรง เช่น กรมชลประทาน กรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นต้น

กรมศิลปากรจะได้ดำเนินการอนุรักษ์ บูรณะซ่อมแซม ฟื้นฟูโบราณสถานที่สำคัญของชาติให้กลับคืนคงสภาพแข็งแรงอย่างเต็มกำลังความสามารถ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติสืบไป

ตลับทองคำ ได้จากกรุพระปรางค์
วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ศิลปะรัตนโกสินทร์ พุทธศตวรรษที่ ๒๐

หน่วยงาน ขึ้นตรงต่อกรมศิลปากร

กลุ่มตรวจสอบภายในระดับกรม

ประวัติและพัฒนาการ

กลุ่มตรวจสอบภายใน กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมศิลปากร จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เสนอผู้บริหารเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางการปรับปรุงระบบงานตลอดจนแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในพุทธศักราช ๒๕๕๔ กรมศิลปากรปรับโครงสร้าง กลุ่มตรวจสอบภายในจึงเป็นหน่วยงานตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมศิลปากร เพื่อทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในกรม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรม

งานตรวจสอบภายในเป็นงานวิชาการที่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติงานสูงมาก เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือและได้รับการยอมรับจากบุคลากรของส่วนราชการทุกระดับ รวมทั้งเป็นงานที่ต้องมีผลงานที่จะเสนอให้ผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือหรือข้อมูลในการบริหารงานและแก้ไขปัญหาได้ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ งานตรวจสอบภายในจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีศักยภาพความพร้อมเพื่อรองรับภาระงานซึ่งมีขอบเขตงานที่กว้างขวางและชัดเจนโดยสามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีมาตรฐานและที่เป็นที่ยอมรับ นอกจากนี้งานตรวจสอบภายในยังมีระบบและคู่มือปฏิบัติงานที่ใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางการทำงาน ตลอดจนมีขั้นตอนการสอบทานวิธีปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้กรมบัญชีกลางได้มีการกำหนดระเบียบ มาตรฐานและคู่มือปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางและวิธีปฏิบัติงาน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานตรวจสอบภายในให้มีศักยภาพสูงขึ้น พร้อมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ตรวจสอบภายในมีศักยภาพ และมาตรฐานการปฏิบัติงานเทียบเท่ามาตรฐานสากล

งานตรวจสอบภายในได้มีการพัฒนาแนวทางและวิธีการตรวจสอบเพื่อให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน ซึ่งมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำระบบคอมพิวเตอร์มาช่วยในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็ว ถูกต้องยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันโอกาสที่จะมีความเสี่ยงต่อความผิดพลาดก็ยังคงมีแฝงอยู่ได้ ดังนั้นงานตรวจสอบภายในเองจึงต้องมีการพัฒนาเทคนิคและวิธีการตรวจสอบให้สามารถรองรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อยู่ตลอดเวลา

อำนาจหน้าที่

๑. กลุ่มตรวจสอบภายในมีหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานทุกหน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากร โดยผู้ตรวจสอบภายในดำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระ ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมที่ตรวจสอบ ปราศจากการแทรกแซงในการปฏิบัติงานและการเสนอความเห็นในการตรวจสอบ และไม่ควรเป็นกรรมการในคณะกรรมการใด ๆ ของกรมศิลปากร หรือหน่วยงานในสังกัดอันมีผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติงาน และการเสนอความเห็น

๒. ผู้ตรวจสอบภายในมีสิทธิในการเข้าถึงบุคคล ข้อมูล เอกสารหลักฐาน และทรัพย์สินต่าง ๆ รวมทั้งให้เข้าร่วมประชุมกับผู้บริหารในเรื่องเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานของกรมศิลปากร เพื่อรับทราบข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

๓. กลุ่มตรวจสอบภายในไม่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน และระบบการควบคุมภายใน หรือแก้ไขระบบการควบคุมภายใน ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่เป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ

หมากจำลอง เครื่องทองจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ

ชุดพานพระศรีทองคำ จากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ

ขอบเขตของการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของงานตรวจสอบภายในครอบคลุมถึง การตรวจสอบวิเคราะห์ รวมทั้งการประเมินความเพียงพอและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในของส่วนราชการ และการบริหารความเสี่ยงของส่วนราชการ ซึ่งรวมถึง

๑. ประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในหน้าที่ของหน่วยรับตรวจ เสนอแนะการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง

๒. สอบทานระบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน และ/หรือ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งที่ทางราชการกำหนด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ตรงตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบายของส่วนราชการ

๓. สอบทานความถูกต้องและเชื่อถือได้ของข้อมูลการดำเนินงานและการเงินการคลัง

๔. ตรวจสอบระบบการดูแลรักษา และความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจ ให้มีความเหมาะสมกับประเภทของทรัพย์สินนั้น

๕. ประเมินผลการดำเนินการเกี่ยวกับการเงินการคลังของส่วนราชการ

๖. วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

มาตรฐานการตรวจสอบภายใน

ผู้ตรวจสอบภายใน จะต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๒ ส่วน คือ

๑. มาตรฐานด้านคุณสมบัติ เป็นมาตรฐานที่กล่าวถึงลักษณะของหน่วยงานและบุคลากรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภายใน

๒. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน เป็นมาตรฐานที่กล่าวถึงลักษณะของงานตรวจสอบภายในและบรรทัดฐานที่สามารถใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน

พระพิมพ์ปางมารวิชัย ทองคำ บุ - สลักดุน
ศิลปะอยุธยา พุทธศตวรรษที่ ๒๐
กรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

กลุ่มตรวจสอบภายใน ได้ดำเนินการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการปฏิบัติงานหน่วยงานส่วนกลาง จำนวน ๘ หน่วยงาน

๒. ตรวจสอบการปฏิบัติงานหน่วยงานส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๓ หน่วยงาน

๓. ตรวจสอบการดำเนินงาน/การปฏิบัติงาน จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่

- ตรวจสอบการควบคุมการใช้โทรศัพท์โทรทางไกล/เคลื่อนที่ ของหน่วยงานกรมศิลปากรในส่วนกลาง
- ตรวจสอบการบริหารทรัพย์สินประเภทสิ่งพิมพ์ของกลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

๔. ตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด ได้แก่

- ตรวจสอบรายงานสถานการณ์ใช้จ่ายเงินงบประมาณในระบบ GFMIS ปี ๒๕๕๔
- ตรวจสอบการติดตามผลการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔
- การสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายใน

แผนงานในอนาคต

กลุ่มตรวจสอบภายใน ได้จัดทำแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๕ โดยการประเมินความเสี่ยง เพื่อวางแผนการตรวจสอบตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่กรมบัญชีกลางกำหนด เพื่อให้งานตรวจสอบภายในสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีการกำกับดูแลที่ดี ตามรายละเอียดแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๕ ดังนี้

๑. ตรวจสอบการปฏิบัติงานหน่วยงานส่วนกลาง จำนวน ๙ หน่วยงาน

๒. ตรวจสอบการปฏิบัติงานหน่วยงานส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๓ หน่วยงาน

๓. ตรวจสอบการดำเนินงาน/การปฏิบัติงาน จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่

- ตรวจสอบการดำเนินการขอรับใบอนุญาตทำการค้าโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุและการขอใบอนุญาตส่งหรือนำโบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุออกนอกราชอาณาจักร (สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ)
- ตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Auction) (กลุ่มคลังและพัสดุ สำนักบริหารกลาง)

๔. ตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด ได้แก่

- ตรวจสอบรายงานสถานการณ์ใช้จ่ายเงินงบประมาณในระบบ GFMIS ปี ๒๕๕๕
- ตรวจสอบการติดตามผลการปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕
- การสอบทานการประเมินผลการควบคุมภายใน

พระราม ตัวละครเอกของการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ประวัติและพัฒนาการ

เป็นหน่วยงานอิสระที่ขึ้นตรงต่ออธิบดีและเริ่มปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ เป็นต้นมาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งได้เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็นมาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช ๒๕๓๔ โดยมีสาระสรุปความว่า การบริหารราชการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า มีการกระจายภารกิจ และอำนาจการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้วิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการเปิดเผยข้อมูลและมีการติดตามตรวจสอบเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน ประกอบกับมาตรา ๗๑/๑ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบบริหาร (ก.พ.ร.) มาตรา ๗๙/๑๐ ให้ ก.พ.ร. มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการและหน่วยงานของรัฐ และกำหนดให้มีกลุ่มพัฒนาระบบบริหารขึ้นในทุกส่วนราชการ จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กรมศิลปากรได้จัดตั้งกลุ่มพัฒนาระบบบริหารเป็นหน่วยงานขึ้นตรงที่ปรากฏตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม พุทธศักราช ๒๕๕๔ เพื่อทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการบริหารของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ คุ้มค่า รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี

อำนาจหน้าที่

๑. เสนอแนะให้คำปรึกษาแก่หัวหน้าส่วนราชการในกรมศิลปากรเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในกรม

๒. ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการในกรม

๓. ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลาง ต่าง ๆ และหน่วยงานในสังกัดกรม

๔. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ภารกิจที่ดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิด มาตรา ๓/๑ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม

๑. การพัฒนาโครงสร้างองค์กรและการจัดระบบงานที่มีประสิทธิภาพ

๒. การผลักดันและส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๓. การรายงานและการประเมินผลการพัฒนาระบบราชการ

๔. การพัฒนานวัตกรรมการบริหารองค์กรที่ทันสมัย

๕. การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

วิสัยทัศน์

พัฒนาระบบราชการกรมศิลปากร ให้มีความเป็นเลิศโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และการบริหารราชการที่ดี

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหน่วยงานของกรมศิลปากร ดังนี้

(๑) ศูนย์สารสนเทศด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรม เดิมเป็น *"งานเทคโนโลยีสารสนเทศ"* เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่ออธิบดี เสนอให้เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นสำนักภายใต้กรมศิลปากร

(๒) ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม เดิมเป็น *"กลุ่มวิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์"* อยู่ภายในสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอเสนอให้เป็นหน่วยงานทางวิชาการที่ขึ้นตรงกับกรมศิลปากร

(๓) ศูนย์โบราณคดีใต้น้ำ เดิมเป็น *"กลุ่มโบราณคดีใต้น้ำ"* อยู่ภายในสำนักโบราณคดี ขอยกระดับเป็นหน่วยงานทางวิชาการที่ขึ้นตรงกับกรมศิลปากร

(๔) หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เดิมเป็นหน่วยงานภายในสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ยกฐานะเป็นองค์การมหาชน
(ตามหนังสือกรมศิลปากรที่ วธ. ๐๔๑๐/๕๐๙ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔)

๒. การถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมศิลปากรตระหนักในความสัมพันธ์อันดีระหว่างโบราณสถานกับชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของมรดกศิลปวัฒนธรรม จึงได้เริ่มดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการบำรุงรักษาโบราณสถานขั้นพื้นฐานและการดูแลรักษาโบราณสถานตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๖ โดยในพุทธศักราช ๒๕๕๔ กรมศิลปากรได้ถ่ายโอนภารกิจ ดังนี้

ภารกิจการบำรุงรักษาโบราณสถานขั้นพื้นฐาน ๒๙ แห่ง

๑. ป้อมแผลงไฟฟ้า ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
๒. พระสมุทรเจดีย์ ตำบลปากคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
๓. ป้อมวิเชียรโชฎก ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
๔. เจดีย์หัก ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
๕. เนินดินแดง ตำบลบ้านลาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
๖. เตาโอ่งอ่าง ตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี
๗. โบราณสถานพระตำหนักคำหยาด ตำบลคำหยาด อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
๘. โบราณสถานเจดีย์ภูธาตุ ตำบลหนองยาว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี
๙. โบราณสถานวัดตะเฆ่ ตำบลม่วงงาม อำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี
๑๐. ปรางค์นางผมหอม ตำบลหนองรี อำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี
๑๑. โบราณสถานสระมรกต ตำบลโคกไทย อำเภอศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี
๑๒. เวียงเจ้าเงาะ ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
๑๓. เจดีย์วัดท่าไชย ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
๑๔. เจดีย์ยุทธหัตถี ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก
๑๕. กู่บัวมาศ ตำบลบัวมาศ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
๑๖. พระพุทธบาทบัวบาน ตำบลเมืองพาน อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี
๑๗. กู่กาสิงห์ ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

๑๘. กู่โพนระฆัง ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
๑๙. กู่โพนวิท ตำบลกู่กาสิงห์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
๒๐. พระธาตุยาคู ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์
๒๑. โบราณสถานธาตุนางพญา (คูห้วยธาตุ) ตำบลหนองสะโน อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี
๒๒. โบราณสถานหอไตรขุหลุ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
๒๓. โบราณสถานโนนแก ตำบลคูเมือง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
๒๔. โบราณสถานธาตุก่องข้าวน้อย ตำบลตาลทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร
๒๕. โบราณสถานดงเมืองเตย ตำบลสงเปือย อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
๒๖. ปรางค์กู่ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๒๗. อาคารคลุมใบเสมาบ้านกุดโง้ง ตำบลบุ่งคล้า อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
๒๘. พระนอนวัดธรรมจักรเสมาราม ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา
๒๙. เขาพระเหนอ ตำบลบางนายสี อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

อาคารหอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จังหวัดปทุมธานี

ภารกิจการบำรุงรักษาโบราณสถานขั้นพื้นฐาน และการดูแลรักษาโบราณสถาน ๔ แห่ง

๑. กู่เจ้าย่าสุตตา (วัดกากแก้ว) ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

๒. หออะม็อก ตำบลหัวเวียง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

๓. กำแพงเมือง คูเมืองจังหวัดลำปาง

๔. คุ้มเจ้าหลวงแพร่

๓. การจัดคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๔

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พุทธศักราช ๒๕๔๖ หมวด ๘ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ กำหนดให้ส่วนราชการดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่าในภารกิจ กรมศิลปากรได้จัดทำคำรับรองและดำเนินการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณพุทธศักราช ๒๕๕๔ ใน ๔ มิติ ดังนี้

มิติที่ ๑ : มิติด้านประสิทธิผล (น้ำหนักร้อยละ ๕๐) เป็นตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง ๗ ตัว และตัวชี้วัดหลักตามแผนปฏิบัติราชการของกรม ๖ ตัว ได้แก่ การดำเนินงานด้านการสำรวจ สืบค้นและขึ้นทะเบียน การนำเครือข่ายมาช่วยในการธำรงรักษาและอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม การดำเนินงานสร้างสรรค์ต่อยอด เพิ่มคุณค่ามรดกศิลปวัฒนธรรม การพัฒนากลยุทธ์ในการเผยแพร่สื่อและบริการทางวัฒนธรรมของกรมศิลปากร การเผยแพร่องค์ความรู้สู่ประชาชนและความสำเร็จตามเป้าหมายผลผลิตของส่วนราชการ

มิติที่ ๒ : มิติด้านคุณภาพการให้บริการ (น้ำหนักร้อยละ ๑๕) มี ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้รับบริการ และความพึงพอใจของผู้กำหนดนโยบาย

มิติที่ ๓ : มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ (น้ำหนักร้อยละ ๑๕) มี ๕ ตัวชี้วัด ได้แก่ การรักษามาตรฐานระยะเวลาการให้บริการ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต และการควบคุมภายใน

มิติที่ ๔ : มิติด้านการพัฒนาองค์กร (น้ำหนักร้อยละ ๒๐) มี ๑ ตัวชี้วัด คือ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

โดยสำนักงาน ก.พ.ร. จะส่งผู้ประเมินภายนอกมาประเมินผลการปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ของกรม ช่วงประมาณ เดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๔. การพัฒนาองค์กรตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ เห็นชอบให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาใช้ เพื่อเป็นเครื่องมือผลักดันให้การพัฒนาระบบราชการมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

สำหรับในปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้กำหนดเป็นตัวชี้วัดภาคบังคับในมิติด้านการพัฒนาองค์กร ตัวชี้วัดที่ ๑๒ ในระดับกรม โดยกรมทำการประเมินองค์กรตามเกณฑ์ระดับพื้นฐาน (FL) ทำการปรับปรุงองค์กรในแผนที่ ๑ แผนบังคับ หมวด ๔ การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และแผนที่ ๒ แผนสมัครใจ หมวดที่ ๕ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล

๕. การจัดงาน "Creative Fine Arts 2011 : เศรษฐกิจ สร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม"

ในระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ – ๒๑.๓๐ น. ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซา ปิ่นเกล้า ประกอบด้วย การจัดนิทรรศการ การแสดงนาฏศิลป์ – ดนตรี จากสำนักการสังคีต การสาธิตการสร้างผลิตภัณฑ์ และการนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่สืบทอดสร้างสรรค์ โดยฝีมือของช่างสิบหมู่ และการต่อยอดผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรมที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวและเรียนรู้ของกรมศิลปากร ในรูปแบบการสาธิตผลิตภัณฑ์ การแสดงจากนางแบบและนายแบบที่มาจากกลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่

- การส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์แก่ชุมชน
- การสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากทุนมรดกศิลปวัฒนธรรม
- การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจจากแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม

แผนงานในอนาคต

๑. พัฒนาระบบการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๕๐ ถึง พุทธศักราช ๒๕๕๔ ของกรมศิลปากร ให้เป็นระบบ ทันสมัย และสะดวกต่อการสืบค้น

๒. ทบทวนมาตรฐานงานมรดกศิลปวัฒนธรรม (กระบวนงานสร้างคุณค่าและกระบวนการสนับสนุน) ผลักดันให้มีผลบังคับใช้ และนำไปสู่การปฏิบัติตามมาตรฐานของหน่วยงาน

๓. ทบทวนกรอบแนวทางการดำเนินงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการด้านเครือข่ายและอาสาสมัครมรดกศิลปวัฒนธรรม ของกรมศิลปากร (พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙)

เทวดาปูนปั้น วัดเจ็ดยอด จังหวัดเชียงใหม่

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประวัติและพัฒนาการ

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม เป็นหน่วยงานขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมศิลปากร จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ วันที่ ๑๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕ รับรองโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยประกาศกรมศิลปากรเรื่องการแบ่งส่วนราชการ หน่วยงานและสถานศึกษาของกรมศิลปากรลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีหน้าที่สนับสนุนงานของกรมศิลปากรในส่วนที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเน้นระบบคอมพิวเตอร์และระบบการสื่อสาร ดังนี้

๑. เป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

๒. เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคและต่างประเทศในด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

๓. เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางมรดกศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร

๔. เป็นศูนย์กลางพัฒนาระบบสารสนเทศด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการและเผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชน

๕. เป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนแม่บทด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร ตามภารกิจ หน้าที่ของกรมศิลปากรและสอดคล้องกับมาตรฐานกลางและนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงวัฒนธรรมและของประเทศ

๖. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. โครงการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์และบริหารจัดการเครือข่าย

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศิลปากร ได้ดำเนินการพัฒนาระบบรักษาความปลอดภัย โดยมีระบบป้องกันการเข้าถึงระบบเครือข่ายที่ไม่ได้รับอนุญาต ระบบป้องกันผู้บุกรุก และพัฒนาระบบการบริหารจัดการเครือข่าย เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงสัญญาณระหว่างส่วนกลางและภูมิภาค

๒. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาประชาชนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service)

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศิลปากร มีการพัฒนาฐานข้อมูลระบบจดแจ้งการพิมพ์ ระบบบริการเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) ระบบบริการเลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (ISSN) และระบบบริการข้อมูลบรรณานุกรมหนังสือ (CIP) พร้อมทั้งพัฒนาระบบการจัดเก็บ การสืบค้นและการให้บริการประชาชนในระบบออนไลน์ให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๓. โครงการพัฒนาระบบประชุมทางไกล (Web Conference)

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศิลปากร ได้พัฒนาระบบประชุมทางไกล เป็นระบบที่อำนวยความสะดวกให้กับผู้บริหาร บุคลากรในสังกัดกรมศิลปากรในการประชุมที่สามารถประชุมได้ทุกที่ ทุกเวลาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีกทั้งเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการเดินทางมาประชุมอีกด้วย

๔. โครงการนำเข้าข้อมูลระบบสารสนเทศกรมศิลปากร

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศิลปากร ดำเนินการนำเข้าข้อมูลที่มีอยู่ในรูปแบบเอกสารเดิม ฟิล์ม ภาพถ่ายและสไลด์ให้อยู่ในรูปแบบ Digital สำหรับให้บริการประชาชน โดยมีการพัฒนาบุคลากรของกรมศิลปากร ให้สามารถนำเข้าข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. ศูนย์ข้อมูลกลางกรมศิลปากร

กรมศิลปากรได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางของกรมศิลปากร เป็นศูนย์ข้อมูลกลางของการสืบค้นและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในสังกัดของกรมศิลปากร และระบบสารสนเทศเฉพาะด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมของกรมศิลปากร มาทำการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของระบบ

๖. โครงการพัฒนาเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร กรมศิลปากร เป็นศูนย์ข้อมูลที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ในการให้บริการประชาชน

๗. พัฒนาเว็บไซต์กรมศิลปากรและทุกหน่วยงานของกรมศิลปากร

งานเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมศิลปากรดำเนินการพัฒนาเว็บไซต์ของกรมศิลปากรเพื่อเป็นช่องทางสำหรับการเผยแพร่ข้อมูล แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นทางด้านมรดกศิลปวัฒนธรรม เพื่อบริการประชาชน ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของกรมศิลปากรได้

แผนงานในอนาคต

๑. งานเทคโนโลยีสารสนเทศดำเนินการจัดทำศูนย์ข้อมูลกลาง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านมรดกศิลปวัฒนธรรม วิชาการและงานอนุรักษ์ สำหรับให้บริการแก่ประชาชนผู้สนใจทั่วไป หน่วยงานภายในและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา นักเรียน นักศึกษาได้อย่างรวดเร็ว

๒. งานเทคโนโลยีสารสนเทศดำเนินการพัฒนาระบบ National Single Window นำเข้า – ส่งออกโบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ซึ่งเป็นระบบจัดเก็บข้อมูล การขออนุญาต และแลกเปลี่ยนข้อมูลในใบอนุญาต/ใบรับรอง นำเข้า – ส่งออกโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องได้ และให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. งานเทคโนโลยีสารสนเทศดำเนินการจัดทำแผนที่ GIS ด้านมรดกศิลปวัฒนธรรม โดยดำเนินการสำรวจและนำเข้าข้อมูลแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม และจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์ จัดหาภาพถ่ายดาวเทียมและจัดหาแผนที่ชุดข้อมูลพื้นฐาน อีกทั้งพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ภูมิสารสนเทศด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมที่ให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. งานเทคโนโลยีสารสนเทศบริหารจัดการระบบเครือข่าย โดยมีการจัดหา จัดทำระบบรักษาความปลอดภัยของระบบเครือข่าย การจัดทำระบบสำรองและกู้คืนข้อมูลเพื่อให้บริการการใช้งานระบบเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕. งานเทคโนโลยีสารสนเทศดำเนินการจัดทำ พัฒนาระบบสารสนเทศด้านมรดกศิลปวัฒนธรรม โดยการจัดทำระบบเพื่อให้บริการข้อมูลสารสนเทศ ดังนี้

๕.๑ ระบบการลงทะเบียนผู้เข้าร่วมอบรมสัมมนาออนไลน์ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศบนเว็บไซต์การลงทะเบียนผู้เข้าร่วมอบรมสัมมนาออนไลน์ ทั้งด้านปฏิบัติการและการออกรายงานเพื่อการบริหาร

๕.๒ ระบบสืบค้น บัญชีเอกสารและข้อมูลจดหมายเหตุ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ค้นคว้าในการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุ โดยสามารถสืบค้นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดขั้นตอนของการสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุให้รวดเร็วขึ้น

๕.๓ ระบบบริหารจัดการเอกสารโบราณ หนังสือตัวพิมพ์ เพื่อนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการปฏิบัติงานในการจัดระเบียบของข้อมูลหนังสือ พัฒนาระบบเอกสารโบราณ เพื่อการเข้าถึงข้อมูลและสืบค้นของประชาชนได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

หน้าโขนพระลักษมณ์ พระราม

สำนักการสังคีต

ประวัติและพัฒนาการ

สำนักการสังคีตเป็นหน่วยงานของกรมศิลปากร ที่ปฏิบัติภารกิจในด้านการอนุรักษ์ และเผยแพร่นาฏดุริยางคศิลป์ของชาติ ทั้งในรูปแบบของการแสดง การบรรเลง และวิชาการ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป พร้อมกับให้ความบันเทิงควบคู่กันไปด้วย โดยเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๖ ระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านไปได้มีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนามาโดยลำดับ

ภารกิจในความรับผิดชอบ

๑. ดำเนินการในฐานะเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ของชาติ

๒. ดำเนินการอนุรักษ์ สืบทอดศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ในพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีการต่าง ๆ ตามจารีตประเพณี

๓. ศึกษา ค้นคว้า วิจัยศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์

๔. ฟื้นฟู พัฒนา สร้างสรรค์ และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ของชาติและท้องถิ่น อย่างเป็นระบบเพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ

๕. แลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์กับต่างประเทศ

๖. ส่งเสริม สนับสนุน ให้บริการ และฝึกอบรมแก่หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ และเอกชนที่ดำเนินงานศิลปวัฒนธรรม ด้านนาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์

๗. ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการโรงละครแห่งชาติ

๘. ปฏิบัติงานร่วมกับ หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

สำนักการสังคีต ปฏิบัติหน้าที่ในการอนุรักษ์และเผยแพร่ ด้านนาฏดุริยางคศิลป์มาอย่างต่อเนื่อง ผลงานดังกล่าวสอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบที่ระบุไว้ ดังนี้

๑. ผลงานการแสดง และการบรรเลงในงานพระราชพิธี รัฐพิธี อาทิ การแสดงบวงสรวงพระสยามเทวาธิราช การบรรเลงดนตรีไทยในพระราชพิธีต่าง ๆ การแสดงบวงสรวงพระสยามเทวาธิราช

๒. ผลงานการแสดง และการบรรเลง เพื่อการเผยแพร่ประจำปี ณ โรงละครแห่งชาติ โรงละครแห่งชาติภาคตะวันตก จังหวัดสุพรรณบุรี โรงละครแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา การแสดง ณ สังคีตศาลา อาทิ

- รายการนาฏกรรมสังคีต (การแสดงเข้ารอบ) จัดการแสดงทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๑ และ ๒ ของเดือน เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ

การแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดสร้างกรุงลงกา – ชับพิเภก

สำหรับการแสดงที่โรงละครแห่งชาติ โรงละครแห่งชาติภาคตะวันตก จังหวัดสุพรรณบุรี จัดแสดงทุกวันเสาร์ สัปดาห์ที่ ๑ ๒ และ ๓ ของเดือน เวลา ๑๔.๐๐ น. ซึ่งจะเป็นการแสดงที่จัดแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ โดยสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปตามความเหมาะสม และโรงละครแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครราชสีมา จัดแสดงทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่ ๔ ของเดือน เวลา ๑๓.๓๐ น.

นอกจากนี้ ยังดำเนินการจัดการแสดงดนตรีสำหรับประชาชน ปีที่ ๕๘ ณ สังคีตศาลา บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ทุกวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา ๑๗.๐๐ น. ระหว่างวันเสาร์ที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ – วันอาทิตย์ที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

พิธีเปิดรายการดนตรีสำหรับประชาชน ปีที่ ๕๘

- รายการสิบทศวรรษนาฏยสังคีต เป็นรายการเฉพาะกิจ เนื่องในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนากรมศิลปากร ด้วยการจัดการแสดงที่เคยโด่งดังในอดีต สร้างชื่อเสียงให้แก่กรมศิลปากรและศิลปิน จัดแสดงทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ ๑ ของเดือน เวลา ๑๗.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ

การแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดพิธีอุโมงค์

- รายการศิลปากรคอนเสิร์ต เป็นการบรรเลงดนตรีสากล จัดแสดงทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน เวลา ๑๙.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ

- รายการดนตรีไทยไร้รสหรือ เป็นการบรรเลงดนตรีไทย จัดแสดงทุกวันศุกร์สัปดาห์ที่ ๓ ของเดือน เวลา ๑๗.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ

- รายการศรีสุขนาฏกรรม จัดแสดงทุกวันศุกร์สัปดาห์สุดท้ายของเดือน เวลา ๑๗.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ

๓. ผลงานทางวิชาการ

- โครงการจัดการความรู้ของกรมศิลปากร พุทธศักราช ๒๕๕๔ สำนักการสังคีตได้รับอนุมัติ ๔ โครงการ

- เทคนิคการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ลงสวน ของครูอร่าม อินทรนัฏ โดยครูจตุพร รัตนวราหะ ศิลปินแห่งชาติ

- การศึกษาบทบาทการแสดงตัวนางโขน (ผู้ชาย) ของขุนวาดพิศวง

- วิธีออกแบบฉากตามบทโขน ละคร ของครูโหมด ว่องสวัสดิ์

- เทคนิคการปักดิ้น – ไหมลายไทย ชุดโขน – ละครของอาจารย์เยื้อน ภาณุทัต
- โครงการของผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับอนุมัติงบประมาณจากกรมศิลปากร ๓ โครงการ
  - โครงการอนุรักษ์การแสดงละครดึกดำบรรพ์ : กรณีศึกษา เรื่องคาวี ตอน *"เผาพระขรรค์"*
  - โครงการบันทึกซีดี *"เพลงศิลปากร: เพลงหลวงวิจิตรวาทการ"*

- โครงการการศึกษาองค์ความรู้ *การแสดงโขนของกรมศิลปากรตามบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว*

- โครงการพัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้ด้านนาฏศิลป์ไทยฯ ของกลุ่มวิจัยและพัฒนาการสังคีต

๔. โครงการต่าง ๆ ตามแผนการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๔ อาทิ

- โครงการอบรมเครือข่ายศิลปินศิลปากร รุ่นที่ ๖
- โครงการพัฒนาบุคลากร

พัฒนาบุคลากร พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ จังหวัดกาญจนบุรี

- โครงการสถิตในหทัยราษฎร์ฯ
- กิจกรรมจัดปี่พาทย์เสภาที่วังหน้า
- กิจกรรมจัดพิธีไหว้ครูดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทย ปี ๒๕๕๔
- กิจกรรมสังคีตสัญจร
- กิจกรรมดนตรีไทยสู่สายใยชุมชน

๕. ผลงานการแสดง และการบรรเลงตามคำขอของหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ

แผนงานในอนาคต

สำนักการสังคีต มีความตั้งใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาการแสดงด้านนาฏดุริยางคศิลป์ อันเป็นมรดกที่สำคัญของชาติให้คงอยู่คู่แผ่นดิน โดยอยู่ในกรอบของการอนุรักษ์ และการก้าวไปสู่ความเปลี่ยนแปลงของโลกที่ไร้พรมแดน การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในพุทธศักราช ๒๕๕๘ ซึ่งต้องมีการบูรณาการการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ให้มีความรู้ ความสามารถ ที่ก้าวทันในความเปลี่ยนแปลงที่จะมาถึง ผู้บริหารสำนักการสังคีต ได้เล็งเห็นความสำคัญ จึงมอบเป็นนโยบาย ให้บุคลากรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่ละทิ้งการให้ความสำคัญของการพัฒนาด้านจิตใจ ด้วยการมุ่งเน้นให้ปฏิบัติงานด้วยความสุข ความรักสามัคคี และความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร

ฉากลับแลประดับหลังโต๊ะหมู่บูชา

สำนักช่างสิบหมู่

ประวัติและพัฒนาการ

ช่างสิบหมู่ นั้นเป็นภาษาทางราชการดังหลักฐานจากหนังสือประชุมหมายรับสั่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยความว่า *"ให้.....จางวางช่าง ๑๐ หมู่ เขียนลายสลัก.....สลักให้แล้วเสร็จโดยเร็ว"* และจากทำเนียบข้าราชการวังหน้าในสมัยรัชกาลที่ ๔ กล่าวถึงศักดินาของกรมช่างสิบหมู่ และในสมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ *พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าขจรจรัสวงษ์ กรมหมื่นปราบปรปักษ์* เป็นอธิบดีว่าการกรมช่างสิบหมู่ ได้ให้รวบรวมงานช่างที่สังกัดกรมต่าง ๆ ยกมารวมไว้ที่กรมช่างสิบหมู่ พร้อมทั้งให้รวมกรมช่างสิบหมู่ของวังหน้ามารวมไว้ที่กรมช่างสิบหมู่ของวังหลวงด้วย เพื่อรวบรวมช่างฝีมือมารวมไว้ที่เดียวกันคือบริเวณวังกลางและวังหน้าประตูวิเศษไชยศรีหรือวังตะวันออก ปัจจุบันคือที่ทำการกรมศิลปากร

ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายกรมช่างข้างใน กรมช่างทองและกรมช่างสิบหมู่ในกระทรวงวัง มารวมอยู่ในกรมศิลปากร ร่วมปฏิบัติงานอยู่ในกองประณีตศิลปกรรมแบ่งออกเป็น ๒ แผนก คือ แผนกช่าง มีหน้าที่สร้างงานทั่วไปตามคำสั่งราชการและแผนกโรงเรียนมีหน้าที่ให้การศึกษาวิชาช่างสู่ประชาชน งานช่างในกองประณีตศิลป์ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาภายใต้ชื่อต่าง ๆ ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดระเบียบราชการกรมศิลปากรจนถึงปัจจุบันมีการแบ่งส่วนราชการตามกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม พุทธศักราช ๒๕๕๔ งานช่างที่มารวมอยู่ในสำนักช่างสิบหมู่ ได้มีการจัดแบ่งกลุ่มงานเพื่อความเหมาะสมแก่สายงานช่าง ดังนี้

๑. กลุ่มประติมากรรม
   - กลุ่มงานประติมากรรม
   - กลุ่มงานเทคโนโลยีการหล่อ (ประกอบด้วยกลุ่มงานย่อย ได้แก่ กลุ่มงานแม่พิมพ์และกลุ่มงานหล่อโลหะ)

๒. กลุ่มจิตรกรรม

๓. กลุ่มศิลปะประยุกต์และเครื่องเคลือบดินเผา
   - กลุ่มงานศิลปะประยุกต์
   - กลุ่มงานเครื่องเคลือบดินเผา

๔. กลุ่มประณีตศิลป์
   - กลุ่มงานช่างเขียนและช่างลายรดน้ำ
   - กลุ่มงานช่างแกะสลักและช่างไม้ประณีต
   - กลุ่มงานช่างโลหะและช่างศิราภรณ์
   - กลุ่มงานช่างปิดทองและช่างประดับกระจก
   - กลุ่มงานช่างหุ่นปั้นลายและช่างมุก

๕. ศูนย์ศิลปะและการช่างไทย

๖. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

ภารกิจในความรับผิดชอบ

ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ข้อ ๘ สำนักช่างสิบหมู่ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. ผดุงรักษา ฟื้นฟู และสืบทอดศิลปะวิทยาการด้านช่างฝีมือ และเป็นศูนย์ข้อมูลด้านศิลปกรรมของชาติ

๒. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนางานด้านช่างศิลปกรรมของชาติ

๓. ดำเนินการด้านช่างและงานศิลปะในการบูรณะ และซ่อมแซม เพื่อการอนุรักษ์งานศิลปกรรมที่มีคุณค่าของชาติ

๔. ดำเนินการสำรวจ ออกแบบ และสร้างสรรค์งานประณีตศิลป์ งานจิตรกรรม และงานประติมากรรม รวมทั้งงานศิลปะประยุกต์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

๕. ควบคุม ดูแล และสนับสนุนการสร้างอนุสาวรีย์แห่งชาติและการจำลองพระพุทธรูปสำคัญ ตามระเบียบว่าด้วยการก่อสร้างอนุสาวรีย์แห่งชาติและการจำลองพระพุทธรูปสำคัญ

๖. เผยแพร่ สนับสนุน ส่งเสริม เป็นแหล่งเรียนรู้ และให้บริการทางการศึกษางานด้านศิลปกรรมแก่สถานศึกษา ชุมชน และสังคม รวมทั้งสร้างเครือข่ายด้านศิลปกรรม

๗. กำหนดเกณฑ์และรับรองมาตรฐานงานด้านศิลปกรรมสำหรับส่วนราชการของกรม

๘. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

ปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๔ สำนักช่างสิบหมู่ได้ดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ที่รับผิดชอบ โดยแบ่งตามลักษณะงานช่างต่าง ๆ ดังนี้

๑. ผลงานออกแบบ สร้างสรรค์งานด้านประติมากรรม ได้แก่

- ปั้นขยายพระเศวตอดุลยเดชพาหนฯ ขนาดเท่าจริง จัดแสดง ณ โรงช้างต้น สวนจิตรลดา จำนวน ๑ เชือก
- ปั้นขยายพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขนาด ๑.๕ เท่าพระองค์จริง ประดิษฐาน ณ เมืองเบรวิค ราชอาณาจักรนอร์เวย์ ของกระทรวงการต่างประเทศ
- ปั้นขยายพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และสมเด็จเจ้าฟ้าศิริราชกกุธภัณฑ์ ของโรงพยาบาลศิริราช ขนาด ๑ เศษ ๓ ส่วน ๔ เท่าพระองค์จริง

๒. ผลงานการออกแบบ เขียนแบบ สร้างสรรค์งานด้านจิตรกรรม ได้แก่

- ออกแบบเขียนแบบศิลาจารึกจำลอง สมัยรัตนโกสินทร์ เพื่อนำทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- ออกแบบภาพร่างตาลปัตร เพื่อใช้ในโครงการอุปสมบทพระสงฆ์ ๙๙๙ รูป เฉลิมพระเกียรติถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

๓. ออกแบบ เขียนแบบ สร้างสรรค์งานศิลปะประยุกต์ ได้แก่

- ออกแบบตราสัญลักษณ์งานพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา
- ออกแบบแกะตราพระพิฆเนศวร พ่นรถยนต์ ของสำนักหอสมุดแห่งชาติ จำนวน ๑ คัน
- ออกแบบตราสัญลักษณ์ ๑๕๐ ปี วันประสูติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
- ออกแบบตาลปัตรและย่าม ในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ของกระทรวงวัฒนธรรม เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ วัดตันตยาภิรม ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน ๒ รายการ

ต้นแบบพระบรมราชานุสาวรีย์
พระบาทสมเด็จ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๕ และสมเด็จเจ้าฟ้า
ศิริราชกกุธภัณฑ์

๔. ออกแบบ เขียนแบบ สร้างสรรค์งานประณีตศิลป์ ได้แก่

- จัดทำตะลุ่มประดับกระจก ถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในวันอนุรักษ์มรดกไทย พุทธศักราช ๒๕๕๔ จำนวน ๒ รายการ

๕. บริการ เผยแพร่งานวิชาการด้านศิลปกรรมโครงการจัดนิทรรศการผลงานศิลปกรรม ได้แก่

- จัดนิทรรศการผลงานศิลปกรรม โครงการแบ่งปันความรู้..สู่ความเข้าใจ
  - วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
  - วันที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ถลาง จังหวัดภูเก็ต
  - วันที่ ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ลานหน้าพระร่วงโรจนฤทธิ์ วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร จังหวัดนครปฐม

๖. โครงการฝึกอบรมด้านศิลปกรรมสำหรับบุคคลทั่วไป จำนวน ๒ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ จัดอบรมด้านศิลปกรรม หลักสูตรจิตรกรรมสีน้ำและเทคนิคพิเศษระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ สำนักช่างสิบหมู่ มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๘ คน (จากเป้าหมาย ๒๐ คน)

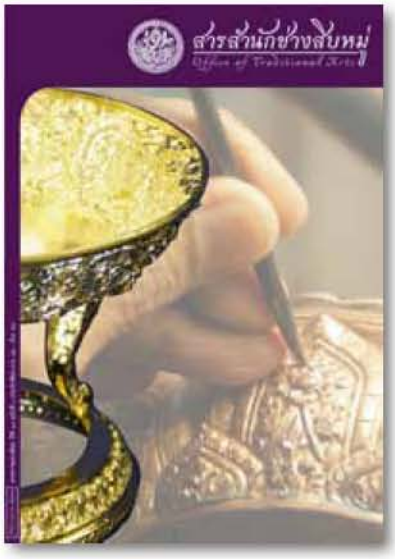
ครั้งที่ ๒ จัดอบรมด้านศิลปกรรม หลักสูตรการตอกหนังใหญ่ ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ สำนักช่างสิบหมู่ มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๒๖ คน (จากเป้าหมาย ๒๐ คน)

การฝึกอบรมหนังใหญ่

๗. โครงการพัฒนาสร้างสรรค์งานด้านช่างประดับกระจก

- ตะลุ่มลายกระแหนะ ปิดทองประดับกระจก เส้นผ่าศูนย์กลาง ๙ นิ้ว จำนวน ๒ ใบ
- ตั่งรองโต๊ะหมู่บูชา ๙ (ลายยา) จำนวน ๑ ตัว

๘. โครงการสร้างสรรค์งานช่างศิลป์ไทย ด้านงานโลหะประณีต ดังนี้

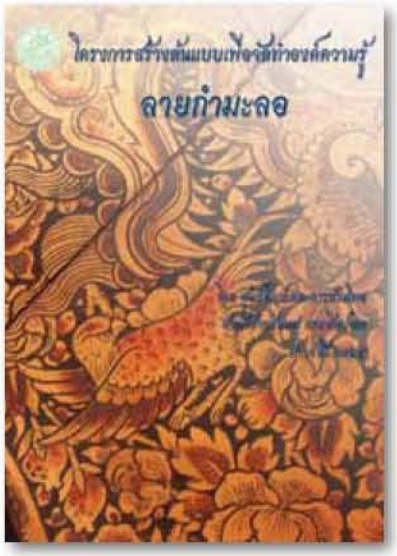
- ชุดพานพุ่มแว่นฟ้า สลักดุนลวดลายด้วยโลหะทองแดง ชุบเงิน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๔ นิ้ว จำนวน ๑ ชุด
- จัดสร้างเต้ากรวดน้ำ สลักดุนลวดลายด้วยโลหะทองแดง ชุบทองไมคอน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๗ เซนติเมตร จำนวน ๒ ชุด

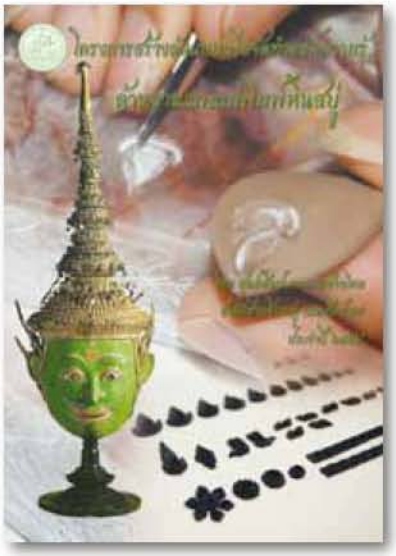
๙. โครงการสร้างสรรค์งานช่างศิลป์ไทย ด้านงานช่างศิราภรณ์ ดังนี้

- หัวโขนขนาดใหญ่ จำนวน ๒ หัว ได้แก่ หัวพระราม และหัวหนุมาน
- หัวโขนขนาดเล็ก จำนวน ๑๐ หัว ได้แก่ พระพรต ๓ หัว พระสัตรุต ๓ หัว พระปัญจสีขร ๒ หัว และพระประโคนธรรพ ๒ หัว หุ่นปูน จำนวน ๓ หุ่น ได้แก่ หัวพระ หัวยักษ์ และหัวลิง
- โครงการสร้างสรรค์ผลงาน ด้านช่างหุ่นและปั้นลายรูปเทพถือโคมไฟ ความสูงประมาณ ๑ เมตร จำนวน ๑ องค์

๑๐. โครงการศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อจัดทำต้นฉบับหนังสือ ๓ เรื่อง คือ บัวในงานช่างประณีตศิลป์ ภาพสัตว์ในงานช่างไทย และช่างไทยสิบหมู่งานช่างเขียน

๑๑. โครงการสร้างต้นแบบเพื่อจัดทำองค์ความรู้ด้านศิลปกรรม ๓ เรื่องคือ ความรู้ด้านการเขียนลายกำมะลอ ความรู้ด้านการแกะพิมพ์หินสบู่และความรู้ด้านการปิดทองประดับกระจก : ประดับมุกแกมเบื้อ

๑๒. โครงการตามงบประมาณงบลงทุน จำนวน ๕๑ รายการ ได้แก่

- โครงการสร้างบานประตูประดับมุกหอพระมณเฑียรธรรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดนิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย พุทธศักราช ๒๕๕๔ เรื่อง "งานช่างหลวง" ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร วันที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ประดับลายมุก (ลายอุณาโลม) ลงบนบานประตูที่สร้างใหม่เพื่อใช้แทนของเดิมที่หอพระมณเฑียรธรรม ภายในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

๑๓. การดำเนินงานด้านอนุรักษ์จารีตประเพณีของชาติ

โดยดำเนินการจัดพิธีไหว้ครูช่างประจำปี ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ สำนักช่างสิบหมู่

๑๔. โครงการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านช่างในโครงการเรื่อง *"การศึกษากรรมวิธีการทำเครื่องเคลือบดินเผาแบบญี่ปุ่น เรียนรู้เรื่องเตาเผาเครื่องเคลือบแบบญี่ปุ่น"* โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจากประเทศญี่ปุ่นมาให้ความรู้และร่วมฝึกปฏิบัติจริงกับบุคลากรของสำนักช่างสิบหมู่ในชื่องาน *"สวัสดีคอนนิจิวะ"* ระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ สำนักช่างสิบหมู่

แผนงานในอนาคต

เพื่อให้การศึกษาข้อมูลด้านศิลปกรรมของชาติเกิดประโยชน์และมีความคล่องตัวมากขึ้น สำนักช่างสิบหมู่มีแผนในการพัฒนาหอประติมากรรมต้นแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากการมีต้นแบบที่สำคัญของชาติมาแสดงแล้วจำเป็นต้องพัฒนาข้อมูล และการนำเสนอแก่สาธารณชนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอีกด้วย

จากอดีตจนปัจจุบันที่สำนักช่างสิบหมู่ปฏิบัติงานสร้างสรรค์และสืบทอดศิลปกรรมของชาติ ตามภารกิจหลักและยุทธศาสตร์ของกรมศิลปากร ที่ประสานและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลมาทุกยุคทุกสมัย และยังคงปฏิบัติเช่นนี้ตลอดมาและจะดำเนินการต่อไปเพื่อการธำรงรักษา สืบทอด สร้างสรรค์และพัฒนาศิลปกรรมของชาติให้คงอยู่สืบไป

วังหน้าพระลาน
สถานที่ตั้งกรมศิลปากรในปัจจุบัน

สำนักบริหารกลาง

ประวัติและพัฒนาการ

สำนักบริหารกลาง เป็นหน่วยงานที่พัฒนาการมาจากสำนักเลขานุการกรมตามมติ อ.ก.พ. กระทรวงวัฒนธรรม ครั้งที่ ๑ / ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างภายในให้สอดคล้องกับปริมาณงานและความรับผิดชอบที่สูงขึ้นตามภารกิจหลักของกรมศิลปากร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคลากรและหน่วยงานของกรมศิลปากรทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีการดำเนินงานและโครงการต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่รับผิดชอบ

โครงสร้างสำนักบริหารกลาง ประกอบด้วย

๑. กลุ่มอำนวยการและประสานราชการ
๒. กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล
๓. กลุ่มแผนงาน โครงการและวิเทศสัมพันธ์
๔. กลุ่มคลังและพัสดุ
๕. กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์
๖. กลุ่มนิติการ

ภารกิจหน้าที่ในความรับผิดชอบ

๑. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไปของกรม งานสารบรรณ งานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการกรม

๒. ดำเนินงานประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน และประมวลผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกรม

๓. ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลและสวัสดิการของกรม

๔. ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ และงบประมาณของกรม ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการของแผ่นดิน นโยบายและแผนปฏิบัติราชการของกระทรวง รวมทั้งติดตาม และประเมินผลความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามแผนงาน และโครงการของหน่วยงานในสังกัด

๕. จัดทำข้อเสนอ โครงการวิจัย บริหารโครงการวิจัย และส่งเสริมงานวิจัยของกรม

๖. ดำเนินงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของกรม

๗. ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัฒนาระบบ งานคลังการพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม

๘. ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่กิจกรรม ความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของกรม

๙. ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการจดแจ้งการพิมพ์ รวมทั้งอนุสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ กฎหมาย และระเบียบอื่นที่เกี่ยวกับการป้องกัน คุ้มครอง อนุรักษ์ศิลปะและทรัพย์สินมรดกทางศิลปวัฒนธรรม

๑๐. ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญางานเกี่ยวกับความรับผิดทางแพ่งและอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรม

๑๑. ดำเนินการทางวินัย การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ตามกฎหมายของข้าราชการและลูกจ้าง

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

๑๒. ดำเนินการอื่นใดที่มิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดในกรม

๑๓. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มอำนวยการและประสานราชการ

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมาของกลุ่มอำนวยการและประสานราชการ

๑. กิจกรรมวันสถาปนากรมศิลปากร ครบ ๑๐๐ ปี ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ๙ กิจกรรม

๒. การจัดงานรำลึกเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันศุกร์ที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ รวม ๕ กิจกรรม

๓. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของกรมศิลปากร ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ โรงแรมตรัง กรุงเทพฯ

๔. การจัดงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทานประจำปี ๒๕๕๔ ณ วัดพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ฯลฯ

แผนงานในอนาคตของกลุ่มอำนวยการและประสานราชการ

๑. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการดำเนินงานรักษาความปลอดภัยของกรมศิลปากร

๒. โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ *“แนวทางการปฏิบัติงานสารบรรณของกรมศิลปากร”*

กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมาของกลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล

กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล มีภารกิจหน้าที่ดำเนินการด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล สวัสดิการ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้แก่บุคลากรในสังกัดกรมศิลปากร

๑. ดำเนินการขยายกรอบอัตรากำลังคนของกรมศิลปากรแยกตามประเภทอย่างสัมฤทธิผล

๒. การจัดทำเส้นทางก้าวหน้าในสายอาชีพ ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ และผู้อำนวยการสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ โดยร่วมการดำเนินงานกับสำนักงาน ก.พ.

๓. การจัดตำแหน่งลูกจ้างประจำเข้าสู่ระบบใหม่ และการจัดทำเกณฑ์ วิธีการในการบริหารอัตรากำลังลูกจ้างประจำตามที่สำนักงาน ก.พ. และกระทรวงการคลังกำหนด

๔. การทบทวนตำแหน่งและปรับปรุงกรอบอัตรากำลังลูกจ้างชั่วคราว ที่จ้างเงินนอกงบประมาณ (เงินกองทุนโบราณคดี)

๕. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก การนำรายชื่อผู้สอบแข่งได้จากส่วนราชการอื่น มาประเมินความเหมาะสมกับตำแหน่งเพื่อขึ้นบัญชีเป็นผู้สอบแข่งขันได้ของกรมศิลปากร จำนวน ๔๘ อัตรา

๖. การพัฒนาบุคลากรในด้านต่าง ๆ แยกเป็น

(๑) การลาศึกษาต่อ	จำนวน	๓	ราย	
(๒) การฝึกอบรมด้วยทุนต่าง ๆ	จำนวน	๑๒	ราย	
(๓) การจัดการฝึกอบรมภายใน (ในความรับผิดชอบของกลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล)	จำนวน	๙	โครงการ	๘๕๗ ราย

๗. การดำเนินงานด้านสวัสดิการ ประเภทประกันสังคมให้กับลูกจ้างชั่วคราวเงินนอกงบประมาณ จำนวน ๖๙๒ ราย ดำเนินงานการจัดทำประกันชีวิตกลุ่มแบบช่วงเวลา จำนวน ๕๙๒ ราย ดำเนินงานด้านกองทุนสวัสดิการกรมศิลปากร ดำเนินงานสวัสดิการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน

แผนงานในอนาคตของกลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล

๑. การบริหารแบบมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าให้องค์กรโดยผ่านทรัพยากรมนุษย์

๒. กิจกรรมการบริหารทรัพยากรบุคคลต้องสัมพันธ์และสอดคล้องกับแผนองค์กร

๓. ลำดับความสำคัญของการบริหารทรัพยากรบุคคลต้องสอดคล้องกับลำดับความสำคัญของกลยุทธ์องค์กร

๔. ผู้บริหารสายงาน/หน่วยงาน และหน่วยงานด้านทรัพยากรบุคคลร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารทรัพยากรบุคคล

โดยมีกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ตามมาตรฐาน HR Scorecard ๕ มิติ ได้แก่

มิติที่ ๑ ความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์

มิติที่ ๒ ประสิทธิภาพของการบริหารทรัพยากรบุคคล

มิติที่ ๓ ประสิทธิผลของการบริหารทรัพยากรบุคคล

มิติที่ ๔ ความพร้อมรับผิดชอบด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล

มิติที่ ๕ คุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน

กลุ่มแผนงาน โครงการและวิเทศสัมพันธ์

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมาของกลุ่มแผนงานโครงการและวิเทศสัมพันธ์

๑. การจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ในหัวข้อ *"การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับกระบวนการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ"* ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

๒. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหัวข้อ *"การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลโครงการเชิงกลยุทธ์ของกรมศิลปากร"* ในระหว่างวันที่ ๖ – ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

แผนงานในอนาคตของกลุ่มแผนงานโครงการและวิเทศสัมพันธ์

๑. การเตรียมการเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ของกรมศิลปากรและการปรับปรุงระบบการวางแผนงานจัดทำงบประมาณ การติดตามงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณประจำปีตามแผนกลยุทธ์ของกรมศิลปากร

๒. การเตรียมการเข้าสู่ระบบการประเมินผลงานวิจัยของกรมศิลปากรตามระบบ National Research Project Management : NRPM ของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

งานวิเทศสัมพันธ์

งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกรมศิลปากรเริ่มต้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๗ สมัยพลตรีหลวงวิจิตรวาทการเป็นอธิบดีกรมศิลปากร ครานั้นรัฐบาลญี่ปุ่นได้เชิญรัฐบาลไทยให้ส่งคณะนาฏดุริยางคศิลป์ไปจัดแสดงในประเทศญี่ปุ่น ประกอบด้วยข้าราชการจากแผนกละครและสังคีต กองศิลปวิทยาซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูและนักเรียนโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ ต่อมาเมื่อหน่วยงานต่าง ๆ ในกรมศิลปากร มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศมากขึ้น ***ในพุทธศักราช ๒๕๓๕ กรมศิลปากรจึงได้จัดตั้งฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ขึ้น*** โดยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกองแผนงาน

จะเห็นได้ว่า งานวิเทศสัมพันธ์ เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน ผลักดัน และสนับสนุนให้หน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากรมีความร่วมมือกับต่างประเทศทุกด้าน เพื่อ

๑. เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แสดงถึงความเป็นไทยที่ถูกต้องอย่างชัดเจนในเวทีนานาชาติ

๒. แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ รวมทั้งด้านบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรม ระหว่างบุคลากรในสายงานศิลปวัฒนธรรม

๓. ส่งเสริมความร่วมมือด้านวิชาการ เกิดองค์ความรู้เฉพาะทางศิลปวัฒนธรรม

กรมศิลปากร ได้ดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี ปัจจุบันกรมศิลปากรได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศแล้ว จำนวน ๑๓ องค์กร ได้แก่ สมาชิกของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี (ICOMOS) สมาชิกศูนย์เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) และสมาชิกสภาการจดหมายเหตุ (ICA) เป็นต้น

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

ในการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๙ ระหว่างวันที่ ๗ – ๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖ ที่บาหลี ผู้นำอาเซียนได้ตอบสนองต่อการบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียน โดยได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้ง *ประชาคมอาเซียน*

(ASEAN Community) ภายในพุทธศักราช ๒๕๖๓ (คริตศักราช ๒๐๒๐) ประชาคมอาเซียนนี้จะประกอบด้วย ๓ เสาหลัก (pillars) ได้แก่ ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community – ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community – ASCC)

กรมศิลปากร เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานความร่วมมือด้านวัฒนธรรมภายใต้กรอบอาเซียน โดยได้กำหนดแผนงานการดำเนินงานระหว่างพุทธศักราช ๒๕๕๔ – ๒๕๕๘ ในการเตรียมความพร้อมของสังคมไทยเพื่อการเข้าสู่ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ภายใต้กรอบแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในหัวข้อ *"การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน"* ซึ่งกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สำหรับการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน ๓ ประการ ดังนี้

๑. ส่งเสริมการตระหนักรับรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกของการเป็นประชาคม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์: สร้างความรู้สึกของความเป็นเจ้าของ และการรวมกันเป็นเอกภาพท่ามกลางความหลากหลายและส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ศาสนาและอารยธรรม

๒. การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์: ส่งเสริมการสงวนและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาคมว่าจะส่งเสริมความตระหนักรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาค และความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรมและความแตกต่างทางวัฒนธรรมของประเทศสมาชิก รวมทั้งเพื่อปกป้องความเป็นเอกลักษณ์ของมรดกทางวัฒนธรรมของอาเซียนในภาพรวม

๓. ส่งเสริมการสร้างสรรค์ด้านวัฒนธรรมและอุตสาหกรรม

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์: ส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียนและการดำรงอยู่ร่วมกันของอาเซียนโดยการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม และการส่งเสริมและร่วมมือกันในอุตสาหกรรมด้านวัฒนธรรม

กลุ่มคลังและพัสดุ

กลุ่มคลังและพัสดุ มีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการเงิน งบประมาณ บัญชี พัสดุ อาคารและสถานที่ โดยแบ่งภารกิจย่อยเป็น ๔ ฝ่าย และ ๑ กลุ่ม คือ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชีและงบประมาณ กลุ่มการเงิน บัญชีและพัสดุ

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมาของกลุ่มคลังและพัสดุ

๑. โครงการฝึกอบรมหลักสูตร การเสริมสร้างสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน การคลัง การพัสดุภาครัฐของกรมศิลปากร ระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ คุ้มแม่น้ำท่าจีน หมู่บ้านไฉไล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

๒. ดำเนินการเก็บรวบรวมยอดเงินที่เหลือจากระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) และกันเงินงบประมาณปี ๒๕๕๓ เป็นเงินจูงใจพัฒนาบุคลากรและจัดสรรเป็นรางวัลประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ จำนวนเงิน ๖,๙๑๓,๐๐๐ บาท (หกล้านเก้าแสนหนึ่งหมื่นสามพันบาทถ้วน)

แผนงานในอนาคตของหน่วยงานของกลุ่มคลังและพัสดุ

สร้างความรู้ และความเข้าใจให้แก่ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ และเจ้าหน้าที่ของกรมศิลปากรและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังของกรมศิลปากร เพื่อให้อยู่ในกรอบวินัยการเงินการคลัง

กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมาของกลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

๑. โครงการประกวดตราสัญลักษณ์เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๒. โครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยกำหนดหัวข้อเรื่องว่า *"งานช่างหลวง"*

๓. กิจกรรม *"แบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจ เนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร"* โดยกำหนดจัดกิจกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาคทั่วประเทศหมุนเวียนกัน ๑๕ ครั้ง และในส่วนกลางอีก ๑ ครั้ง โดยมีสำนักศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในส่วนภูมิภาค นอกจากนี้ยังได้นำสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ติดตามร่วมทำข่าวกิจกรรมแต่ละครั้งด้วย

๔. โครงการประกวดภาพถ่ายโบราณสถานทั่วประเทศ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนากรมศิลปากร ชิงเงินรางวัลรวม ๒๔๐,๐๐๐ บาท รับผลงานภาพถ่ายฯ ตั้งแต่วันที่ ๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ – ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕ กำหนดตัดสินและประกาศผลการตัดสินภาพถ่ายภายในเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

๕. โครงการประกวดปี่พาทย์เสภา สำหรับประชาชนทั่วไป ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนากรมศิลปากร พุทธศักราช ๒๕๕๔ ชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมเงินรางวัลรวม ๔๐๐,๐๐๐ บาท รุ่นอายุ ๑๘ – ๒๕ ปี รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ วงกาซะลอง รางวัลที่ ๒ ได้แก่ วงพีรศิษย์ รางวัลที่ ๓ ได้แก่ วงแสนแสบและรางวัลชมเชยได้แก่ วงดอกแก้ว สำหรับรุ่นอายุ ๒๖ ปีขึ้นไป รางวัลชนะเลิศ ได้แก่ วงพระพิรุณ รางวัลที่ ๒ ได้แก่ วงปี่นปัญญากุล และรางวัลที่ ๓ ได้แก่ วง ช.นำศิลป์ โดยได้มอบถ้วยรางวัลและเงินรางวัล ในงานบรรเลงปี่พาทย์เสภาวังหน้า ครั้งที่ ๑๐ ในวันเสาร์ที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ณ โรงละครแห่งชาติ

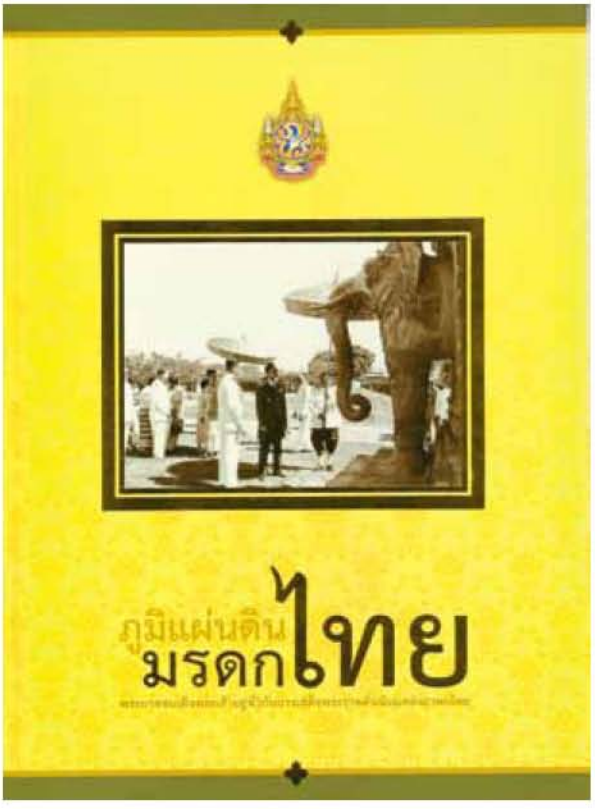
๖. กิจกรรม *"เปิดบ้านศิลปากร"* โดยการเชิญสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เข้าเยี่ยมชมการปฏิบัติงานจริงภายในหน่วยงานต่าง ๆ ของกรมศิลปากร ที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางรวมทั้งสิ้น ๘ แห่ง ได้แก่ สำนักการสังคีต สำนักโบราณคดี สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ สำนักสถาปัตยกรรม สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ สำนักหอสมุดแห่งชาติ และสำนักช่างสิบหมู่

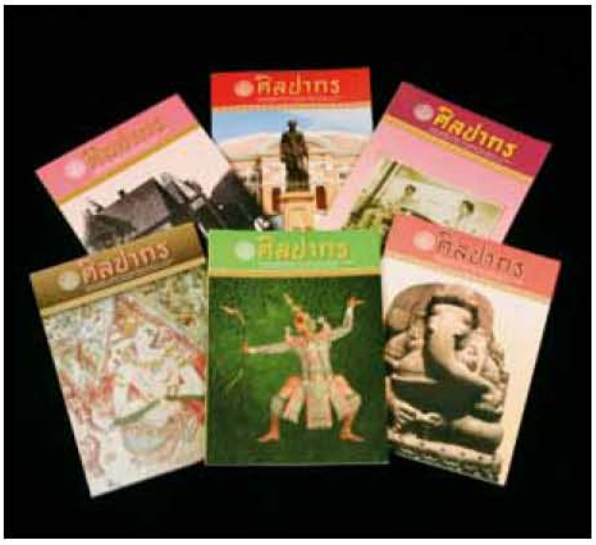

เปิดบ้านศิลปากร สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

๗. การผลิตสื่อเพื่อการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ได้แก่

- หนังสือ ภูมิแผ่นดินมรดกไทย : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการเสด็จพระราชดำเนินแหล่งมรดกไทย

- การจัดพิมพ์นิตยสารศิลปากร
- สมุดภาพและภาพชุดมรดกศิลปวัฒนธรรม เรื่อง มรดกศิลป์ดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งได้รับรางวัลสุริยศศิธร ครั้งที่ ๓๑ จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย

๘. จัดทำข่าว ภาพข่าว เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรม โครงการ และภารกิจต่าง ๆ ของกรมศิลปากร รวมทั้งสิ้น ๕๘ รายการ ผ่านช่องทางต่าง ๆ

แผนงานในอนาคตของกลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

กลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์มีแผนงานในอนาคตที่มุ่งเน้นการปฏิบัติงานด้านการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในเชิงรุก โดยการเผยแพร่ผ่านทางข้อความสั้น (SMS) เผยแพร่ภาพวีดิทัศน์ผ่านทางสื่อออนไลน์ (Youtube) และสื่อสมัยใหม่อื่นๆ

กลุ่มนิติการ

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมาของกลุ่มนิติการ

(๑) การปรับปรุงแก้ไข และยกร่างกฎกระทรวงซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติจดแจ้งการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐ รวม ๓ ฉบับ

(๒) การให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แก่ผู้บริหารและช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) การจัดรับฟังและรวบรวมความคิดเห็นที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถาน พ.ศ. .... จากเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมศิลปากร

(๔) การนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามอบหมายให้อธิบดีกรมศิลปากรลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในด้านการคุ้มครอง การอนุรักษ์ การติดตามคืน และการส่งคืน ซึ่งทรัพย์สินทางวัฒนธรรม โบราณคดี ศิลปะ และประวัติศาสตร์ ที่ถูกปล้น โจรกรรม ส่งออกหรือถ่ายโอนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทย กับสถาบันวัฒนธรรมแห่งชาติ สาธารณรัฐเปรู

พระบรมธาตุไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตู้พระธรรมภาพเหวาตามรอยชาดก
ศิลปะรัตนโกสินทร์ พุทธศตวรรษที่ ๒๔

(๕) การนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณามอบหมายให้อธิบดีกรมศิลปากร ลงนามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านพิพิธภัณฑ์ศึกษาและการออกแบบนิทรรศการระหว่างสถาบันวัฒนธรรมแห่งชาติแห่งสาธารณรัฐเปรู และกรมศิลปากร แห่งราชอาณาจักรไทยในฐานะผู้แทนรัฐบาลไทย

(๖) จัดมุมตอบปัญหา/ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ *"โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร"*

แผนงานในอนาคตของกลุ่มนิติการ

ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกลุ่มนิติการที่ได้มีกำหนดขึ้นโดยกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กลุ่มนิติการมีภารกิจ ที่จะดำเนินการในอนาคต ดังนี้

๑. การยกร่างประกาศเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้พนักงานเจ้าหน้าที่จดแจ้งการพิมพ์ลงโทษปรับทางปกครองแก่ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา หรือเจ้าของสิ่งพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์

๒. การจัดเก็บข้อมูลกฎหมาย ตลอดจนกฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่กรมศิลปากร ฐานข้อมูลสารสนเทศของกรมศิลปากร

๓. การนำเสนอปรับปรุงแก้ไขคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๔

๔. การนำเสนอปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการก่อสร้างอนุสาวรีย์แห่งชาติและการจำลองพระพุทธรูปสำคัญ พุทธศักราช ๒๕๒๐

๕. การศึกษาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมศิลปากรเพื่อรองรับพิกัดศุลกากรแบบฮาร์โนไนซ์ในกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนระบบ National Single Window (NSW) และระบบ ASEAN Single Window (ASW)

วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำนักโบราณคดี

ประวัติและพัฒนาการ

พุทธศักราช ๒๔๕๐

- พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้มีโบราณคดีสโมสรขึ้น และพระราชทานสัญลักษณ์ของสโมสรเป็นตรามังกรคาบแก้ว

๑๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๖

- พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ *"ประกาศจัดการตรวจรักษาของโบราณ"* ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๐ หน้า ๒๔๕

๑๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

- พระราชกฤษฎีกาแบ่งหน่วยงานกรมศิลปากร เป็น ๘ กอง โดยมี กองโบราณคดี สังกัดกระทรวงธรรมการ

๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕

- กองโบราณคดี โอนไปสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕

- กองโบราณคดี สังกัดกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

พุทธศักราช ๒๔๙๙

- นักโบราณคดีชาวฮอลันดา ศึกษาแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทยร่วมกับเจ้าหน้าที่กองโบราณคดี กรมศิลปากร

พุทธศักราช ๒๕๐๓

- คณะสำรวจไทย – เดนมาร์ก โดยนักโบราณคดีในสังกัดกองโบราณคดี ร่วมกับนักโบราณคดีเดนมาร์ก เริ่มดำเนินการสำรวจและขุดค้นที่บ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี นับเป็นแหล่งก่อนประวัติศาสตร์แหล่งแรกที่มีความสำคัญเป็นที่รู้จักในระดับสากล

พุทธศักราช ๒๕๐๘ – ๒๕๓๘

- กองโบราณคดี สังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

พุทธศักราช ๒๕๑๐

- ภาชนะดินเผาลายเขียนสีแดงจากแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานีเริ่มเป็นที่รู้จัก

พุทธศักราช ๒๕๑๗

- กองโบราณคดี กรมศิลปากร ร่วมกับมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา ขุดค้นแหล่งโบราณคดีบ้านเชียง

พุทธศักราช ๒๕๑๗ – ๒๕๓๕

- กองโบราณคดี กรมศิลปากร ประกาศจัดตั้งอุทยานประวัติศาสตร์ในแหล่งโบราณสถานสำคัญของประเทศ

พุทธศักราช ๒๕๒๓ – ๒๕๒๔

- กองโบราณคดี ดำเนินการขุดค้นแหล่งโบราณคดีบ้านนาดี จังหวัดอุดรธานี ทำให้เกิดความรู้ใหม่ในเรื่องสมัยโลหะ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พุทธศักราช ๒๕๓๔

- องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ ประกาศให้สุโขทัยและเมืองบริวาร (ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งมรดกโลก)

พุทธศักราช ๒๕๓๕

- แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ได้รับการประกาศเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม

๑๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๘

- พระราชกฤษฎีการวมกองโบราณคดีและกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สังกัดกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ

วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่

พุทธศักราช ๒๕๔๔

- สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขุดค้นแหล่งโบราณคดีบ้านโนนวัด จังหวัดนครราชสีมา

๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

- พระราชกฤษฎีกาแยกสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็นสำนักโบราณคดี และสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ในสังกัดกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

พุทธศักราช ๒๕๔๕ – ๒๕๕๑

- สำนักโบราณคดี ขุดค้นและศึกษาแหล่งโบราณคดีบ้านโนนวัด จังหวัดนครราชสีมา ทำให้เกิดแนวคิดใหม่เกี่ยวกับกลุ่มชนและวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในไทย

ปัจจุบันสำนักโบราณคดีเป็นหน่วยงานในสังกัดของกรมศิลปากร มีโครงสร้างภายใน ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มวิจัยและพัฒนางานโบราณคดี
- กลุ่มโบราณคดีใต้น้ำ
- กลุ่มทะเบียนโบราณสถานและสารสนเทศ
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- กลุ่มอนุรักษ์จิตรกรรมและประติมากรรม

ภารกิจในความรับผิดชอบ

สำนักโบราณคดีมีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านมรดกศิลปวัฒนธรรม ดังนี้

๑. ดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย หลักฐานทางโบราณคดี เพื่อพัฒนางานด้านโบราณคดี และงานด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ

๒. ดำเนินการอนุรักษ์และบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถาน รวมทั้งการควบคุมงานบูรณปฏิสังขรณ์

๓. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย โบราณวัตถุและโบราณสถาน เพื่อการอนุรักษ์ การซ่อมแซม การจัดทำแผน และเป็นศูนย์ปฏิบัติการอนุรักษ์โบราณสถาน

๔. สำรวจ ขุดค้น ขึ้นทะเบียน ควบคุมดูแลรักษา และอนุรักษ์โบราณสถาน รวมทั้งปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. บริหารจัดการโบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี แหล่งประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน มรดกโลกทางวัฒนธรรมของชาติ เพื่อประโยชน์ให้แก่กรมศิลปากร เพื่อสมทบกองทุนโบราณคดี

๖. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

งานด้านการศึกษาและโครงการวิจัย

๑. โครงการความสัมพันธ์ระหว่าง*ภาชนะดินเผาสามขา*ในประเทศไทยกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๒. โครงการศึกษาโบราณสถาน *“อโรคยศาลในประเทศไทย”*

อโรคยศาล กุฏิฤาษีหนองบัวลาย
จังหวัดบุรีรัมย์

๓. โครงการศึกษากระจกเกรียบ
๔. โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาวัสดุที่ใช้ในการอนุรักษ์โบราณสถาน
๕. โครงการศึกษาการหุ้มองค์เจดีย์ด้วยแผ่นโลหะปิดทองในวัฒนธรรมล้านนา
๖. โครงการศึกษาลักษณะทางศิลปกรรมจากภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่
๗. โครงการจัดการความรู้ในการวิเคราะห์รูปแบบสถาปัตยกรรม ประเภทศาสนสถาน
๘. โครงการศึกษาวิจัยโครงกระดูกสัตว์สมัยสำริด แหล่งโบราณคดีบ้านโนนวัด จังหวัดนครราชสีมา
๙. โครงการสำรวจแหล่งโบราณคดีในเขตจังหวัดกาญจนบุรี ชัยนาท อุทัยธานี
๑๐. โครงการจัดการความรู้การขุดค้นทางโบราณคดีใต้น้ำ

งานด้านการสำรวจ ขุดค้น และข้อมูลทางโบราณคดี

๑. โครงการสำรวจแหล่งโบราณคดี
๒. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี
๓. โครงการสำรวจแหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรมและเมืองโบราณ
๔. โครงการสำรวจแหล่งโบราณคดีใต้น้ำ
๕. โครงการสำรวจเพื่อควบคุมดูแลโบราณสถานในเขตกรุงเทพฯ

นอกจากนี้ยังมีงานสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือโครงการอื่น ๆ เช่น การควบคุมการขุดค้นในโครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ส่วนต่อขยายสถานีสนามไชย

งานด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน

๑. โครงการสำรวจเพื่อออกแบบบูรณะโบราณสถาน
๒. การจ้างเหมาเพื่อจัดทำรูปแบบบูรณะโบราณสถานหอพระธรรมมณเฑียรเฉลิมพระเกียรติ วัดกัลยาณมิตรวรมหาวิหาร กรุงเทพฯ

งานด้านการอนุรักษ์จิตรกรรมและประติมากรรม

๑. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมวัดกำแพง กรุงเทพฯ
๒. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมวัดถ้ำสิงขร จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๓. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมวัดเกาะพญาเจ่ง จังหวัดนนทบุรี

จิตรกรรมวัดเกาะพญาเจ่ง จังหวัดนนทบุรี

๔. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมวัดชิโนรสาราม กรุงเทพฯ

๕. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมพระอุโบสถ วัดบรมนิวาส ราชวรวิหาร กรุงเทพฯ

๖. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมในกรุพระปรางค์ วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๗. โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมวัดชนะสงคราม กรุงเทพฯ

จิตรกรรมพระอุโบสถ วัดบรมนิวาส ราชวรวิหาร กรุงเทพฯ

งานด้านเครือข่ายการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม

โดยประสานงานกับสำนักศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ ในการร่วมมือกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

การอนุรักษ์ห้องพระบรมอัฐิท้ายพระอุโบสถ วัดชนะสงคราม กรุงเทพฯ

งานด้านกิจการมรดกโลก

จัดทำรายงานสถานการณ์แหล่งมรดกโลก (Periodic Reporting) ของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมในประเทศไทยได้แก่ เมืองเก่าสุโขทัย และเมืองที่เกี่ยวเนื่อง นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง และนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าความสำคัญอันโดดเด่นระดับสากลเพื่อเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมต่อไป เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท เส้นทางวัฒนธรรมพิมาย ปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำ และศาสนสถานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การจัดทำรายงานสถานการณ์ แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมในประเทศ

งานด้านการฝึกอบรม / ประชุมสัมมนา

โครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โครงการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ

- งานด้านมาตรฐานงาน ดำเนินการแล้วเสร็จทั้งการสำรวจแหล่งโบราณคดี การสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถาน การอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง
- งานด้านการจัดการองค์ความรู้ กลุ่มโบราณคดีใต้น้ำดำเนินการโครงการจัดการความรู้ด้านการขุดค้นทางโบราณคดีใต้น้ำ
- งานด้านการบริหารความเสี่ยง สำนักโบราณคดีดำเนินการโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง *"กฎหมายกับงานโบราณคดีและการปกป้องคุ้มครองมรดกศิลปวัฒนธรรม"*

แผนงานในอนาคต

๑. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลโบราณคดีและการอนุรักษ์เพื่อการบริหาร

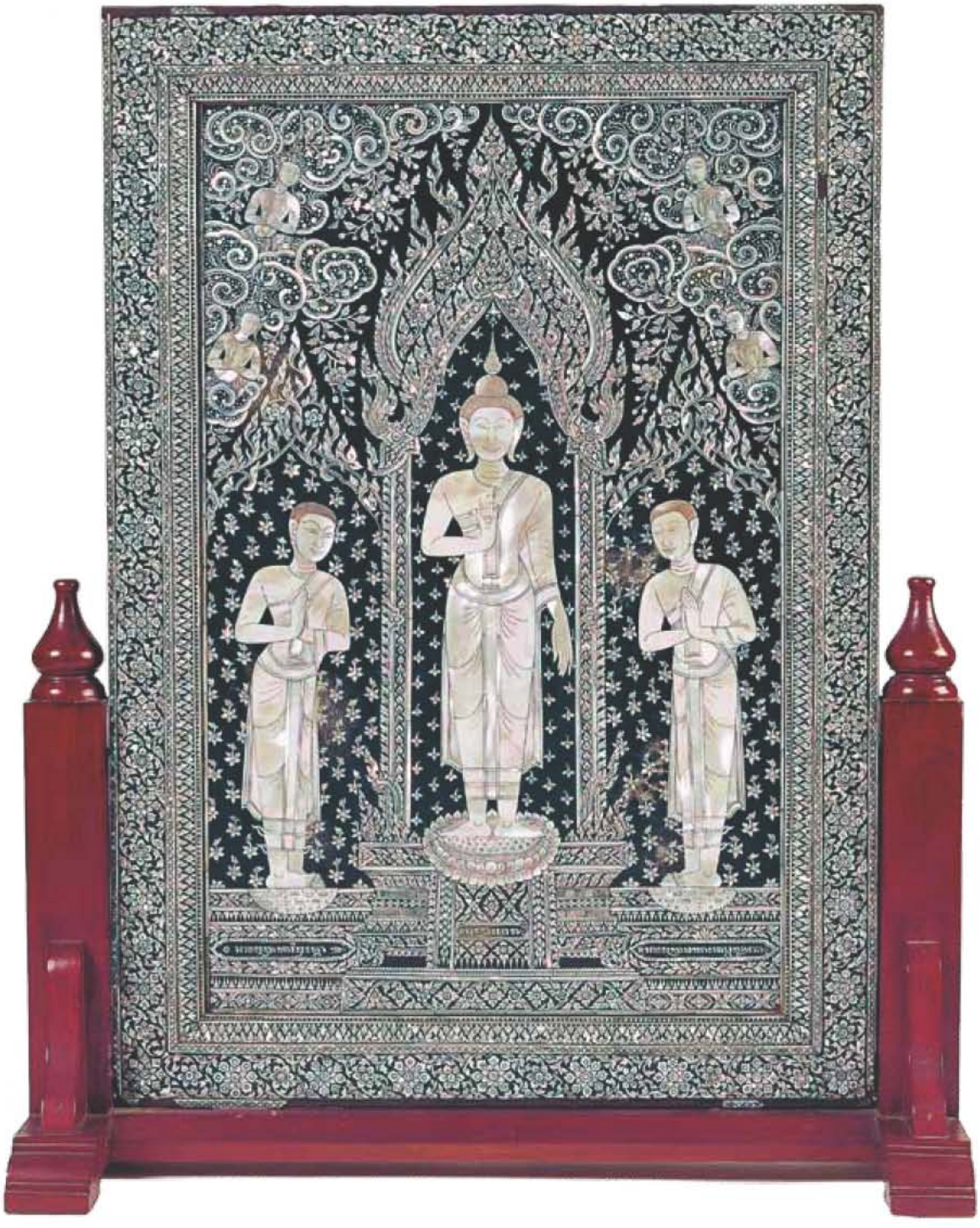
๒. โครงการสัมมนา *"๑๐๐ ปี ศาสตราจารย์ชิน อยู่ดี บูรพาจารย์แห่งโบราณคดีไทย"*

๓. โครงการศึกษาการหุ้มองค์สถูปเจดีย์ด้วยแผ่นโลหะปิดทองในวัฒนธรรมล้านนา

๔. โครงการศึกษาลักษณะทางศิลปกรรมจากภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่

๕. โครงการสำรวจลักษณะทางศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมเครื่องไม้ขนาดเล็ก ประเภทหอไตรกลางน้ำในเขตภาคอีสานตอนบน

ฯลฯ

ฉากประดับมุก ภาพพระพุทธเจ้าและพระอัครสาวก
ศิลปะรัตนโกสินทร์ พุทธศตวรรษที่ ๒๕
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

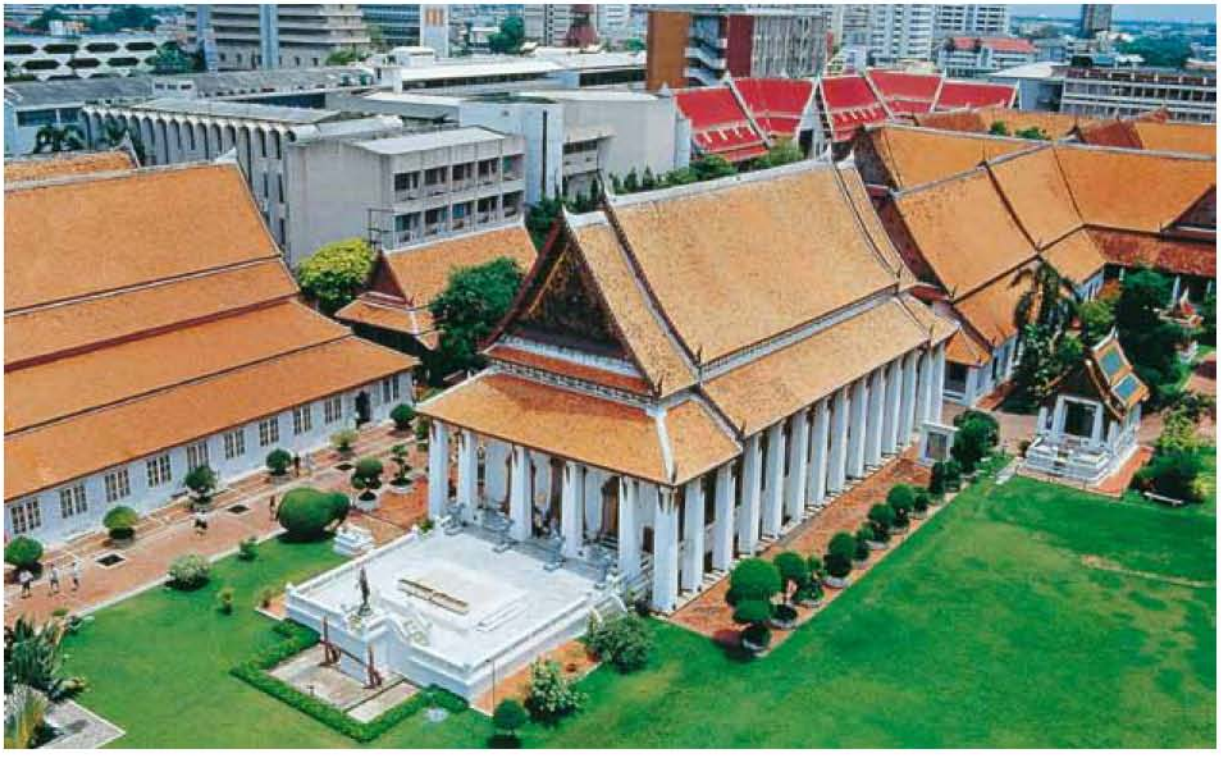
ประวัติและพัฒนาการ

การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานสำหรับประชาชนขึ้นเป็นแห่งแรกของไทย ถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๑๗ ณ หอคองคอเดีย ภายในพระบรมมหาราชวัง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้จัดตั้งเป็นมิวเซียมหลวงหรือพิพิธภัณฑ์ในวังหลวง ทรงย้ายวัตถุพิพิธภัณฑ์มาจากพระที่นั่งประพาสพิพิธภัณฑ์และพระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรวบรวมไว้ แต่ในครั้งนั้นยังเป็นพิพิธภัณฑ์ส่วนพระองค์ เปิดให้ทูตานุทูตและอาคันตุกะจากต่างประเทศได้เข้าชมสิ่งของต่าง ๆ ที่เก็บรวบรวมไว้ในครั้งนั้น เป็นมรดกสำคัญของชาติที่ตกทอดเป็น *"พิพิธภัณฑ์"* และเป็นรากฐานการพัฒนาพิพิธภัณฑสถานจนทุกวันนี้

พุทธศักราช ๒๔๓๑ งานพิพิธภัณฑ์ได้ยกฐานะขึ้นเป็นกรมพิพิธภัณฑสถาน สังกัดกระทรวงธรรมการ และตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๓๕ สถานภาพของพิพิธภัณฑสถานเริ่มเปลี่ยนแปลงไป กรมพิพิธภัณฑ์ย้ายสังกัดไปอยู่ตามกระทรวงต่าง ๆ ไม่แน่นอน

พุทธศักราช ๒๔๕๔ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรวมงานกรมพิพิธภัณฑสถาน เข้ากับงานของแผนกการช่างอย่างประณีตในกระทรวงโยธาธิการ แล้วยกฐานะขึ้นเป็นกรมศิลปากร กระทรวงมุรธาธร

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานหมู่พระที่นั่งในพระราชวังบวรสถานมงคลทั้งหมด ให้จัดตั้งเป็น *พิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร* ขึ้นกับกรรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๙ และกำหนดให้มีตำแหน่ง *"ภัณฑารักษ์"* ในพิพิธภัณฑสถานดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของราชบัณฑิตยสภา

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗ ทรงฉายพระบรมฉายาลักษณ์ร่วมกับ คณะกรรมการราชบัณฑิตยสภา หน้าพระที่นั่งพุทไธสวรรย์ ในโอกาส เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด พิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนคร

พุทธศักราช ๒๔๗๖ กรมศิลปากรสังกัดกระทรวงธรรมการ และมีประกาศพระราชกฤษฎีกา การแบ่งส่วนราชการในกรมศิลปากร มีกองพิพิธภัณฑ์และโบราณคดีขึ้น ทำหน้าที่จัดตั้ง ดูแล รักษาพิพิธภัณฑสถาน และสำรวจ ขุดค้น บูรณะและดูแลรักษาโบราณสถานทั่วพระราชอาณาจักร ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น *"กองพิพิธภัณฑ์และโบราณวัตถุ"* ภายหลังจึงได้เปลี่ยนชื่ออีกเป็น *"กองโบราณคดี"* ทำหน้าที่ดำเนินกิจการพิพิธภัณฑสถานและดูแลรักษาโบราณสถานทั่วพระราชอาณาจักร และได้ประกาศตั้งพิพิธภัณฑสถานสำหรับพระนครเป็น *"พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร"* เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๗ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยโบราณสถาน ศิลปวัตถุ โบราณวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๗๗

พุทธศักราช ๒๕๑๘ ได้แยกออกมาเป็น *"กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ"* และพุทธศักราช ๒๕๓๙ แบ่งส่วนราชการใหม่ รวมกองโบราณคดีและกองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เป็น *"สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ"* หลังจากนั้นพุทธศักราช ๒๕๔๗ จึงแยกเป็น *"สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ"* กำกับดูแลงานของสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทั่วประเทศ ๔๔ แห่ง จนเมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๐ กรมศิลปากร แบ่งส่วนราชการใหม่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในส่วนภูมิภาคได้ย้ายไปสังกัดสำนักศิลปากรในส่วนภูมิภาค

ภารกิจหน้าที่ในความรับผิดชอบ

๑. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย สำรวจและรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม คือ โบราณวัตถุและศิลปวัตถุ ทั้งแบบประเพณีร่วมสมัยและสมัยใหม่ รวมถึงวัตถุทางชาติพันธุ์เพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของชาติและพัฒนาเป็นข้อมูลทางวิชาการ

๒. สงวนรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติตามหลักการอนุรักษ์ทางวิทยาศาสตร์

๓. วางระบบการบริหารจัดการโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและวัตถุทางชาติพันธุ์ ตามกระบวนการพิพิธภัณฑสถานวิทยาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ส่งเสริม เผยแพร่ความรู้และข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า ด้วยการจัดนิทรรศการถาวร ชั่วคราว และเคลื่อนที่ รวมถึงการบริการด้านสารสนเทศ

๕. วางแผนการบริหารจัดการและพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทั่วประเทศ รวมทั้งกำกับ ดูแลและสนับสนุนการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

๖. ควบคุม ดูแลโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๗. บริหารจัดการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อจัดหาผลประโยชน์สมทบเข้ากองทุนโบราณคดี

๘. ประสาน แลกเปลี่ยน และร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน พิพิธภัณฑสถานทั้งในและต่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศ และสถาบันอื่น ๆ ในการพัฒนากิจการพิพิธภัณฑ์

๙. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. ด้านการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน

นิทรรศการพิเศษเรื่อง *"งานช่างศิลปกรรมและสุนทรียภาพไทย – ญี่ปุ่น"* จัดขึ้น ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ระหว่างวันที่ ๑๔ มกราคม – ๑๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ เกิดขึ้นจากความร่วมมือในระดับประเทศ เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๙ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย และจังหวัดฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น ได้มีการลงนามความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้องเป็นผลให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ มากมาย รวมทั้ง *"โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยพิพิธภัณฑ์พี่น้องระหว่างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ประเทศไทย และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ คิวชู"* ซึ่งร่วมเป็นเจ้าภาพจัดนิทรรศการพิเศษในครั้งนี้

กิจกรรมประกอบนิทรรศการ
"งานช่างศิลปกรรมและสุนทรียภาพไทย – ญี่ปุ่น"

นิทรรศการพิเศษเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทยประจำปี ๒๕๕๔ เรื่อง *"งานช่างหลวง"* จัดขึ้น ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรมศิลปากรได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการในวันที่ ๑๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยเปิดให้ประชาชนเข้าชมนิทรรศการระหว่างวันที่ ๑๘ สิงหาคม – ๑๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

นิทรรศการพิเศษเรื่อง *"๑๐๐ เรียง ร้อยเรื่องราว"* ล่วงเวลาหนึ่งศตวรรษที่กรมศิลปากรได้ดำเนินงานด้านอนุรักษ์ สืบทอดและธำรงรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติมาอย่างยาวนาน จึงได้จัดนิทรรศการขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว ลำดับเหตุการณ์ และผลงานสำคัญในรอบ ๑๐๐ ปี ของกรมศิลปากร ตั้งแต่ยุคแห่งการบุกเบิกและวางรากฐานความมั่นคง นับตั้งแต่การสถาปนากรมศิลปากรเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๔ จวบจนปัจจุบัน

นิทรรศการพิเศษ *"พระคเณศ เทพแห่งศิลปากร"* โดยอัญเชิญพระคเณศจำนวน ๓๒ รายการ จากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ๑๑ แห่ง มาจัดแสดงรวมกัน นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรม *"มหัศจรรย์พิพิธภัณฑ์ วันเดียวเที่ยวไม่พอ"* และกิจกรรม *"๑๐๐ ปี กรมศิลปากร ขอพรพระคเณศ"* อีกด้วย ระหว่างวันที่ ๑ – ๒๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

พิพิธภัณฑ์สัญจร สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้จัดกิจกรรมพิพิธภัณฑ์สัญจรสู่สถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในกรุงเทพและส่วนภูมิภาคตลอดทั้งปี เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนโดยตรง โดยจัดทำชุดนิทรรศการเคลื่อนที่ พร้อมกิจกรรมเสริมความรู้ต่าง ๆ

กิจกรรมพิพิธภัณฑ์สัญจรสู่สถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนโดยตรง

กิจกรรม *"ฤกษ์ดีปีใหม่ ไหว้พระพุทธรูปวังหน้า พระปฏิมาแห่งแผ่นดิน"* พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ได้นำพระพุทธรูปสำคัญมาจัดแสดงให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงความสำคัญ และกราบไหว้บูชา เพื่อเป็นสิริมงคลเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ ณ พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม – ๖ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔

ประชาชนที่มาสักการบูชาพระพุทธรูปสำคัญ ณ พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

๒. ด้านการสนับสนุนการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์แก่หน่วยงานอื่น

พิพิธภัณฑ์โรงช้างต้น สวนจิตรลดา

พุทธศักราช ๒๕๕๔ กรมศิลปากรได้จัดสรรงบประมาณในการจัดแสดงพิพิธภัณฑ์โรงช้างต้น สวนจิตรลดา เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในโอกาสอันเป็นมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๗ รอบในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ และเพื่ออนุรักษ์อาคารโรงช้างต้นในรัชกาลที่ ๙ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้สนใจทั่วไป โดยการจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับช้างต้น คติความเชื่อเกี่ยวกับช้าง ความสำคัญของช้างในประวัติศาสตร์ไทย ช้างต้นในราชวงศ์จักรี ช้างต้นในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเครื่องประกอบเกียรติยศช้างต้น

พิพิธภัณฑ์เขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก ตั้งอยู่ที่บ้านท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชกระแสรับสั่งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาสำนักงาน กปร. ที่โรงเรียนวัดท่าด่าน เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๑ ความว่า

“...ให้พิจารณาดำเนินการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์เขื่อนคลองท่าด่าน โดยให้มีลักษณะเป็นพิพิธภัณฑ์ชาวบ้านอยู่ด้วย ทั้งนี้ในการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์เขื่อนให้นำเงินที่ราษฎรบริจาคร่วมสร้างพิพิธภัณฑ์ด้วย...”

อาคารพิพิธภัณฑ์เขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก

กรมศิลปากร โดยสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างและจัดแสดงพิพิธภัณฑ์เขื่อนขุนด่านปราการชล ตั้งแต่ปีงบประมาณพุทธศักราช ๒๕๔๗ – ๒๕๔๘ โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดนครนายก ลักษณะการก่อสร้างเขื่อนขุนด่านปราการชล ชุมชนและวิถีชีวิตชาวนครนายก ประวัติศาสตร์และโบราณคดีเมืองนครนายก ตลอดจนบุคคลสำคัญในจังหวัดนครนายก สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้จัดฝึกอบรมบุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก เพื่อเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ ก่อนส่งมอบพิพิธภัณฑ์ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายกดำเนินการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ต่อไป

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตจังหวัดตราด ตั้งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดตราดหลังเก่า บนถนนสันติสุข ตำบลบางพระ อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด

พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตจังหวัดตราด อยู่ระหว่างการดำเนินงานในระยะสุดท้าย ซึ่งตามแผนงานของสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จะดำเนินการแล้วเสร็จทั้งหมดในพุทธศักราช ๒๕๕๕ และสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จะจัดกิจกรรมสัมมนา *“พิพิธภัณฑ์เมืองตราด”* เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ รวมถึงการอบรมให้ความรู้ด้านพิพิธภัณฑ์วิทยาแก่เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองตราดที่รับผิดชอบการบริหารจัดการพิพิธภัณฑ์ เพื่อให้พิพิธภัณฑ์แห่งนี้เป็นศูนย์กลางความรู้ข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดต่อไป

๓. ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

การให้ยืมนิทรรศการ และแลกเปลี่ยนนิทรรศการ อาทิ ประเทศศรีลังกา เปรู โปรตุเกส เป็นต้น

๔. ด้านการสร้างเครือข่าย

- เครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์ "โครงการสร้างเครือข่ายรักษ์วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- เครือข่ายงานด้านพิพิธภัณฑสถาน *"โครงการอบรมพิพิธภัณฑสถานวิทยา ปีที่ ๘ "*
- อาสาสมัครพิพิธภัณฑ์

๕. ด้านการพัฒนาระบบการดำเนินงาน

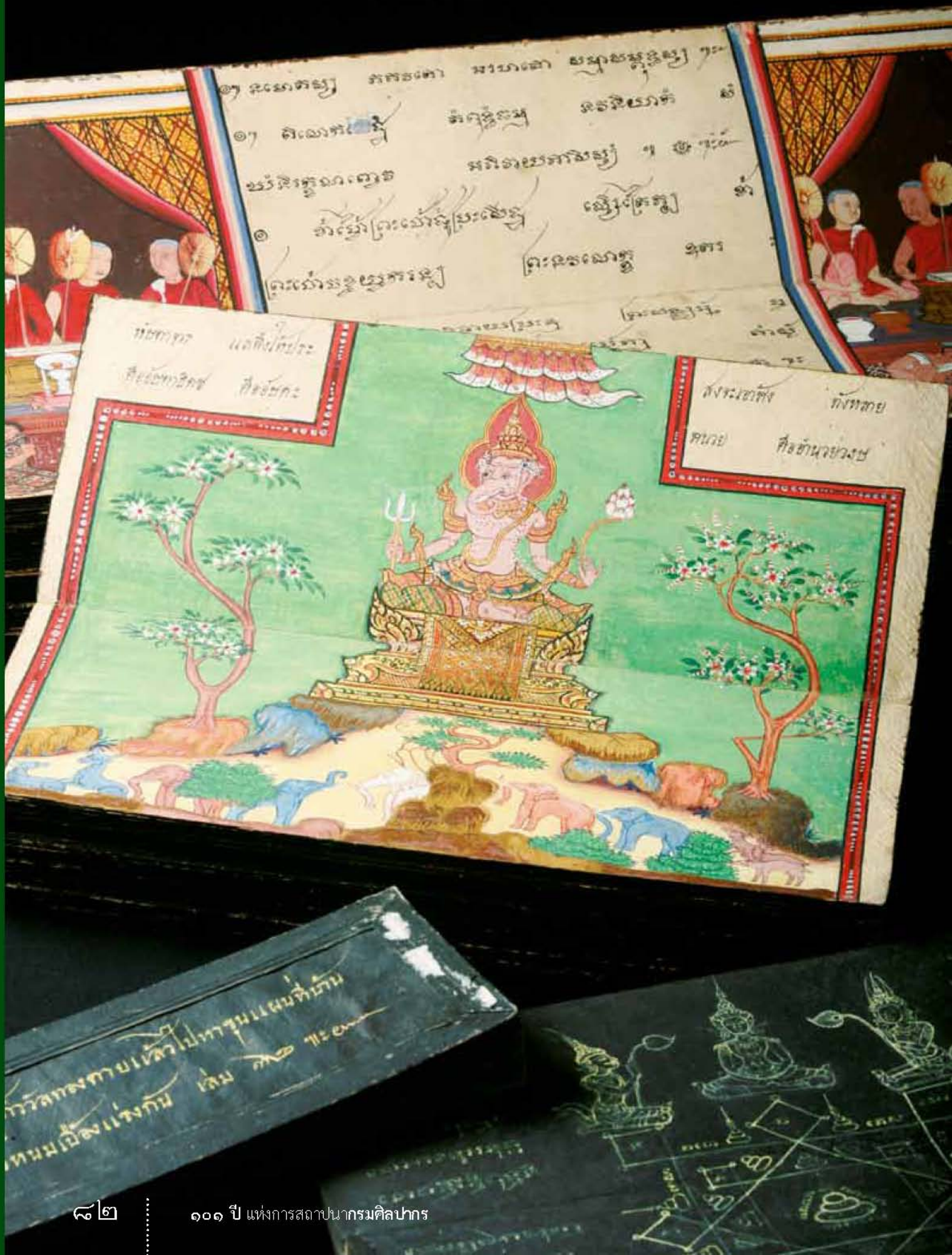
โครงการ National Single Window (NSW) กรมศิลปากรได้ลงนามในบันทึกความร่วมมือกับกรมศุลกากรในการจัดตั้งระบบ National Single Window เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เพื่อสอดรับกับโครงการที่รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนลงนามความตกลงอาเซียนสำหรับการจัดตั้ง ASEAN Single Window เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘ มีผลให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องจัดตั้งระบบ National Single Window และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระบบ National Single Window ของประเทศอาเซียน เป็น ASEAN Single Window มีวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนการนำเข้า การส่งออก และการเคลื่อนย้ายสินค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ในฐานะที่สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตนำเข้าและส่งออกโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในและนอกราชอาณาจักร จึงต้องจัดทำระบบ National Single Window (NSW) ขึ้นเพื่อรองรับการดำเนินการดังกล่าวให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมศุลกากรได้

แผนงานในอนาคต

- พัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ตามโครงการอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังบวรสถานมงคล (วังหน้า)
- ก่อสร้างคลังกลางเก็บโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติทั่วประเทศ ณ คลองห้า จังหวัดปทุมธานี
- ก่อสร้างศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการอนุรักษ์ ณ คลองห้า จังหวัดปทุมธานี
- จัดตั้งพิพิธภัณฑ์เมืองชลบุรี

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

เตรียมความพร้อมของบุคลากรในสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติด้านการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยดำเนินการร่วมกับอาสาสมัครพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

ประวัติและพัฒนาการ

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ เป็นหน่วยงานของกรมศิลปากรในสายภาษา เอกสาร และหนังสือ มีหน้าที่กำกับดูแลและเป็นศูนย์กลางการศึกษาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านภาษา วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี ภารกิจหลักของหน่วยงานคือการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย แปล เรียบเรียง ตรวจสอบชำระเอกสารวิชาการด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณีของชาติ พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานวิชาการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาความรู้ความเข้าใจในสรรพวิทยาการสาขาที่รับผิดชอบ โดยการผลิตและเผยแพร่หนังสือ สิ่งพิมพ์และสื่อต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาหรือให้บริการทางวิชาการกับองค์การ หน่วยงานและประชาชนทั่วไป ผ่านการจัดกิจกรรมอบรม ประชุม สัมมนา บรรยาย ฯลฯ รูปแบบที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังได้รับมอบหมายให้ดำเนินการโครงการพิเศษที่เกี่ยวเนื่องกับงานวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณีในพระราชพิธี รัฐพิธี และพิธีกรรมต่าง ๆ ในโอกาสสำคัญของชาติ ตลอดจนดำเนินงานวิชาการในรูปของคณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติ คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยและคณะกรรมการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมศิลปากร

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์แบ่งการบริหารภายในหน่วยงานออกเป็น ๑ ฝ่าย และ ๔ กลุ่ม คือ

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มภาษาและวรรณกรรม
- กลุ่มประวัติศาสตร์
- กลุ่มจารีตประเพณี
- กลุ่มแปลและเรียบเรียง

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ได้ดำเนินงานตามภารกิจที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงานและภารกิจพิเศษที่ได้รับมอบหมาย มีผลงานสำคัญ ดังนี้

งานผลิตหนังสือทางวิชาการด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี

รวม ๑๑ รายการ พร้อมนำข้อมูลเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักฯ www.literatureandhistory.go.th เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางกระจายความรู้สู่สาธารณชนอีกทางหนึ่งด้วย คือ

๑. ปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๑๖ พิมพ์เผยแพร่ในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ วัดชนาธิปเฉลิม จังหวัดสตูล (๒,๐๐๐ เล่ม)

๒. ประชุมบทเสภาหลวง เป็นบทเสภาที่แต่งขึ้นเพื่อเล่นเสภาในราชสำนัก ๕ เรื่อง (๑,๐๐๐ เล่ม)

๓. วิชาอาชีพชาวสยามจากหนังสือวชิรญาณวิเศษ ร.ศ. ๑๐๘ – ๑๑๓ (๑,๐๐๐ เล่ม)

๔. รวมเรื่องแปลและเอกสารทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ ๕ (๑,๐๐๐ เล่ม)

๕. ปกิณกคดีประวัติศาสตร์ (๑,๐๐๐ เล่ม)

๖. แถลงงานคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ (๑,๐๐๐ เล่ม)

๗. ประวัติศาสตร์ไทยจากเอกสารเฮนรี เบอร์นี (๑,๐๐๐ เล่ม)

๘. สังคีตศิลป์จากสาส์นสมเด็จ เล่ม ๑ เป็นการประมวลความรู้ด้านการสังคีตจากหนังสือเรื่องสาส์นสมเด็จ (๑,๐๐๐ เล่ม)

๙. วันภาษาไทยแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๔ และสามัคคีเภทคำฉันท์ (๑,๐๐๐ เล่ม)

๑๐. รามเกียรติ์บทร้องและบทพากย์ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นหนังสือเก่าหายาก จัดพิมพ์เนื่องในโครงการวันภาษาไทยแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๔ (๑,๐๐๐ เล่ม)

๑๑. ไตรภูมิ เอกสารจากหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีส ผศ.ดร.ปรีดี พิศภูมิวิถี ได้มอบสำเนาต้นฉบับเอกสารจากหอสมุดแห่งชาติกรุงปารีสให้แก่สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งได้จัดพิมพ์เผยแพร่ตามโครงการวรรณคดีแห่งชาติ (๑,๐๐๐ เล่ม)

อนึ่ง ในรอบปีที่ผ่านมาสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ยังได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า แปล เรียบเรียง ตรวจสอบชำระ และจัดทำต้นฉบับหนังสือจนเสร็จสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน จำนวน ๙ เล่ม ด้วยกัน คือ ประชุมพงศาวดารฉบับกาญจนาภิเษก ปกิณกศิลปวัฒนธรรม เล่ม ๑๗ จังหวัดอุตรดิตถ์ นิทานวชิรญาณ เล่ม ๓ สังคีตศิลป์ในสาส์นสมเด็จ เล่ม ๒ นิทานคำกลอนสุนทรภู่ เรื่อง ลักษณวงศ์ พระราชหัตถเลขารัชกาลที่ ๕ จุลศักราช ๑๒๓๖ – ๑๒๓๗ เล่ม ๑ ปกิณกคดีประวัติศาสตร์ไทย เล่ม ๓ ทัศนะของสื่อมวลชนต่อคณะราชทูตไทยที่มาเยือนประเทศอังกฤษ การศึกษาประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ของประเทศฝรั่งเศสกับราชอาณาจักรสยาม คริสต์ศักราช ๑๖๖๒ – ๑๗๐๓ ซึ่งต้นฉบับเหล่านี้สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์จะดำเนินการพิมพ์ในโอกาสต่อไป

งานโครงการและกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์พัฒนาความรู้ด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์ และจารีตประเพณี

๑. โครงการวัฒนธรรมสัญจร *"วรรณคดีศึกษา สุโขทัย : รุ่งอรุณแห่งวรรณกรรมลายลักษณ์"*

เป็นการต่อยอดผลการดำเนินงานของคณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีสมัยสุโขทัย ด้วยการศึกษาสถานที่และสภาพแวดล้อมของอาณาจักรสุโขทัย จัดระหว่างวันเสาร์ที่ ๑๕ – วันอาทิตย์ที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ มีผู้เข้าร่วมโครงการ ๑๒๐ คน

โครงการวัฒนธรรมสัญจร "วรรณคดีศึกษา สุโขทัย : รุ่งอรุณแห่งวรรณกรรมลายลักษณ์"
ศึกษาดูงาน ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย – กำแพงเพชร

๒. โครงการเนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๔

- การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง *"เสภา : การประพันธ์และการขับขาน"*

จัดขึ้นเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการประพันธ์ การขับขานทำนองร้อยกรองไทยประเภทกลอนเสภา เพื่อให้ผู้ที่ศึกษาภาษาและวรรณกรรมไทยมีความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของวรรณกรรมร้อยกรองประเภทกลอนเสภา จัดระหว่างวันที่ ๑๔ – ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องเทพประทาน โรงแรมเวียงใต้ บางลำพู กรุงเทพมหานคร มีครูอาจารย์ภาษาไทย นักเรียน นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศเข้าร่วมงาน ๒๐๐ คน

- การประกวดเพลง (เพชรในเพลง) เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๔

การประกวดเพลง (เพชรในเพลง) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพิจารณามอบรางวัลแก่บุคคลในวงการเพลงที่มีผลงานดีเด่นและมีความเอาใจใส่ในการใช้ภาษาไทย ทั้งด้านการประพันธ์และการขับร้อง สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีได้ โดยเริ่มจัดมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๗ รวม ๘ ปี กำหนดมอบรางวัลในวันภาษาไทยแห่งชาติ (๒๙ กรกฎาคม) ของทุกปี โดยในพุทธศักราช ๒๕๕๔ มีผู้สนใจส่งผลงานเพลงเข้าประกวด ๓๘๗ เพลง ผลการตัดสินมีผู้ได้รับรางวัลทั้งสิ้น ๑๘ รางวัล และรางวัลเชิดชูเกียรติผู้ประพันธ์เพลงดีเด่นในอดีต ๒ รางวัล

พิธีมอบรางวัล "เพชรในเพลง" วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๓. โครงการสัมมนาทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์

การสัมมนาทางวิชาการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง *"ราชอาณาจักรไทยใต้ร่มพระบารมี"* ระหว่างวันที่ ๗ – ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องกรุงธนบอลรูม โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพฯ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมการสัมมนา ๑๕๐ คน

๔. โครงการพัฒนาบุคลากรสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ประจำปี ๒๕๕๔

โครงการวรรณกรรมและประวัติศาสตร์สัมพันธ์ : เรียนรู้และเข้าใจความเป็นไทยผ่านขนบราชสำนัก ขุมชนเมือง และวิถีท้องถิ่น

เนื่องจากงานด้านวัฒนธรรมเป็นงานที่มีพลวัตสูงในปัจจุบัน สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในองค์การให้มีวิธีคิดที่สอดรับกับงาน ได้เพิ่มพูนความรู้ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิต เปิดโลกทัศน์และเข้าถึงองค์ความรู้ที่หลากหลายเกี่ยวกับงานด้านวัฒนธรรม และได้สร้างเครือข่ายงานด้านวรรณกรรม ประวัติศาสตร์และจารีตประเพณี โดยศึกษาดูงาน ณ จังหวัดสมุทรสงคราม ระหว่างวันที่ ๓๐ – ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๕. โครงการพิเศษที่ได้รับมอบหมายเนื่องในวาระสำคัญของชาติ

โครงการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง ราชสกุลวงศ์

๖. โครงการสัมมนาทางวิชาการ ในวาระ ๕๐๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย – โปรตุเกส *"สายสัมพันธ์ ๕๐๐ ปี มิตรไมตรี ไทย – โปรตุเกส"*

เป็นการสัมมนาเพื่อสรุปองค์ความรู้ในโครงการและกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการหลายโครงการและหลายสาขาวิชาการที่ดำเนินการโดยกรมศิลปากรในช่วงพุทธศักราช ๒๕๔๗ – ๒๕๕๓ เพื่อร่วมฉลองความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย – โปรตุเกส ครบ ๕๐๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๕๔ ซึ่งโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนอย่างดีจากสถานเอกอัครราชทูตโปรตุเกสประจำประเทศไทยและ

การสัมมนา "สายสัมพันธ์ ๕๐๐ ปี มิตรไมตรี ไทย – โปรตุเกส"

กิจกรรมเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ ๕๐๐ปี ไทย – โปรตุเกส
ณ หมู่บ้านโปรตุเกส จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงลิสบอน ทั้งนี้ได้จัดงานสัมมนาทางวิชาการและศึกษาดูงานในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมตรัง และวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อนึ่งในกิจกรรมครั้งนี้ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (มหาชน) ร่วมกับไปรษณีย์โปรตุเกส ได้จัดสร้างแสตมป์ที่ระลึกขึ้น ๔ แบบ ๔ ดวง ในโอกาสครบรอบ ๕๐๐ ปี ความสัมพันธ์ทางการทูตไทย – โปรตุเกส โดยกำหนดวันแรกจำหน่ายในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๔ พร้อมกันทั้ง ๒ ประเทศ และได้เข้าร่วมโครงการกับกรมศิลปากรด้วย

๗. งานวิชาการและฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการด้านวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ดำเนินงานวิชาการในรูปแบบคณะกรรมการและปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง ๒ คณะ ดังนี้

๗.๑ คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย

คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ จำนวน ๒๐ คน มีศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร เป็นประธานกรรมการ บทบาทหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรีในด้านประวัติศาสตร์ พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องและปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยแก่ส่วนราชการ สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป ค้นคว้า รวบรวม สืบค้น และตรวจสอบหลักฐานข้อมูลทุกประเภทเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยและไทยศึกษาจากเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ แปล เรียบเรียงผลงานประวัติศาสตร์ที่ใช้เป็นตำราอ้างอิงทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ปัจจุบันคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อพิจารณาตรวจสอบเอกสารทางประวัติศาสตร์ และชำระเรียบเรียงประวัติศาสตร์ไทยสมัยต่าง ๆ รวม ๑๐ คณะ

๗.๒ คณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติ

กรมศิลปากรมอบหมายให้สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์จัดทำโครงการวรรณคดีแห่งชาติขึ้น เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๒ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้แวดวงวรรณคดีเกิดความเคลื่อนไหว และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยด้านวรรณคดี และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการนี้ สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์จากสถาบันการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๕ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการวรรณคดีแห่งชาติ โดยมีคุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ เป็นประธานกรรมการ

โลหะปราสาท วัดราชนัดดาราม วรวิหาร

สำนักสถาปัตยกรรม

ประวัติและพัฒนาการ

ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสถานการณ์ปัจจุบัน และการตื่นตัวในการจัดการมรดกทางภูมิปัญญาด้านสถาปัตยกรรม ในพุทธศักราช ๒๕๕๕ สำนักสถาปัตยกรรมได้ปรับภารกิจให้สะท้อนถึงการปฏิบัติงานที่แท้จริง โดยรวมงานบูรณปฏิสังขรณ์ที่สังกัดสำนักโบราณคดีมารวมกับสำนักสถาปัตยกรรมอีกครั้ง ทำให้สำนักสถาปัตยกรรมเป็นหน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมโดยวิชาชีพเฉพาะ ที่ทำงานด้านสถาปัตยกรรมไทยและการบูรณปฏิสังขรณ์

ผลงานสำคัญในรอบปีงบระมาณ ๒๕๕๔

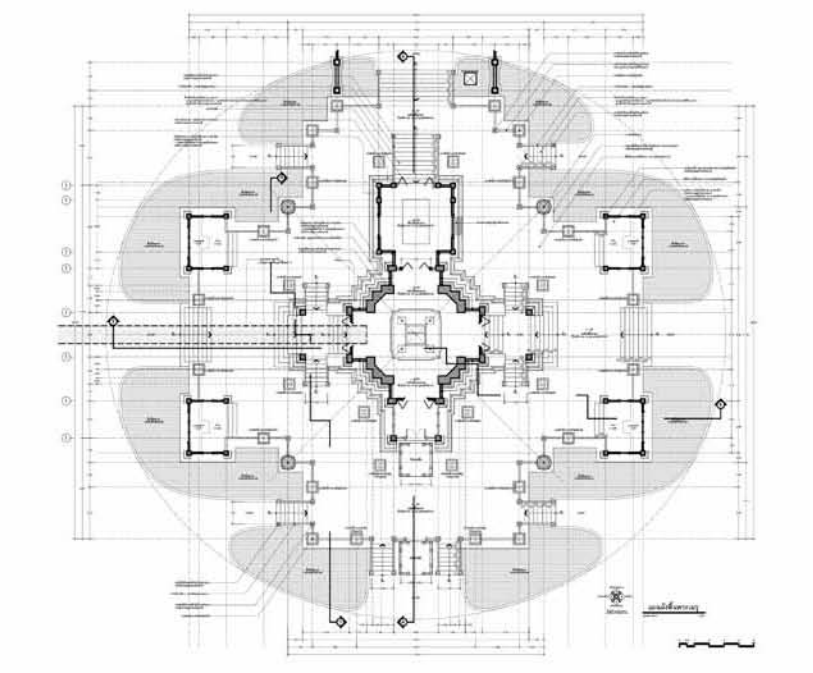
ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ สำนักสถาปัตยกรรมสร้างสรรค์ผลงานด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรมและมัณฑนศิลป์ ปฏิบัติภารกิจในการออกแบบก่อสร้างอาคาร ปรับปรุงซ่อมแซมอาคาร ให้หน่วยงานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งดำเนินการโครงการศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อการบูรณะอนุรักษ์และสร้างสรรค์งานด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และมัณฑนศิลป์ ภารกิจที่สำคัญคือ

๑) การออกแบบและก่อสร้างพระเมรุและอาคารประกอบในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

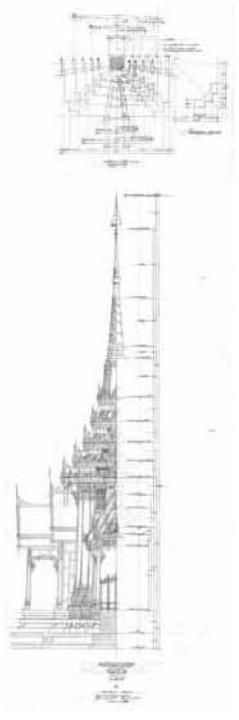

พระเมรุและอาคารประกอบ เนื่องในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

พระเมรุและอาคารประกอบ เนื่องในพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ออกแบบโดยพลอากาศตรี อาวุธ เงินชูกลิ่น โดยพระเมรุเป็นอาคารทรงปราสาทยอดมณฑป หลังคาจตุรมุขซ้อนสองชั้น ตั้งอยู่บนฐานชาลาใหญ่ ความสูงจากฐานชาลาถึงยอดฉัตรมีความสูง ๓๕.๕๙ เมตร มุขหน้าด้านทิศตะวันตกเป็นทางเสด็จพระราชดำเนิน มุขหน้าด้านทิศเหนือมีสะพานเกรินสำหรับอัญเชิญพระโกศขึ้นประดิษฐานเหนือพระจิตกาธานภายในพระเมรุ มุขหลังทิศตะวันออกเป็นพื้นที่วางเตาเผาพระศพ บริเวณฐานชาลาทุกด้านมีบันไดขึ้นลง รายล้อมด้วยรั้วราชวัติ ฉัตร โคม และเทวดาอัญเชิญฉัตรประกอบพระอิสริยยศ

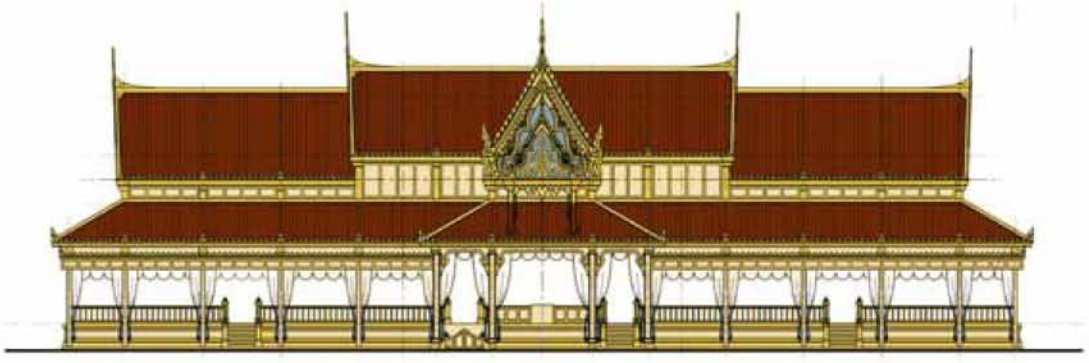

ภาพผังพื้นพระเมรุฯ

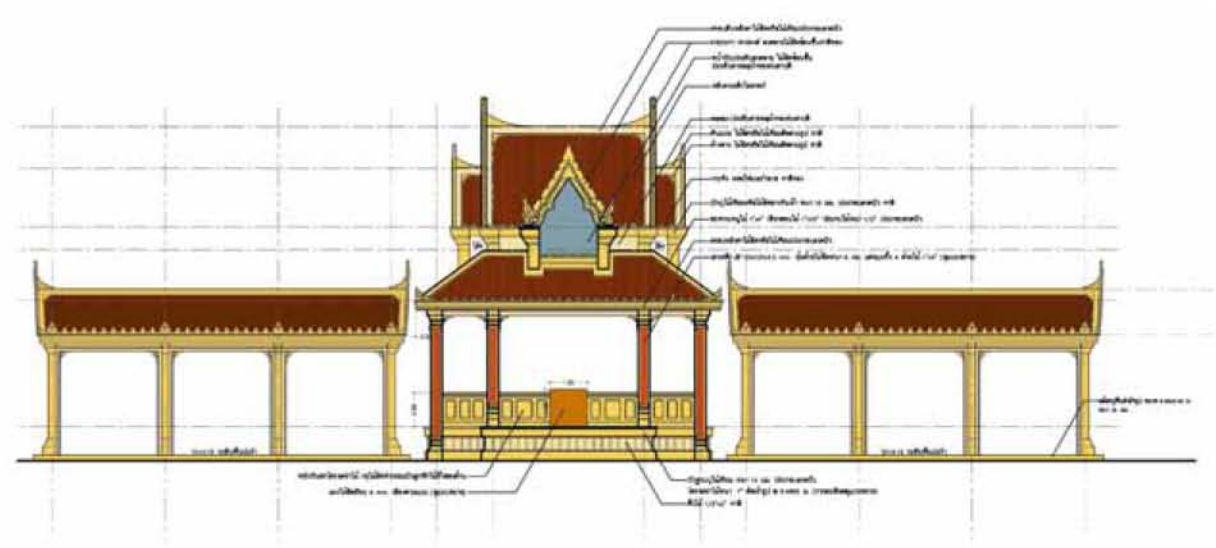

ภาพรูปด้านพระเมรุฯ

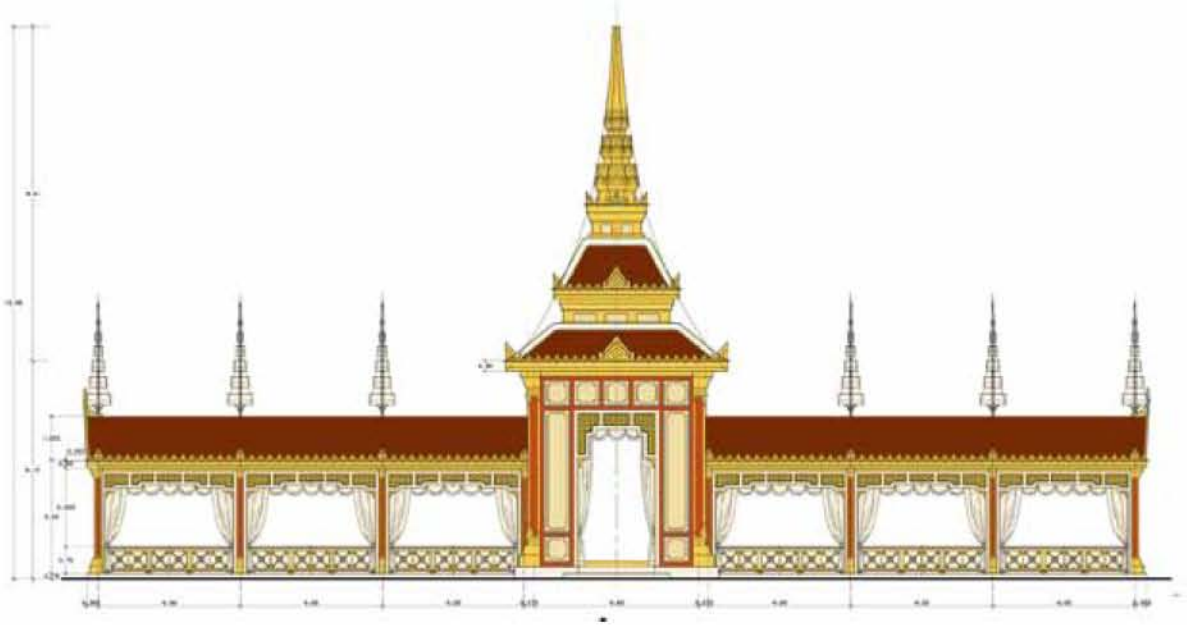
เครื่องยอดพระเมรุเป็นทรงมณฑปมีชั้นเชิงกลอน ๕ ชั้น แต่ละชั้นมีซุ้มบันแถลงซ้อน ๒ ชั้น มุมหลังคามีนาคปัก ส่วนบนเป็นองค์ระฆังรับบัลลังก์ เหนือบัลลังก์เป็นชุดบัวคลุ่ม ๕ ชั้น ปลียอดแบ่ง ๒ ส่วนคั่นด้วยลูกแก้ว บนยอดมีเม็ดน้ำค้าง เหนือสุดปักสัปตปฎลเศวตฉัตร หน้าบันทั้งสี่ประดับอักษรพระนาม *"พร"* โครงสีของพระเมรุโดยรวมเป็นสีทองและสีชมพู ตามสีวันพระราชสมภพ คือวันอังคาร

พระที่นั่งทรงธรรม

พลับพลายก

หับเกษตร

การตกแต่งพระเมรุใช้งานศิลปกรรมแบบช้อนไม้ทดแทนการแกะสลักไม้จริง ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษที่ใช้ในงานพระเมรุ อันถือเป็นงานลำลองสำหรับอาคารที่ใช้งานชั่วคราว งานพระเมรุในครั้งนี้มีแนวความคิดในการลดการใช้ไม้ซึ่งเป็นวัสดุที่หายาก จึงมีการเสริมการตกแต่งด้วยการถอดพิมพ์ไฟเบอร์กลาสแทนการช้อนไม้ ส่วนการประดับตกแต่งในส่วนอื่น ๆ ใช้การปิดผ้าทองย่นสาบสีสอดแวว แทนการปิดทองประดับกระจก

๒) การออกแบบก่อสร้างศาลาไทย เนื่องในงานเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ทางการทูตไทย – โปรตุเกส ครบรอบ ๕๐๐ ปี ณ สวนสาธารณะวาสกูดา กามา กรุงลิสบอน ประเทศโปรตุเกส

รัฐบาลไทย ได้จัดสร้างศาลาไทยเนื่องในงานเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ทางการทูตไทย – โปรตุเกส ครบรอบ ๕๐๐ ปี ณ กรุงลิสบอน ประเทศโปรตุเกส เพื่อมอบให้รัฐบาลสาธารณรัฐโปรตุเกส โดยนายอาทิตย์ ลิ่มมั่น สถาปนิกปฏิบัติการเป็นผู้ออกแบบ และพลอากาศตรี อาวุธ เงินชูกลิ่น เป็นที่ปรึกษา เริ่มออกแบบตั้งแต่

พุทธศักราช ๒๕๕๓ แนวความคิดในการออกแบบศาลาไทย เป็นสถาปัตยกรรมไทยประเพณีแบบจตุรมุข โครงสร้างอาคารเป็นไม้ ถอดเป็นชิ้นส่วนนำไปประกอบที่ประเทศโปรตุเกส ส่วนฐานรากเป็นคอนกรีตเสริมเหล็กประดับหินแกรนิต ซึ่งทำในสถานที่ก่อสร้าง หลังคาประดับด้วยช่อฟ้า ใบระกาแบบสถาปัตยกรรมไทยประเพณี มีพื้นที่ ๓ × ๓ เมตร และมุขยื่น ๔ มุม แต่ละมุมมีพื้นที่ ๑.๓ – ๑.๔ ตารางเมตร งบประมาณค่าก่อสร้าง ๑๒ ล้านบาท โดยไม่รวมค่าขนส่งไปยังประเทศโปรตุเกส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงเปิดศาลาไทย ณ สวนสาธารณะ วาสกู ดา กามา กรุงลิสบอน ประเทศโปรตุเกส เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ตราสัญลักษณ์เฉลิมฉลองความสัมพันธ์ไทย – โปรตุเกส ครบรอบ ๕๐๐ ปี ประดับที่หน้าบันศาลาไทย

การตกแต่งภายในศาลาไทย

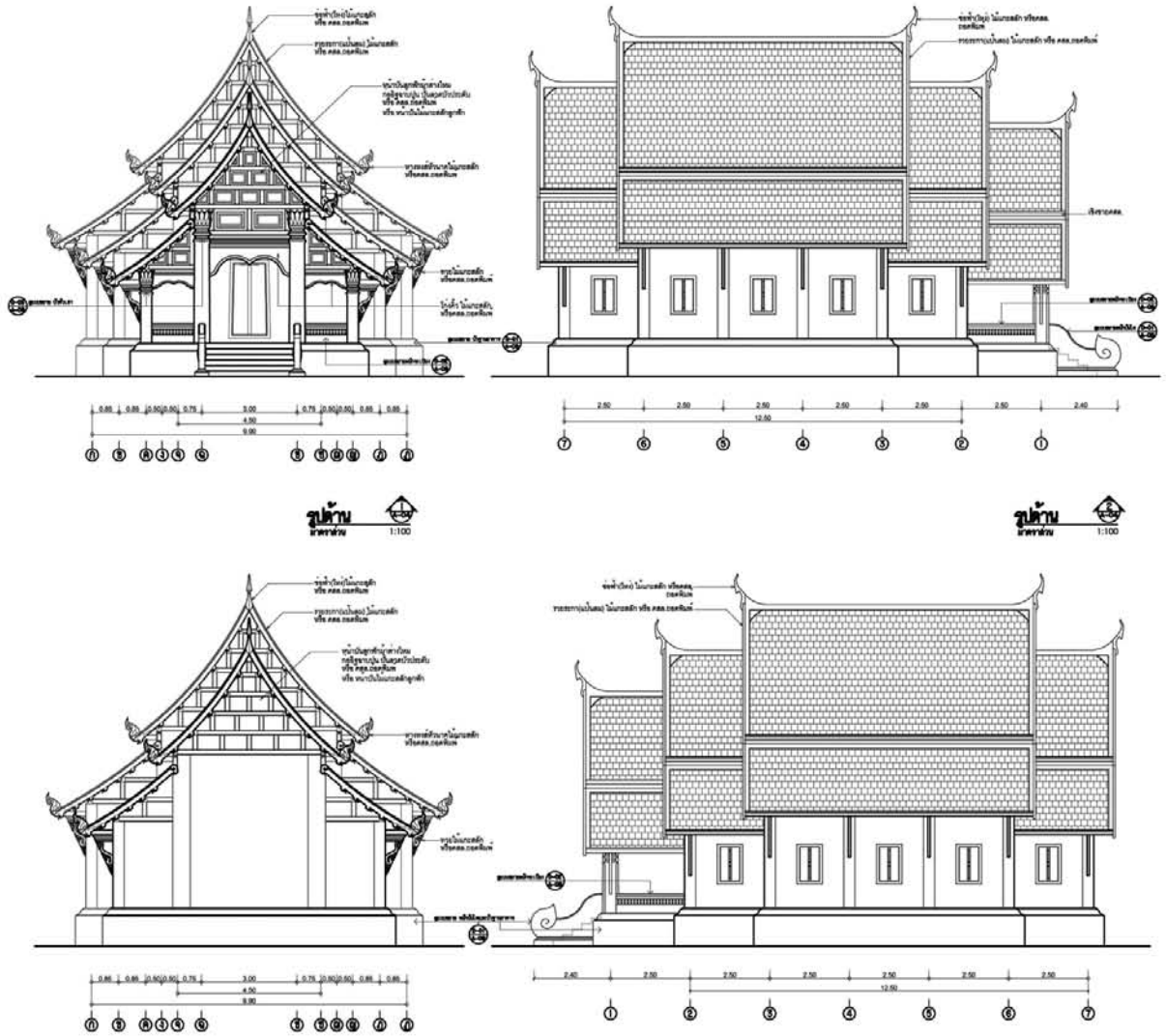

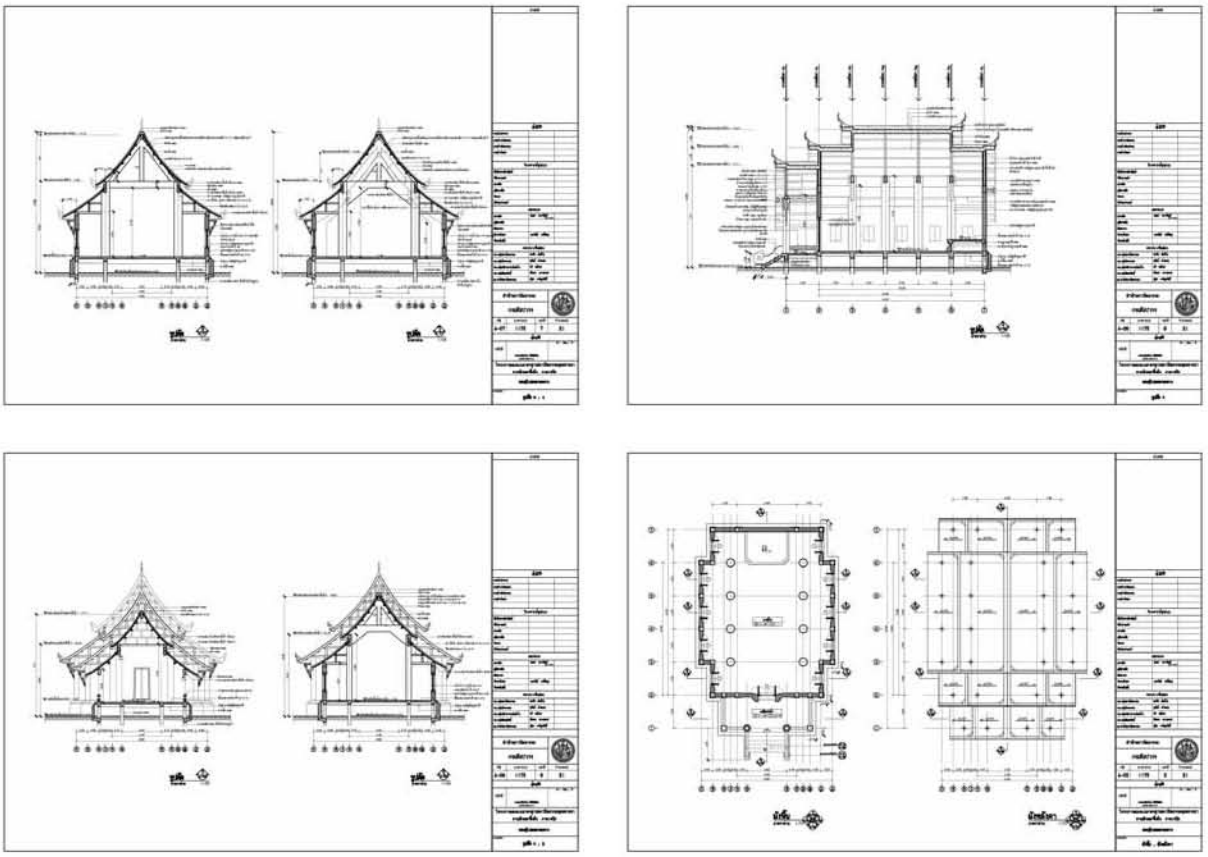
ลวดลายตกแต่งและข้อความจารึกจุดประสงค์ในการสร้างศาลาไทย

ศาลาไทยระหว่างก่อสร้างในประเทศไทย

๓) สร้างสรรค์ผลงานด้านสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และมัณฑนศิลป์หลายโครงการ เช่น การออกแบบมาตรฐานสถาปัตยกรรมพุทธศาสนาตามลักษณะพื้นถิ่น ภาคเหนือ ซึ่งประชาชนสามารถติดต่อขอซื้อแบบได้ที่สำนักสถาปัตยกรรม และสามารถนำไปก่อสร้างได้ทันที และการออกแบบอาคารใหม่ เพื่อปรับปรุงเรือนไทยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา

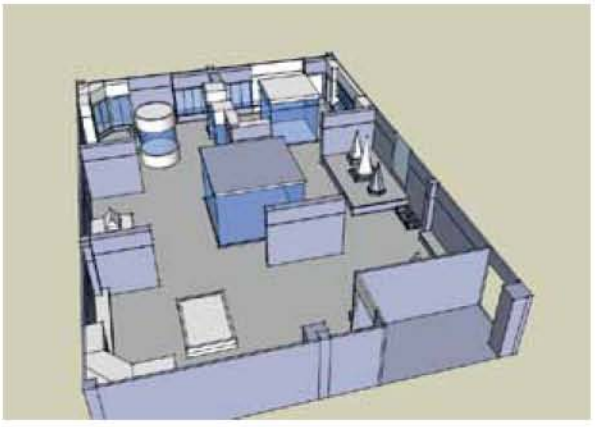

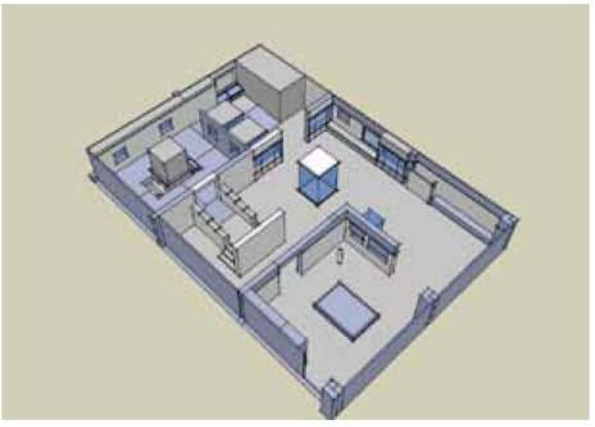
ภาพอุโบสถมาตรฐานภาคเหนือ จากโครงการพัฒนาแบบมาตรฐานสถาปัตยกรรมพุทธศาสนาตามลักษณะพื้นถิ่น

ทัศนียภาพอาคารใหม่และอาคาร ๑ จากโครงการจัดทำสคริปต์ ออกแบบอาคารใหม่ ปรับปรุงเรือนไทยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา

ทัศนียภาพห้องเครื่องทองจากกรุพระปรางค์วัดมหาธาตุ

ทัศนียภาพห้องเครื่องทองจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ

ด้านการศึกษา ค้นคว้า มีโครงการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างอาคารเก่า และสาเหตุของการเสื่อมสภาพของอาคารที่มีอายุมากกว่า ๒๕ ปีในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเพื่อจัดทำเป็นหนังสือรวบรวม วิเคราะห์การเสื่อมสภาพที่เกิดกับอาคารในเขตกรุงเทพฯ ในเชิงวิศวกรรม และโครงการศึกษาลวดลายในงานมัณฑนศิลป์ไทย : บ้านเรือนภาคกลาง ได้จัดทำแบบลวดลายที่พบในอาคารและเครื่องเรือนของบ้านเรือนภาคกลาง ดำเนินการโดยกลุ่มมัณฑนศิลป์

แบบลวดลายที่กลุ่มมัณฑนศิลป์ จัดทำขึ้นหลังการศึกษาบ้านเรือนภาคกลาง

๔) การสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อ มรดกสถาปัตยกรรม : จากการออกแบบสู่การบริหาร จัดการ *"ตึกแดง ตึกเก่าที่เราอยากรู้จัก"* และหัวข้อ โครงสร้างสถาปัตยกรรมไทยประเภทเครื่องไม้ จัดทำคู่มือมาตรฐานเขียนแบบ และคู่มือประมาณราคากลางงานก่อสร้างสถาปัตยกรรมไทย โครงการการรวบรวมข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสถาปัตยกรรมไทย โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมที่ปฏิบัติงานอยู่ในท้องถิ่น และเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้เทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และคุณภาพผลงาน

เสวนาหัวข้อ "ตึกแดง ตึกเก่าที่เราอยากรู้จัก"

ทัศนศึกษาเวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่

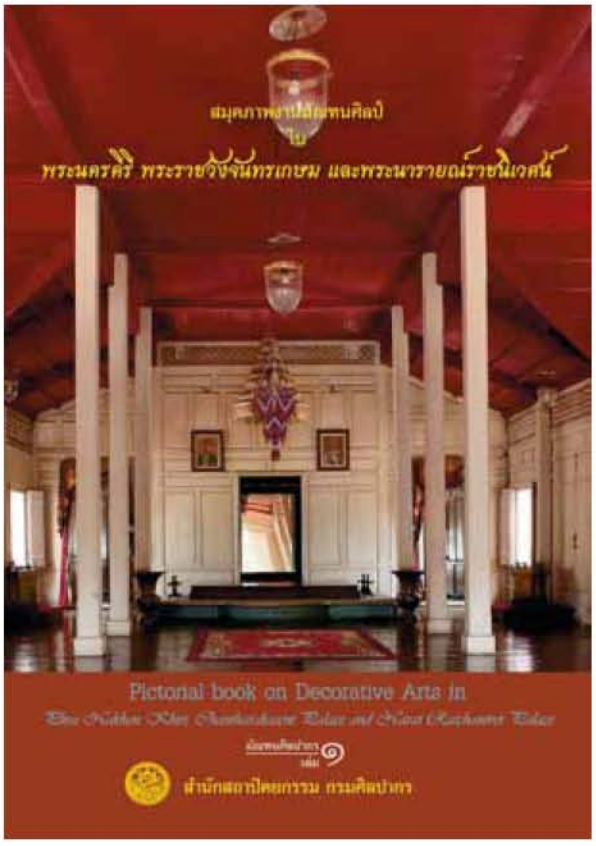

สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อรวบรวมข้อมูล

ศึกษาการออกแบบเพื่อป้องกันความเสียหาย จากเหตุแผ่นดินไหว ณ ประเทศญี่ปุ่น

๕) โครงการพัฒนาบุคลากรและโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทั้งในด้านเทคโนโลยีอาคาร วัสดุศาสตร์ และกรณีศึกษาต่าง ๆ ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศและภัยพิบัติต่าง ๆ และเตรียมการป้องกันอาคารและโบราณสถานที่กรมศิลปากรดูแล ส่วนโครงการการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพบุคลากร หลักสูตร การออกแบบก่อสร้างอาคารเพื่อส่งเสริมภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม : กรณีศึกษาเมืองมรดกโลก ได้ศึกษาอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย รวมทั้งเวียงกุมกาม จังหวัดเชียงใหม่ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ส่วนโครงการความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น ได้ศึกษาการออกแบบทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมเพื่อป้องกันความเสียหาย

จากเหตุแผ่นดินไหว และเรียนรู้เทคโนโลยีอาคารที่เสริมระบบป้องกัน ภัยพิบัติ ณ ประเทศญี่ปุ่น

๖. โครงการศึกษา ค้นคว้า วิจัยของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของกรมศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมัณฑนศิลป์ สังกัดสำนักสถาปัตยกรรม ได้จัดพิมพ์หนังสือสมุดภาพงานมัณฑนศิลป์ในพระนครคีรี พระราชวังจันทรเกษม และพระนารายณ์ราชนิเวศน์ และจัดทำโครงการงานมัณฑนศิลป์สำคัญในประวัติศาสตร์เพื่อเทิดพระเกียรติพระบรมราชจักรีวงศ์

หนังสือสมุดภาพงานมัณฑนศิลป์ในพระนครคีรี พระราชวังจันทรเกษม และพระนารายณ์ราชนิเวศน์

แผนงานในอนาคต

ในอนาคตสำนักสถาปัตยกรรมยังปฏิบัติภารกิจในการกำกับดูแลการจัดการมรดกภูมิปัญญาด้านสถาปัตยกรรม บริหารจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณะ บูรณาการความรู้ทางสถาปัตยกรรม วิศวกรรม และมัณฑนศิลป์ รวมทั้งแนวทางการบูรณะและการเสริมความแข็งแรงทางวิศวกรรม ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศของโลกที่มีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้น การปฏิรูปโครงสร้างภายในกรมศิลปากร สำนักสถาปัตยกรรมมีภารกิจในด้านบูรณปฏิสังขรณ์เพิ่มขึ้น นับเป็นความท้าทายความรู้ความสามารถของบุคลากรของสำนักสถาปัตยกรรมอย่างยิ่ง ในขณะเดียวกันสำนักสถาปัตยกรรมจะต้องเตรียมพร้อมต่อการรวมเป็นประชาคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในพุทธศักราช ๒๕๕๘ เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ของสำนักสถาปัตยกรรมเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้การควบคุมวิชาชีพเฉพาะ อาจจะมีผลกระทบในการปฏิบัติหน้าที่ และอาจจะต้องนำข้อตกลงที่เป็นระดับภูมิภาคเข้ามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

ประวัติและพัฒนาการ

สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบในการรวบรวม เก็บรักษาและให้บริการเอกสารจดหมายเหตุที่รวบรวมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงเอกสารของบุคคลที่มีผลงานอันเป็นคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ เพื่อใช้เป็นประจักษ์พยานหรือหลักฐานอ้างอิงการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนเป็นหลักฐานยืนยันอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน เป็นหลักฐานในการคุ้มครองสิทธิของสถาบันและบุคคล เป็นแนวทางในการวางนโยบายและแผนงานของรัฐ รวมถึงเป็นข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สะท้อนความเจริญรุ่งเรืองทางสังคม และศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ *"งานจดหมายเหตุ"* จึงเป็นงานของการแสวงหา รวบรวม เก็บรักษา อนุรักษ์เอกสารสำคัญ รวมทั้งการบันทึกเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ของชาติ ซึ่งนับเป็นงานที่สำคัญยิ่งงานหนึ่งของประเทศ

บัตรอวยพรย้อนยุค

งานจดหมายเหตุของไทยเป็นการจดบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น (Chronicle) เป็นธรรมเนียมในราชสำนักที่มีความเป็นมาสืบย้อนไปได้ถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นอย่างน้อย ส่วนการเก็บรักษาเอกสารราชการไว้เป็นเอกสารจดหมายเหตุ (Archives) อย่างสากล ปรากฏเป็นครั้งแรกในพระราชกระแสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๘ ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้

เก็บหนังสือประเภทศุภอักษร (สาส์นของเจ้าประเทศราช) ไว้เป็นจดหมายเหตุ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงห่วงใยว่าหนังสือราชการที่เป็นเอกสารข้อมูลทางประวัติศาสตร์อาจจะสูญหายไป หากไม่ได้รวบรวมเก็บรักษาให้ดี จึงทรงมีดำริที่จะจัดตั้งหอจดหมายเหตุและหอรูปขึ้นเพื่อเก็บรักษาเอกสารที่มีอายุเกิน ๒๕ ปี และรูปถ่ายไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา ในพุทธศักราช ๒๔๕๙ จึงได้มีการจัดตั้งแผนกจดหมายเหตุขึ้นในหอพระสมุดวชิรญาณเพื่อเก็บรักษาเอกสารจดหมายเหตุ นับเป็นรากฐานงานจดหมายเหตุแห่งชาติในส่วนของงานการเก็บรักษาเอกสารที่สิ้นกระแสการใช้งานของส่วนราชการต่าง ๆ

การสัญจรทางเรือในลำน้ำ

พุทธศักราช ๒๔๙๕ *"หน่วยงานจดหมายเหตุ"* ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกองจดหมายเหตุแห่งชาติ สังกัดกรมศิลปากร แบ่งหน่วยงานออกเป็น ๒ แผนก คือ แผนกบันทึกเหตุการณ์ มีหน้าที่บันทึกเหตุการณ์สำคัญภายในประเทศและเหตุการณ์ต่างประเทศที่เกี่ยวด้วยเรื่องของประเทศไทยไว้เป็นหลักฐาน เพื่อการค้นคว้าอ้างอิง และแผนกเอกสารสำคัญ มีหน้าที่เก็บรักษาเอกสารจดหมายเหตุ และเอกสารราชการที่สิ้นกระแสการใช้งาน รวมทั้งเอกสารจากแหล่งอื่น ๆ ที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณค่าเป็นเอกสารจดหมายเหตุ มีที่ทำการอยู่ที่ตึกถาวรวัตถุ ถนนหน้าพระธาตุ พุทธศักราช ๒๕๑๙ ได้ย้ายที่ทำการมายังอาคารหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ถนนสามเสน ซึ่งในพุทธศักราช ๒๕๕๕ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติจะมีอายุครบ ๖๐ ปี ปัจจุบัน *"หน่วยงานจดหมายเหตุ"* มีฐานะเป็นสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มบริหารเอกสาร
- กลุ่มเอกสารจดหมายเหตุและบริการ
- กลุ่มอนุรักษ์เอกสาร
- กลุ่มบันทึกเหตุการณ์
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

"งานจดหมายเหตุ" ได้พัฒนาและขยายขอบข่ายการปฏิบัติงานในด้านการเป็น *"ทุนทางปัญญาของชาติ"* ที่พร้อมจะอำนวยประโยชน์แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าอย่างทั่วถึงทั้งประเทศเป็นลำดับมาจนถึงปัจจุบัน สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติก็ยังคงมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์งานและโครงการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว

ในโอกาสที่ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติได้เตรียมความพร้อมให้นักจดหมายเหตุ โดยเปิดโอกาสให้นักจดหมายเหตุได้รับการพัฒนาความรู้และฝึกทักษะด้านการใช้ภาษาอังกฤษทั้งจากการจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้โดยตรง ส่งไปเข้าฝึกอบรมหลักสูตรที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น ส่งไปเข้าร่วมประชุม สัมมนา ฝึกอบรมหลักสูตรนานาชาติ รวมทั้งได้ส่งนักจดหมายเหตุเข้าร่วมอบรมหลักสูตร *"การสร้างความตระหนักรู้ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน"* ของสำนักงาน ก.พ.ด้วย

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

ในรอบปีงบประมาณ ๒๕๕๔ (๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ – กันยายน ๒๕๕๔) สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติได้ดำเนินการตามภารกิจหลัก งานโครงการต่าง ๆ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายที่สำคัญ จนได้รับผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ของกรมศิลปากร ดังนี้

งานภารกิจหลัก

- รวบรวมรับมอบเอกสารประวัติศาสตร์ ๕๖,๒๐๖ รายการ
- รวบรวมและประเมินคุณค่าเอกสารส่วนบุคคลและลงบัญชีรายละเอียดรายการเอกสาร ๑,๒๖๔ รายการ และประเมินคุณค่าเอกสารส่วนบุคคลของศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต ๓,๑๖๗ รายการ
- รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวเนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ โดยรับมอบเอกสารจากหน่วยงาน ๑๑,๔๓๕ รายการ อัดขยายภาพจากซีดี ๑๗,๗๓๓ รายการ จัดหมวดหมู่และทำเครื่องมือช่วยค้น ๓,๙๐๖ รายการ อนุรักษ์เอกสารโสตทัศนจดหมายเหตุด้วยระบบดิจิทัล ๑,๕๐๐ รายการ
- จัดหมวดหมู่และทำเครื่องมือช่วยค้นหนังสืออ้างอิง ๒,๕๐๐ รายการ เอกสารจดหมายเหตุ ๒๔,๖๙๖ รายการ
- บันทึกเหตุการณ์สำคัญ ๒,๖๒๙ รายการ / เรียบเรียงจดหมายเหตุ ๘๕๗ เรื่อง
- เผยแพร่ข้อมูลบันทึกเหตุการณ์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic chronicle) โดยจัดทำหน้าเว็บเพจให้บริการหนังสือหายากในรูปแบบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ๒ เล่ม
- เก็บรักษาเอกสารจดหมายเหตุเพิ่มเติมจากเดิม ๗๔๑ รายการ
- ซ่อมเอกสารจดหมายเหตุต้นฉบับ ๓๔,๖๒๓ รายการ
- ถ่ายไมโครฟิล์มจำนวน ๑๒๔,๙๖๑ รายการ
- ทำสำเนาภาพถ่าย ๕๐๐ ชุด (๑,๐๐๐ รายการ) เป็นฟิล์ม ๑๒๐ มม. ๕๐๐ รายการ ภาพขาว – ดำ ขนาด ๕ นิ้ว x ๗ นิ้ว ๕๐๐ รายการ ดีวีดีขนาด ๒๕ เมกกะไบต์ ๑ ชุด และซีดีขนาด ๕ เมกกะไบต์ ๑ ชุด ไว้สำหรับทำสำเนาภาพให้บริการ
- จัดทำฐานข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุเพื่อการบริการ จำนวน ๑๐,๐๐๐ รายการ
- ให้บริการเอกสารแก่ผู้ค้นคว้า ๑,๓๐๔ คน ๔,๔๖๒ ครั้ง โดยเป็นการบริการเอกสารจดหมายเหตุ ๔,๑๕๗ รายการ ๓๘,๒๗๑ เรื่อง / ไมโครฟิล์ม ๔,๑๙๗ รายการ ๓๒๕,๐๕๓ เรื่อง / สิ่งพิมพ์รัฐบาลและหนังสือหายาก ๗๔ รายการ ๒๐๗ เรื่อง / ภาพจดหมายเหตุ ๔๗,๑๗๔ ภาพ / แผนที่ แผนผัง โปสเตอร์ ๒,๓๕๗ แผ่น / วีดีโอ ๕๘ ม้วน / ซีดี ๑๘๒ แผ่น (๑,๔๗๒ ภาพ) / เทปคาสเสท ๒๖ ม้วน

- จัดทำคู่มือศัพท์วิชาการจดหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับกระบวนงานจดหมายเหตุทุกขั้นตอน เพื่อใช้เป็นองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานของนักจดหมายเหตุ โดยทำเป็นร่างต้นฉบับ เชิญคณะทำงานแสดงความคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไข จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิพากษ์ร่างต้นฉบับ แล้วนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขทำเป็นต้นฉบับเพื่อการจัดพิมพ์ต่อไป

- จัดทำร่างคู่มือการจัดหมวดหมู่และทำเครื่องมือช่วยค้นเอกสารจดหมายเหตุลายลักษณ์และเอกสารจดหมายเหตุโสตทัศนจดหมายเหตุ แล้วจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำประชาพิจารณ์เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ และนำผลการประชาพิจารณ์มาปรับปรุงแก้ไขทำเป็นต้นฉบับเพื่อการจัดพิมพ์ต่อไป

- จัดทำต้นฉบับคู่มือการจัดการองค์ความรู้ด้านการบันทึกจดหมายเหตุเหตุการณ์สำคัญ หลักเกณฑ์การเรียบเรียงจดหมายเหตุเหตุการณ์สำคัญ

- จัดทำต้นฉบับการจัดหมวดหมู่และทำเครื่องมือช่วยค้นเอกสารจดหมายเหตุ เอกสารมณฑลสุพรรณบุรีและเอกสารมณฑลจันทบุรี ๒ เล่ม

- จัดฝึกอบรมการประเมินคุณค่าเหตุการณ์สำคัญ เป็นการจัดฝึกอบรมการประเมินคุณค่าเหตุการณ์สำคัญ ระหว่างวันที่ ๑๗ – ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

การฝึกอบรมการประเมินคุณค่าเหตุการณ์สำคัญ

- จัดสัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานจดหมายเหตุทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามกระบวนงานจดหมายเหตุได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน ณ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

- จัดประชุมวิชาการระหว่างสำนักหอสมุดแห่งชาติและสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมดำรงราชานุภาพ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

การประชุมวิชาการระหว่างสำนักหอสมุดแห่งชาติและสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

โครงการจัดกิจกรรมที่สำคัญ

- **โครงการจัดระบบการจัดเก็บเอกสารตามมาตรฐาน** ของสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นการจัดระบบการจัดเก็บเอกสารภายในกลุ่มงานต่าง ๆ ของสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด จำนวน ๗๕๐ รายการ

- **โครงการอนุรักษ์เอกสารจดหมายเหตุรัชกาลที่ ๕ มรดกความทรงจำแห่งโลก** เป็นการเปลี่ยนวัสดุจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุรัชกาลที่ ๕ จากวัสดุเดิมให้เป็นวัสดุไร้กรดตามมาตรฐานสากล โดยเปลี่ยนกล่อง ๓๑๒ กล่อง เปลี่ยนแฟ้ม ๒,๙๙๓ แฟ้ม เปลี่ยนปกเอกสาร ๕,๙๘๖ ปก จัดทำป้ายสันกล่อง ๓๑๒ แผ่น เป็นเอกสารจดหมายเหตุรัชกาลที่ ๕ ที่ได้ดำเนินการทั้งสิ้น ๗๙,๓๑๙ รายการ

นิทรรศการเคลื่อนที่ในโครงการจดหมายเหตุสัญจรสู่สถานศึกษา

- **โครงการจดหมายเหตุสัญจรสู่สถานศึกษา** เป็นการนำนิทรรศการเคลื่อนที่ไปจัดแสดงพร้อมบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านจดหมายเหตุให้แก่ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ให้รู้จักแหล่งข้อมูลเอกสารประวัติศาสตร์ และลักษณะของเอกสารจดหมายเหตุ

ประเภทต่าง ๆ ตามสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปในภาคตะวันออกและภาคกลาง ๑๕ แห่ง ได้แก่ ภาคกลาง ครั้งที่ ๑ จัด ณ โรงเรียนในจังหวัดลพบุรี ชัยนาท และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม ๕ โรงเรียน ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ วันที่ ๒๘ มิถุนายน – ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๒ จัด ณ โรงเรียนในจังหวัดชัยนาท และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม ๓ โรงเรียน ภาคตะวันออก ครั้งที่ ๑ จัด ณ โรงเรียนในจังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม – ๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ รวม ๕ โรงเรียน และครั้งที่ ๒ จัด ณ โรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี ระหว่างวันที่ ๑๔ – ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ รวม ๖ โรงเรียน

- โครงการจดหมายเหตุสู่เยาวชนเนื่องในวันเด็ก เป็นการจัดนิทรรศการและกิจกรรมเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ เรื่อง พระบรมรูปทรงม้า : พระบรมราชานุสาวรีย์ที่ยิ่งใหญ่ ในวันเสาร์ที่ ๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ

- โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำทะเบียนเอกสารมรดกความทรงจำแห่งชาติ ครั้งที่ ๕ จัด ณ โรงแรมลำพูนวิล จังหวัดลำพูน ระหว่างวันที่ ๗ – ๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๖ จัด ณ โรงแรมรอยัลไดมอนด์ จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

- โครงการเครือข่ายผู้ปฏิบัติงานด้านการเก็บรักษาเอกสารจดหมายเหตุ เป็นการจัดประชุมเรื่อง “การเก็บรักษาภาพจดหมายเหตุและฟิล์มเนกาทีฟ” ณ โรงแรมเวียงใต้ กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ จัดทำและจัดพิมพ์หนังสือคู่มือการเก็บรักษาฟิล์มเนกาทีฟ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม ออกเผยแพร่

- จัดนิทรรศการและฉายวิดิทัศน์พระราชพิธีทรงพระผนวช ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จังหวัดปทุมธานี โดยมีพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ และเปิดให้เข้าชมนิทรรศการและฉายวิดิทัศน์ระหว่างเดือนกรกฎาคม – ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

- การจัดนิทรรศการโครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร ร่วมกับกรมศิลปากร ณ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ ลพบุรี ในวันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ในวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ในวันที่ ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ จังหวัดสุโขทัย ในระหว่างวันที่ ๘ – ๑๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ จังหวัดนครราชสีมา ในระหว่างวันที่ ๘ – ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

โครงการจัดทำหนังสือ

๑. จัดทำและจัดพิมพ์หนังสือจดหมายเหตุงานฉลองพระชันษา ๙๖ ปี สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จำนวน ๑๑,๐๐๐ เล่ม

๒. จัดทำและจัดพิมพ์หนังสือจดหมายเหตุงานฉลองพระชนมายุ ๘๔ พรรษา สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จำนวน ๑๑,๐๐๐ เล่ม

๓. จัดทำและจัดพิมพ์หนังสือจดหมายเหตุการจัดงาน ๑๐๐ ปี แห่งการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

๔. จัดทำหนังสือจดหมายเหตุพระราชพิธีทรงพระผนวชเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ เพื่อการจัดพิมพ์

๕. จัดทำและจัดพิมพ์หนังสือจดหมายเหตุประเทศไทยพุทธศักราช ๒๕๕๓ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

๖. จัดทำและจัดพิมพ์หนังสือสาระสังเขปเอกสารจดหมายเหตุพลเอก พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระกำแพงเพ็ชรอัครโยธิน จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีทรงนำนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าทัศนศึกษา สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

พลเอกหญิง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินนำคณะอาจารย์และนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ชั้นปีที่ ๔ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน ๕๐ คน มาทัศนศึกษา ณ สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ในวันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ภาพประกอบจากสมุดภาพพระมาลัย

สำนักหอสมุดแห่งชาติ

ประวัติและพัฒนาการ

หอสมุดแห่งชาติเดิมมีชื่อว่า *"หอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร"* พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๔๘ โดยรวมหอสมุด ๓ แห่งเข้าด้วยกันคือ หอพระมณเฑียรธรรม หอพระสมุดวชิรญาณ และหอพระพุทธสาสนสังคหะ

พุทธศักราช ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายหอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนคร มาตั้งที่ตึกถาวรวัตถุ หน้าวัดมหาธาตุ ด้านสนามหลวง ซึ่งปัจจุบันปรับปรุงเป็น *"อาคารนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ ๕"*

พุทธศักราช ๒๕๐๕ รัฐบาลได้อนุมัติให้ดำเนินการก่อสร้างอาคารหอสมุดแห่งชาติบนถนนสามเสน และเริ่มเปิดทำการ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๐๙ เป็นอาคารทรงไทยสูง ๕ ชั้น มีเนื้อที่ ๗,๐๐๐ ตารางเมตร สามารถเก็บหนังสือได้เต็มที่กว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ เล่ม มีห้องอ่านหนังสือ ๖ ห้อง จุที่นั่งสำหรับผู้อ่านเต็มที่ได้กว่า ๑,๐๐๐ ที่นั่ง

พุทธศักราช ๒๕๔๔ ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารคลังสิ่งพิมพ์ ณ ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ก่อสร้างแล้วเสร็จในพุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นอาคารสูง ๕ ชั้น มีเนื้อที่ ๖,๐๐๐ ตารางเมตร เพื่อเป็นคลังสิ่งพิมพ์ของชาติ

พุทธศักราช ๒๕๕๐ หอสมุดแห่งชาติได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคาร จำนวน ๔๓๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สี่ร้อยสามสิบแปดล้านบาท) เพื่อก่อสร้างอาคารใหม่บนพื้นที่เดิม ออกแบบโดยสำนักสถาปัตยกรรม กรมศิลปากร โดยมีแนวคิดให้เป็นอาคารหอสมุดแห่งชาติที่ทันสมัย เริ่มเปิดให้บริการวันที่ ๓ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ภารกิจหน้าที่ในความรับผิดชอบ

๑. ดำเนินการจัดหา รวบรวม และสงวนรักษาหนังสือทรัพย์สินทางปัญญา วิทยาการ ศิลปกรรมและวัฒนธรรมของชาติ ในรูปของหนังสือตัวเขียน เอกสารโบราณและจารึก หนังสือพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ผลิตจากในประเทศและต่างประเทศ

๒. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ดำเนินงานด้านเทคนิควิชาการบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศศาสตร์และเทคโนโลยีสารนิเทศตามหลักมาตรฐานสากล ตลอดจนให้การฝึกอบรมแก่บุคลากรของหน่วยงานและสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓. ให้บริการการอ่าน ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยแก่ประชาชนเพื่อให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการศึกษาตามอัธยาศัย

๔. เป็นศูนย์ประสานงานระบบสารสนเทศทางวิชาการแห่งชาติ

๕. เป็นศูนย์ข้อมูลวารสารระหว่างชาติแห่งประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศูนย์กำหนดเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือและวารสาร ศูนย์กำหนดรายละเอียดทางบรรณานุกรมของหนังสือที่จัดพิมพ์ในประเทศไทยและเป็นศูนย์กลางแลกเปลี่ยนและยืมสิ่งพิมพ์ในระดับชาติและนานาชาติ

๖. เป็นคลังสิ่งพิมพ์ของชาติและศูนย์รวมสิ่งพิมพ์ขององค์การสหประชาชาติ

๗. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างสำนักหอสมุดแห่งชาติ ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
- กลุ่มบริการทรัพยากรสารสนเทศ
- กลุ่มวิจัยและพัฒนาห้องสมุด
- กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก
- หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ และห้องสมุดทูลกระหม่อมสิรินธร
- หอสมุดแห่งชาติเขตลาดกระบังเฉลิมพระเกียรติ

ปัจจุบันหอสมุดแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ถนนสามเสน กรุงเทพฯ เปิดบริการทุกวัน วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา ๐๙.๐๐ น. – ๑๘.๓๐ น. และวันเสาร์ – วันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. โดยมีบริการพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ บริการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์และบัตรรายการผ่านระบบออนไลน์และอินเทอร์เน็ต บริการหนังสือทุกสาขาวิชา บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ฉบับปัจจุบันและฉบับย้อนหลัง บริการสื่อโสตทัศน์ บริการค้นคว้าหนังสือตัวเขียนและจารึก บริการหนังสือหายากและบริการสิ่งพิมพ์ภาษาจีน

หอสมุดแห่งชาติมีบริการพิเศษที่แตกต่างจากห้องสมุดประเภทอื่น ๆ อีก เช่น บริการเลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ (ISBN) บริการเลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (ISSN) บริการข้อมูลทางบรรณานุกรมหนังสือ (CIP) และบริการจดแจ้งการพิมพ์ ตามพระราชบัญญัติจดแจ้งการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐

นอกจากนี้ยังได้จัดทำองค์ความรู้ที่สำคัญของหน่วยงานและเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ได้แก่

- คู่มือสำรวจ จัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ เอกสารโบราณประเภทจารึก
- ความรู้ด้านการอนุรักษ์หนังสือหายาก
- ความรู้ด้านการจัดการคลังสิ่งพิมพ์

- คู่มือการอนุรักษ์เอกสารต้นฉบับด้วยไมโครฟิล์ม
- คู่มือสำรวจ จัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ เอกสารโบราณประเภทคัมภีร์ใบลานและหนังสือสมุดไทย
- เทคนิคการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อสิ่งพิมพ์
- ทรัพยากรสารสนเทศด้านดนตรี ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโสตทัศน์ คู่มือการสำรวจ รวบรวมและจัดหา
- องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศด้านดนตรี
- คู่มือคัดเลือก จัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศหอสมุดแห่งชาติ
- คู่มือช่วยค้นคว้า : บรรณานุกรมเพลงสากล Classics

การดำเนินงานที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าหอสมุดแห่งชาติมีการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการ อาคารสถานที่ กิจกรรมและนันทนาการเพื่อสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการอ่าน และการเรียนรู้

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

ในรอบปีที่ผ่านมาหอสมุดแห่งชาติดำเนินงานตามภารกิจประสบความสำเร็จด้วยดี โดยมีจำนวนผู้ใช้บริการ ๓๐๕,๖๐๐ คน ผู้ใช้บริการผ่านเว็บไซต์ ๑๓๔,๑๔๓ คน และมีโครงการ กิจกรรมตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายที่สำคัญ ได้แก่

๑. โครงการศึกษาด้านเทคนิคและวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรสารสนเทศ ณ หอสมุดแห่งชาติออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ ๑๕ – ๑๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยมีข้าราชการ จำนวน ๖ คน เข้าร่วมโครงการ

๒. นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว *"The King of Jazz"* เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ ระหว่างวันที่ ๒๔ มีนาคม – ๓๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๓. โครงการประชุมวิชาการประจำปี ๒๕๕๔ ประชุมร่วมกับสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ณ ห้องประชุมสำนักหอจดหมายแห่งชาติ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ มีข้าราชการทั้ง ๒ สำนัก เข้าร่วมประชุม จำนวน ๔๐ คน

๔. โครงการศึกษาเรียนรู้และประสานความร่วมมือด้านเอกสารโบราณกับประเทศเพื่อนบ้าน ปีงบประมาณ ๒๕๕๕ : มาเลเซีย ระหว่างวันที่ ๗ – ๑๓ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยมีข้าราชการ จำนวน ๑๐ คน เข้าร่วมโครงการ

๕. การเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตร "2011 Training Project for ASEAN Children's Librarians" ระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน – ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ หอสมุดแห่งชาติ ประเทศเกาหลี โดยมีข้าราชการ จำนวน ๒ คน เข้าร่วมโครงการ

๖. เปิดบ้านศิลปากร สำนักหอสมุดแห่งชาติ แนะนำภารกิจของหน่วยงานให้สื่อมวลชนรับทราบในวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

๗. จัดพิมพ์หนังสือ

- ตำราเวชศาสตร์ฉบับหลวง รัชกาลที่ ๕ เล่ม ๓
- ความรู้ด้านการอนุรักษ์หนังสือสมุดไทย
- นามสกุลพระราชทานในรัชกาลที่ ๗ ถึงรัชกาลปัจจุบัน

๘. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศทางมรดกศิลปวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาประชาชนทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-service) เพื่อสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกสำหรับประชาชนในการจดแจ้ง การพิมพ์ ขอเลข ISBN ISSN และ CIP

แผนงานในอนาคต

๑. หอสมุดแห่งชาติเป็นเจ้าภาพจัดประชุมคณะกรรมการบริหารสภาบรรณารักษ์อาเซียน ในพุทธศักราช ๒๕๕๖, ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นเจ้าภาพจัดประชุม CONSAL ครั้งที่ ๑๖ ในพุทธศักราช ๒๕๕๘

๒. โครงการพัฒนาบุคลากรทุกมิติเพื่อเตรียมความพร้อมเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม CONSAL ครั้งที่ ๑๖ และการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในพุทธศักราช ๒๕๕๘

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักหอสมุดแห่งชาติได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากร และงานด้านวิชาการที่จะสนับสนุนข้อมูลข่าวสารสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

๑. โครงการภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาบุคลากรหอสมุดแห่งชาติ (English Improvement Project) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และปรับภาพลักษณ์ขององค์กรเข้าสู่ระดับสากล กลุ่มเป้าหมายคือบุคลากรสำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร จำนวน ๓๐ คน

๒. การจัดทำบรรณานุกรมและสาระสังเขปหนังสือภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับประเทศไทย (Book about Thailand) วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเทศไทยที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษมาจัดทำเป็นบรรณานุกรมและสาระสังเขปเพื่อเผยแพร่สู่ประชาคมอาเซียนและนานาชาติ โดยจัดทำสาระสังเขปเป็นภาษาอังกฤษ/ไทย

๓. การจัดทำบรรณานุกรมและสาระสังเขปหนังสือเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน (Book about ASEAN Community) วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประเทศในประชาคมอาเซียนที่ตีพิมพ์เป็นภาษาไทยมาจัดทำเป็นบรรณานุกรมและสาระสังเขปเพื่อเผยแพร่สู่ประชาคมอาเซียนและนานาชาติ โดยจัดทำสาระสังเขปเป็นภาษาไทย/อังกฤษ

พระเจดีย์ศรีสุริโยทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำนักศิลปากรที่ ๑ – ๑๕

๑๐๐ ปีที่ผ่านมา กรมศิลปากรได้พัฒนาก้าวหน้ามาเป็นลำดับ จากหน่วยงานขนาดเล็ก จนมาเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ มีบุคลากรนับพันคน มีการขยายหน่วยงาน กระจายอยู่ทั่วไปในทุกภูมิภาค เพื่อรับผิดชอบงานมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเพื่อรองรับภารกิจหน้าที่และลักษณะงานที่เพิ่มขึ้น และเพื่อความเหมาะสมกับสภาวการณ์ต่าง ๆ โดยมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของหน่วยงานในภูมิภาค ดังนี้

"ครั้งที่มีฐานะเป็นหน่วยศิลปากร"

พุทธศักราช ๒๔๙๙ กรมศิลปากร ได้จัดตั้งหน่วยศิลปากรขึ้น ๒ หน่วย พร้อมทั้งส่งเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าแผนกไปประจำ ได้แก่

หน่วยศิลปากรที่ ๑ ตั้งอยู่ที่จังหวัดลพบุรี มีหน้าที่ตรวจตราดูแลในจังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี

หน่วยศิลปากรที่ ๒ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีหน้าที่ตรวจตราดูแลในจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

โดยกำหนดอำนาจหน้าที่และวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

๑. สำรวจตรวจค้นโบราณสถาน ศิลปวัตถุ และโบราณวัตถุ เพื่อรวบรวมประกาศขึ้นบัญชีตามความในกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

๒. ดูแลรักษาโบราณสถาน ศิลปวัตถุ และโบราณวัตถุซึ่งได้ขึ้นบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถานฯ ไว้แล้ว รวมถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในจังหวัดนั้น ๆ ให้คงสภาพอยู่โดยเรียบร้อย

๓. หากโบราณสถาน ศิลปวัตถุ และโบราณวัตถุที่ได้ขึ้นบัญชีไว้แล้วเกิดชำรุด หักพัง หรือน่าเกรงว่าจะชำรุดหักพังในระยะเวลาอันใกล้ ให้หน่วยศิลปากรกระทำการเท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาสภาพไว้ แล้วรีบรายงานกรมศิลปากร

ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๐๑ ได้มีการยุบเลิกกระทรวงวัฒนธรรมและสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมศิลปากรจึงได้ขอตัวข้าราชการที่เคยดำรงตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัด และผู้ช่วยวัฒนธรรมจังหวัด มาแต่งตั้งให้เป็นภัณฑารักษ์โทและภัณฑารักษ์ตรี ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยศิลปากรและผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย และในพุทธศักราช ๒๕๐๒ ได้จัดตั้งหน่วยศิลปากรเพิ่มเติมอีก ๖ หน่วย ให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยขึ้นตรงต่อกองโบราณคดี ประกอบด้วย

หน่วยศิลปากรที่ ๑ ตั้งอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี (ในพุทธศักราช ๒๕๓๐ ได้ย้ายสำนักงานไปตั้งที่จังหวัดลพบุรี)

หน่วยศิลปากรที่ ๒ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรี มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

หน่วยศิลปากรที่ ๓ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุโขทัย มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร ตาก เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก และอุตรดิตถ์

หน่วยศิลปากรที่ ๔ ตั้งอยู่ที่จังหวัดชียงใหม่ มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน

หน่วยศิลปากรที่ ๕ ตั้งอยู่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี และนครนายก (ในพุทธศักราช ๒๕๓๐ ได้ย้ายสำนักงานไปตั้งที่จังหวัดปราจีนบุรี)

หน่วยศิลปากรที่ ๖ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครราชสีมา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

เขาคลังใน อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

หน่วยศิลปากรที่ ๗ ตั้งอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๘ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม หนองคาย และเลย (ในพุทธศักราช ๒๕๐๘ ได้มีการก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น จึงย้ายหน่วยศิลปากรที่ ๗ ไปตั้งที่จังหวัดขอนแก่น)

หน่วยศิลปากรที่ ๘ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๑๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี กระบี่ พังงา นครศรีธรรมราช ภูเก็ต ตรัง พัทลุง สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

ต่อมาเมื่อกรมศิลปากรปรับปรุงงานของหน่วยศิลปากรให้ครอบคลุมงานผดุงรักษาศิลปะและวัฒนธรรมในท้องถิ่น โดยเป็นตัวแทนของกรมศิลปากรในท้องถิ่นตามสาขาศิลปวัฒนธรรมทุกแขนงที่ปฏิบัติอยู่ในส่วนกลาง จึงปรับเปลี่ยนให้หน่วยศิลปากรทุกหน่วยมาสังกัดสำนักงานเลขานุการกรมศิลปากร และในพุทธศักราช ๒๕๐๗ ได้ขยายหน่วยศิลปากรเพิ่มขึ้นอีก ๑ หน่วย เพื่อแบ่งเบาภาระรับผิดชอบของ หน่วยศิลปากรที่ ๘ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่กว้างขวางมาถึง ๑๔ จังหวัด เป็น

หน่วยศิลปากรที่ ๘ ตั้งอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง พังงา ภูเก็ต และกระบี่

หน่วยศิลปากรที่ ๙ ตั้งอยู่ที่จังหวัดสงขลา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา พัทลุง ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และตรัง

พุทธศักราช ๒๕๑๘ กรมศิลปากรได้แบ่งส่วนราชการใหม่ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช ๒๕๑๘ โดยแยกงานพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติออกจากกองโบราณคดี ทำให้งานด้านการดูแลรักษาโบราณวัตถุและศิลปวัตถุแยกออกจากหน่วยศิลปากร ไปเป็นภารกิจของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่กระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ และหน่วยศิลปากรที่ ๑ – ๙ ได้กลับมาขึ้นกับกองโบราณคดี โดยมีสำนักงานหน่วยศิลปากร กองโบราณคดี กำกับดูแล

วังเจ้าเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง

ต่อมากรมศิลปากรได้ปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากรใหม่ ตามพระราชกฤษฎีกาการแบ่งส่วนราชการ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช ๒๕๓๘ จากเดิม ๙ หน่วยศิลปากร ได้ปรับเปลี่ยนเป็นสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในภูมิภาคจำนวน ๑๒ สำนักงาน โดยมีฐานะเป็นหน่วยงานระดับส่วน สังกัดสำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการด้านโบราณคดี โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ ในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย *สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๑ – ๑๒*

หลังจากนั้น ได้มีพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้ตั้งกระทรวงวัฒนธรรม และได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมศิลปากร พุทธศักราช ๒๕๔๕ แยกงานโบราณคดีและงานด้านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ในส่วนกลาง ได้แก่สำนักโบราณคดีและสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พร้อมทั้งได้มีประกาศกรมศิลปากรแบ่งส่วนราชการและเปลี่ยนชื่อหน่วยงานจากสำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ ๑ – ๑๒ เดิม เป็นสำนักงานศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ ขึ้นตรงกับสำนักโบราณคดี กรมศิลปากร ปฏิบัติหน้าที่การบังคับบัญชาในฐานะผู้อำนวยการกอง รับผิดชอบการบริหารและการจัดการกิจการด้านโบราณคดี โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย *สำนักงานศิลปากรที่ ๑ – ๑๕*

อย่างไรก็ตามแม้จะเปลี่ยนชื่อจาก *"สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ"* เป็น *"สำนักศิลปากร"* แต่ภารกิจส่วนใหญ่ ยังคงรับผิดชอบเฉพาะงานด้านโบราณคดีและอุทยานประวัติศาสตร์เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักโบราณคดี สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ของกรมศิลปากร ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคจะสังกัดสำนักส่วนกลาง ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สังกัดสำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติ สังกัดสำนักหอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สังกัดสำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ทำให้การปฏิบัติงานในภูมิภาคในภาพรวมภารกิจของกรมศิลปากรไม่เป็นเอกภาพเท่าที่ควร อีกทั้ง ยังมีภารกิจบางอย่างที่ไม่มี

หน่วยงานรองรับภูมิภาค ได้แก่ งานด้านวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ งานด้านสถาปัตยกรรม งานด้านช่างสิบหมู่ และงานด้านการสังคีต

พุทธศักราช ๒๕๕๐ กรมศิลปากรได้ดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารของสำนักงานศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ จากหน่วยงานภายใต้สำนักโบราณคดี เป็นราชการส่วนกลางในภูมิภาคขึ้นตรงต่อกรมศิลปากร รับผิดชอบการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของกรมศิลปากรในพื้นที่ส่วนภูมิภาค และมีการปรับปรุงคำสั่งมอบอำนาจ และทดลองปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ โดยการปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารงานครั้งนี้ได้กำหนดให้สำนักศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินงานที่อยู่ในหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในการธำรงรักษาคุณค่าและเอกลักษณ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ ด้านโบราณคดี โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ภาษา วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี เอกสารหนังสือ จดหมายเหตุ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม

๒. กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓. ปฏิบัติงานทางวิชาการด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรมทุกสาขาในเขตพื้นที่รับผิดชอบ พัฒนาสร้างสรรค์ถ่ายทอด และเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากมรดกทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งเป็นศูนย์ข้อมูลด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรมสาขาต่าง ๆ

๔. ส่งเสริมและประสานการดำเนินงานทางวิชาการของหน่วยงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๕. สร้างความรู้ ความร่วมมือ ให้คำแนะนำประสานกับจังหวัด หน่วยงานราชการอื่น ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน ประชาชน ในการดำเนินงาน มรดกทางศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งขยายเครือข่ายการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

๖. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ มีเขตความรับผิดชอบที่ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เช่นเดียวกับสำนักงานศิลปากรที่ ๑ – ๑๕ แต่จะรวมหน่วยงานทั้งหมดที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบเข้ามาอยู่ในสังกัด ทำให้ภารกิจมีความหลากหลายทั้งงานด้านอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม การจัดการให้มรดกทางวัฒนธรรมเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจสังคมอย่างยั่งยืน การบริการศึกษาโดยการใช้โบราณสถาน และอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งเรียนรู้ การเผยแพร่องค์ความรู้ด้านมรดกทางศิลปวัฒนธรรมสู่จังหวัด ท้องถิ่น สถาบันการศึกษา หรือสถานศึกษา ในรูปแบบต่าง ๆ อันอาจส่งผลต่อมรดกทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมศิลปกรรม จึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจงานทุกสำนักของกรมศิลปากรเพื่อตอบสนองจังหวัด ท้องถิ่น และประชาชนได้เป็นอย่างดี

สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี ตั้งอยู่บนที่ดินราชพัสดุในเขตเทศบาลเมืองราชบุรี มีเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดสมุทรปราการ มีหน่วยงานในสังกัด ประกอบด้วย ๑ ฝ่าย ๒ กลุ่มงาน และ ๒ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้แก่

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติราชบุรี

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.)

โครงการจัดตั้งอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) เป็นโครงการที่สำนักโบราณคดี กรมศิลปากรกำหนดขึ้น และมอบหมายให้สำนักศิลปากรดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๓๒ และในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี ได้เสนอโครงการ อส.มศ. สานสัมพันธ์ประจำพุทธศักราช ๒๕๕๔ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และข้อมูลที่ใช้ในการปฏิบัติงานของสมาชิก อส.มศ. ในเขตพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี อันประกอบด้วยสมาชิกจากจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรปราการ สมุทรสงคราม และสมุทรสาครได้มีโอกาสพบปะหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแนวทางการดำเนินงานของ อส.มศ. กำหนดจัดกิจกรรมในระหว่างวันที่ ๑๐ – ๑๑ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ จังหวัดลพบุรี มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๗๔ คน โดยนำสมาชิก อส.มศ. เข้าศึกษาดูงาน ณ จังหวัดลพบุรี

๒. โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปีกรมศิลปากร

พุทธศักราช ๒๕๕๔ กรมศิลปากรย่างเข้าสู่วาระ ๑๐๐ ปี กรมศิลปากรจึงได้จัดให้มีโครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปีกรมศิลปากรขึ้น เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในด้านการอนุรักษ์สร้างสรรค์ เผยแพร่และสืบทอดศิลปวิทยาการมรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติ อันเป็นภารกิจหลักของกรมศิลปากร โดยได้มอบหมายให้สำนักศิลปากรที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค ๑๕ แห่ง รับผิดชอบดำเนินงานในการจัดโครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปีกรมศิลปากร ซึ่งสำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดเป็นลำดับที่ ๓ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งสิ้น ๙๐๕ คน ในวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ หอประชุมภูมิแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

๓. โครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒

สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการโครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ได้ดำเนินการจัดอบรมช่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง *"การบำรุงรักษาและการดูแลรักษาโบราณสถาน"* ในวันที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมภูมิแผ่นดิน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้น ๔๑ คน

๔. โครงการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรม

โครงการเส้นทางวัฒนธรรมสัญจรย้อนรอยทวารวดี ลุ่มแม่น้ำแม่กลองและท่าจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องราวของวัฒนธรรมทวารวดีในพื้นที่ดังกล่าว เรียบเรียงเป็นชุดข้อมูลเพื่อใช้ในการเผยแพร่แก่ผู้สนใจและประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงความสำคัญของโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่ยังหลงเหลืออยู่ และจัดทำข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยเน้นแหล่งวัฒนธรรมทวารวดี ในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ นครปฐม ราชบุรี และสุพรรณบุรี เป็นการนำทุนทางวัฒนธรรมเพิ่มคุณค่าให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และเผยแพร่ความรู้ความสำคัญของร่องรอยวัฒนธรรมทวารวดีในพื้นที่ภาคกลางตอนล่างลุ่มแม่น้ำแม่กลองและท่าจีน โดยการจัดพิมพ์แผ่นพับแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อเผยแพร่

๕. โครงการบูรณะซ่อมแซมโรงสูทกรรม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ดำเนินการบูรณะโรงครัวในพระราชวังสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมของชาติให้คงอยู่ เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสืบไป

๖. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาวัดมหาธาตุวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

วัดมหาธาตุ เมืองราชบุรี เป็นโบราณสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของชาติ กรมศิลปากรได้ดำเนินการบูรณะต่อเนื่องมา ในครั้งนี้เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔ จึงได้ดำเนินการบูรณะกำแพงแก้วด้านทิศตะวันตกและทิศใต้ พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้และสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

๗. โครงการบูรณะวิหารคดวัดอัมพวันเจติยาราม จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดอัมพวันเจติยารามเป็นวัดสำคัญของราชวงศ์จักรี กรมศิลปากรได้จัดสรรงบประมาณบูรณะอย่างต่อเนื่อง ในครั้งนี้ดำเนินการบูรณะวิหารคด โดยเฉพาะผนังและเครื่องประดับหลังคา ได้แก่ ช่อฟ้า รวยระกา และหางหงส์

๘. โครงการขุดตรวจทางด้านโบราณคดีป้อมปู่เจ้าสมิงพราย จังหวัดสมุทรปราการ งบประมาณเงินกองทุนโบราณคดี

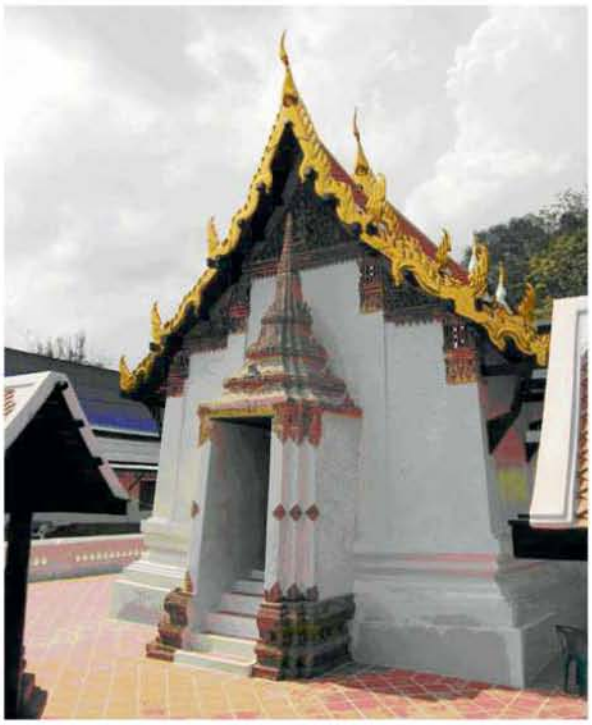
ป้อมปู่เจ้าสมิงพราย เป็นป้อมที่สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ เพื่อป้องกันข้าศึกทางทะเล ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โปรดเกล้าฯ ให้มีการปรับปรุงป้อมต่าง ๆ เมืองนครเขื่อนขันธ์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ตั้งสำนักงานของโรงพยาบาลโรคเรื้อนบนป้อม และได้สร้างอาคารบ้านเรือนบริเวณส่วนล่าง จึงได้รื้อกำแพงออกบางส่วน ต่อมาภายหลังได้สร้างอาคารขึ้นติดกับชุมชนเป็นอาคารไว้บริการผู้ป่วยโรคเรื้อน ตัดถนนและสร้างตึกอำนวยการขึ้นใหม่โดยรื้อกำแพงและป้อมรักษาการมุมกำแพงออก ปัจจุบันโบราณสถานป้อมปู่เจ้าสมิงพรายถูกทำลายเสียหาย อาคารไม้ด้านบนผุพังมาก ทางเทศบาลเมืองสำโรงใต้จึงได้จัดสรรงบประมาณสำหรับการบูรณะซ่อมแซมอาคารไม้บนป้อม และประสานมายังสำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี ให้ดำเนินการขุดตรวจสอบทางด้านโบราณคดี และจากการดำเนินการทำให้สามารถศึกษาอายุสมัยและพัฒนาการในการใช้ประโยชน์พื้นที่ป้อมปู่เจ้าสมิงพรายได้ ๓ ช่วงระยะเวลา คือเมื่อแรกสร้าง มีผังเป็นรูปแปดเหลี่ยม มีแนวอิฐโครงสร้าง (คาน) รับน้ำหนักของตัวป้อม ต่อมามีการปรับเปลี่ยนป้อมบริเวณผนังด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ มีการขยายป้อมออกไปทางด้านทิศตะวันออก ข้อมูลนี้ทำให้ทราบถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมดั้งเดิม นำไปสู่การบูรณะซ่อมแซมโบราณสถานได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

๙. โครงการศึกษาพัฒนาการของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายที่ตั้งอยู่ในแนวชายฝั่งทะเลเดิม : กรณีศึกษาแหล่งโบราณคดีโคกพลับ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี และแหล่งโบราณคดีในบริเวณใกล้เคียง

แหล่งโบราณคดีโคกพลับ เป็นแหล่งโบราณคดีที่พบร่องรอยชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บนแนวชายฝั่งทะเลเดิม นอกจากนี้ยังมีการพบแหล่งโบราณคดีใกล้เคียงที่สันนิษฐานว่าร่วมสมัยกับแหล่งโบราณคดีโคกพลับ แหล่งโบราณคดีเหล่านี้กำลังถูกทำลายจากการพัฒนาของภาคเกษตรกรรม เช่น การทำนากุ้ง จึงต้องมีการศึกษารวบรวมข้อมูลไว้ก่อนที่จะสูญหายไป จากการดำเนินการทำให้พบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ร่วมสมัยกับชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ที่โคกพลับและบริเวณทุ่งป่าหลวง ที่ตั้งอยู่บนแนวชายฝั่งทะเลเดิมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการอนุรักษ์โครงกระดูกที่แหล่งโบราณคดีโคกพลับ เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม

๑๐. โครงการบูรณะซ่อมแซมอุโบสถ วัดสระบัว ตำบลคลองกระแชง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี (โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๕) ดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอุโบสถ เปลี่ยนกระเบื้องมุงหลังคา อนุรักษ์จิตรกรรมที่เขียนบนเครื่องบน อนุรักษ์ประติมากรรมปูนปั้นประดับฐานเสมา ทำหลังคาคลุมเสมาตามหลักฐานรูปถ่ายในสมัยรัชกาลที่ ๕

๑๑. โครงการบูรณะซ่อมแซมอุโบสถ (หลังเก่า) และเจดีย์วัดเกาะ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร (โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๕) ดำเนินการบูรณะอุโบสถ (หลังเก่า) โดยซ่อมแซมหลังคา ผนังด้านนอก หน้าบัน ช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ นอกจากนี้ยังซ่อมแซมเจดีย์ด้านหน้าอุโบสถด้วย

๑๒. โครงการบูรณะเสริมความมั่นคงเจดีย์หงสาวัดพวงมาลัย (โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๕) ดำเนินการบูรณะเจดีย์หงสา ซึ่งเป็นเจดีย์ที่หลวงปู่แก้ว เจ้าอาวาสวัดพวงมาลัย องค์แรกสร้างขึ้น ด้วยการเสริมความมั่นคง การอนุรักษ์จิตรกรรมและลวดลายปูนปั้นประดับองค์เจดีย์ พร้อมทั้งปรับปรุง ภูมิทัศน์ให้งดงาม เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

๑๓. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี ดำเนินการ ๒ ลักษณะ

๑๓.๑ สำรวจ ตรวจสอบเพื่อรวบรวมข้อมูลโบราณสถานเบื้องต้น จำนวน ๖ แห่ง ได้แก่ วัดป่าไผ่ จังหวัดราชบุรี โบราณสถานถ้ำเขาน้อย จังหวัดเพชรบุรี โบราณสถานปล่องเหลี่ยม จังหวัดสมุทรสาคร วัดคู้สนามจันทร์ จังหวัดสมุทรสงคราม วัดใหญ่ จังหวัดสมุทรสงคราม วัดบางน้ำผึ้งนอก จังหวัดสมุทรปราการ

๑๓.๒ สำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถาน จำนวน ๗ แหล่ง ได้แก่ วัดโปรดเกศเชษฐาราม จังหวัดสมุทรปราการ วัดไพชยนต์พลเสพ จังหวัดสมุทรปราการ วัดท้องคุ้ง จังหวัดสมุทรสงคราม วัดบางแคใหญ่ จังหวัดสมุทรสงคราม วัดเสด็จ จังหวัดสมุทรสงคราม วัดโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร วัดถ้ำรงค์ จังหวัดเพชรบุรี

๑๔. โครงการสำรวจออกแบบเขียนแบบเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน ได้แก่

- วัดคุ้งกระถิน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
- วัดใหญ่จอมปราสาท อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

๑๕. ดำเนินงานตามพระราชบัญญัติจดแจ้งการพิมพ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐ ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๖ รายการ

แผนงานในอนาคต

งานศึกษาค้นคว้าทางวิชาการโบราณคดีและการอนุรักษ์แหล่งโบราณคดี

- โครงการศึกษาและอนุรักษ์เมืองโบราณราชบุรี ดำเนินการรวบรวมเอกสารทางประวัติศาสตร์ รวมถึงเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประวัติเมืองราชบุรี สำรวจเพื่อรวบรวมหลักฐานทางโบราณคดีภายในพื้นที่กำแพงเมือง ขุดศึกษาทางโบราณคดีเพื่อรวบรวมข้อมูลกิจกรรมของคนโบราณบริเวณกำแพงเมือง – คูเมือง และพื้นที่ภายในกำแพงเมือง
- โครงการศึกษาพัฒนาการชุมชนทวารวดีในลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทวารวดีในลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี ขุดศึกษาทางโบราณคดีเพื่อรวบรวมร่องรอยกิจกรรมของผู้คนในสมัยทวารวดีในแหล่งโบราณคดีสำคัญ

งานอนุรักษ์โบราณสถาน

- โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานวัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี (โครงการต่อเนื่องระยะเวลา ๕ ปี (พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐))
- โครงการบูรณะวิหารรอยพระพุทธบาทวัดบางกะพ้อม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
- โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานวัดอัมพวันเจติยาราม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
- โครงการบูรณะซ่อมแซมอุโบสถ (เก่า) วัดห้วยหลวง ตำบลเขาย้อย อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
- โครงการบูรณะซ่อมแซมอุโบสถหลังเก่า วัดท่าสุวรรณ ตำบลคุ้งกระถิน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี
- โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี
- โครงการบำรุงรักษาพื้นที่โบราณสถาน
- โครงการสำรวจประเมินศักยภาพโบราณสถานเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน
- โครงการสำรวจแหล่งจิตรกรรม เขตพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี
- โครงการปรับปรุงอาคารกองบัญชาการรัฐบาลมณฑล (อาคารสำนักงานและคลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ราชบุรี)
- โครงการบูรณะซ่อมแซมอุโบสถวัดท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
- โครงการบูรณะโบราณสถานวัดไพชยนต์พลเสพ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

ตั้งอยู่เลขที่ ๑๗/๑ หมู่ ๔ ถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ภายในบริเวณพื้นที่เดียวกันกับวิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี ด้านหลังสนามกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี

สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี มีภารกิจในการดำเนินงานตามหน้าที่ของกรมศิลปากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ในการธำรงรักษาคุณค่าและเอกลักษณ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ ด้านโบราณคดี โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ภาษา วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี เอกสาร – หนังสือจดหมายเหตุ นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ คีตศิลป์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรม โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี นครปฐม นนทบุรี และปทุมธานี

ปัจจุบันสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี มีหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด ดังนี้

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชาวนาไทย จังหวัดสุพรรณบุรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี
- หอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรีเฉลิมพระเกียรติ
- หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษกกาญจนบุรี
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี
- หอเกียรติยศ ฯพณฯ บรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๑

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. งานด้านโบราณคดี

ปีงบประมาณพุทธศักราช ๒๕๕๔ สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี ได้ดำเนินการตามโครงการเครือข่ายมรดกทางศิลปวัฒนธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังชุมชนในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันปกป้องคุ้มครองมรดกทางศิลปวัฒนธรรมกับชุมชนท้องถิ่น ตามโครงการชุมชนร่วมรัฐในการศึกษาและพัฒนาแหล่งโบราณคดีหนองราชวัตร อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องที่ได้ดำเนินการมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๕๓ โดยแหล่งโบราณคดี

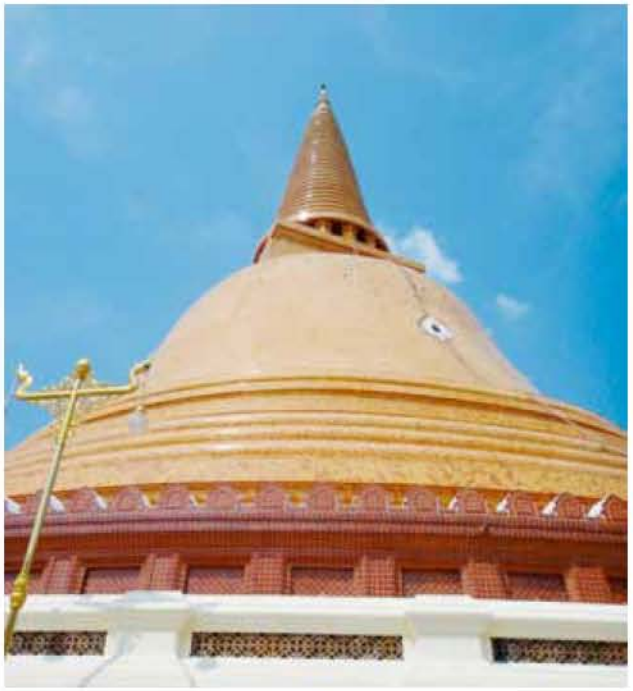

หนองราชวัตรเป็นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในกลุ่มวัฒนธรรมบ้านเก่า หรือวัฒนธรรมหม้อสามขา การกำหนดอายุแหล่งโบราณคดีนี้ทำได้โดยการเปรียบเทียบสันนิษฐานว่าอยู่ในช่วง ๔,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ ปีมาแล้ว การขุดค้นทางโบราณคดีที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องได้พบหลักฐานประเภทโครงกระดูก เครื่องมือหินและเศษภาชนะดินเผาจำนวนมาก

การดำเนินงานในพุทธศักราช ๒๕๕๔ สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหนองราชวัตรและโรงเรียนในเขตพื้นที่จัดให้มีค่ายยุวชนโบราณคดีขึ้น โดยคัดเลือกเด็กนักเรียนมาร่วมในการฝึกขุดค้นทางโบราณคดี มีนักโบราณคดีของสำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี เป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด ซึ่งผลการจัดค่ายทำให้เด็กนักเรียนมีความภาคภูมิใจในมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของตนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังจัดให้มีการฝึกเยาวชนดังกล่าวให้สามารถเป็นผู้นำชมในหลุมขุดค้นทางโบราณคดี และพิพิธภัณฑ์ของชุมชนอีกด้วย

๒. งานอนุรักษ์โบราณสถาน

ปีงบประมาณพุทธศักราช ๒๕๕๔ สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี ได้ดำเนินการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานในเขตพื้นที่หลายแห่ง เช่น การบูรณะโบราณสถานวัดสะแก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โครงการบูรณะโบราณสถานวัดละมุด ตำบลบางคูเวียง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถานวัดพังตรุ(ใต้) ตำบลพังตรุ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถานวัดปู่บัว อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น

สำหรับงานบูรณะโบราณสถานสำคัญอีกแห่งหนึ่งที่เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้แก่ การบูรณะองค์พระปฐมเจดีย์ ซึ่งถือเป็นจอมเจดีย์ที่มีความสำคัญยิ่งแห่งหนึ่งของประเทศไทย ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ได้ดำเนินการซ่อมเปลี่ยนพื้นลานประทักษิณรอบนอกระเบียงคดและบูรณะระเบียงคด จำนวน ๑๒๔ ห้อง ทั้งนี้เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมายุ ๘๔ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔

๓. งานด้านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ปีงบประมาณพุทธศักราช ๒๕๕๔ สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี โดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทองและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี ได้ดำเนินกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทองได้จัดโครงการสัมมนาวิชาการเรื่อง *"หลักฐานเก่าศึกษาใหม่ การวิเคราะห์โบราณวัตถุจากคลังพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทอง อิฐศิลาฤกษ์สมัยทวารวดี"* เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวิชาการพิพิธภัณฑ์ให้แพร่หลายในกลุ่มบุคคลอาชีพต่าง ๆ และผู้สนใจ และเพื่อเสริมสร้างทักษะและองค์ความรู้ สำหรับบุคลากรของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอู่ทอง ครู – อาจารย์ ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา นำไปปรับใช้กับภารกิจของตน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุพรรณบุรี ได้จัดโครงการสัมมนาวิชาการเรื่อง *"รำลึกถึงเจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) : ช้างป่าต้นคนสุพรรณ"* เพื่อรำลึกถึงคุณงามความดีและผลงานของเจ้าพระยายมราชที่ได้ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาตินานัปการ และเพื่อให้เยาวชนและประชาชนได้ตระหนักรักและภาคภูมิใจในบุคคลสำคัญชาวสุพรรณบุรี และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตให้ประสบความสำเร็จ

๔. งานด้านเอกสาร ภาษาและหนังสือ

สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี มีหน่วยงานที่ดูแลงานด้านเอกสาร ภาษา และหนังสือ โดยมีหอสมุดแห่งชาติในสังกัด ๒ แห่ง ได้แก่ หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษกกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรีและหอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรีเฉลิมพระเกียรติฯ มีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวม สงวนรักษามรดกทางภูมิปัญญา ประเภทจารึก หนังสือตัวเขียน หนังสือตัวจาร ตัวพิมพ์ สื่อสิ่งพิมพ์ และโสตทัศน์ประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่

นอกจากนี้ยังมีหอจดหมายเหตุแห่งชาติในสังกัด ๑ แห่ง ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี

พุทธศักราช ๒๕๕๔ งานด้านเอกสาร ภาษา และหนังสือในพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี มีผลงานที่สำคัญได้แก่กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านในชื่อ โครงการย่ามปัญญา (WISDOM BAGS) ซึ่งเป็นกิจกรรมต่อเนื่องจากปีงบประมาณที่ผ่านมา ดำเนินการโดยหอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรีเฉลิมพระเกียรติฯ ดำเนินการมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยเป็นการจัดหาหนังสือและสื่อเสริมทักษะที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน นำไปให้โรงเรียนในระดับประถมศึกษา ทั้งในจังหวัดสุพรรณบุรี และใกล้เคียง เพื่อยืมอ่านเป็นเวลา ๑ ภาคเรียน โดยโรงเรียนแต่ละแห่งจะมีย่ามปัญญาประมาณ ๒๐ – ๒๕ ใบ มีหนังสือประมาณ ๒๐๐ เล่ม โดยมีเป้าหมายบริการปีละ ๑๒ โรงเรียน ซึ่งโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จอย่างมาก จึงได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น บริษัทเอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) สโมสรโรตารีสุพรรณบุรี และสำนักพิมพ์ต่าง ๆ หลายแห่ง

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน "โครงการย่ามปัญญา" หอสมุดแห่งชาติสุพรรณบุรี

๕. งานด้านอุทยานประวัติศาสตร์

ปีงบประมาณพุทธศักราช ๒๕๕๔ อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี ได้ดำเนินโครงการจัดนิทรรศการอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ขึ้นเพื่อผลิต ซ่อมแซม บำรุงรักษา และนำนิทรรศการออกเผยแพร่ความรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีทุกอำเภอ ให้ได้สัปดาห์ละ ๑ แห่ง รวม ๔ แห่งต่อเดือน หรือ ๔๘ แห่งต่อปี คิดเป็นจำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ไม่น้อยกว่า ๒๔,๐๐๐ คนต่อปี เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดและเผยแพร่ความรู้ให้แก่นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชนที่สนใจทั่วไป

อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี

วัดพระศรีสรรเพชญ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สำนักศิลปากรที่ ๓ พระนครศรีอยุธยา

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๓ พระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ที่ถนนอู่ทอง ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด คือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นครนายก สระบุรี อ่างทอง และสิงห์บุรี แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๗ หน่วยงาน ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. งานโบราณคดี

- โครงการขุดแต่ง ออกแบบ บูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถานวัดสวนหลวงค้างคาว วัดสิงหาราม สะพานเทพหมี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- โครงการอนุรักษ์ และพัฒนาโบราณสถานเพนียดคล้องช้าง จังหวัดนครนายก

๒. งานอนุรักษ์โบราณสถาน

- โครงการอนุรักษ์และพัฒนาวัดนิเวศธรรมประวัติราชวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- โครงการบูรณะอุโบสถวัดดอกไม้ จังหวัดสิงห์บุรี
- โครงการบูรณะโบราณสถานวัดวังแดงใต้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- โครงการบูรณะโบราณสถานวัดชุ้ง จังหวัดสระบุรี
- โครงการบูรณะวัดม่วง จังหวัดสิงห์บุรี
- โครงการอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดเขียน จังหวัดอ่างทอง
- โครงการบูรณะกำแพงแก้วและผนังมณฑปวัดกลาง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- โครงการบูรณะโบราณสถานวัดจันทบุรี จังหวัดสระบุรี
- โครงการบูรณะเจดีย์ทรงเหลี่ยมและเจดีย์ทรงกลมวัดป่าโมก จังหวัดอ่างทอง
- โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถานตำหนักเพนียด
- โครงการบูรณะศาลาการเปรียญวัดทองบ่อ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- โครงการบูรณะวิหาร เจดีย์ และอุโบสถ (เก่า) วัดกระดังงาบุปผาราม จังหวัดสิงห์บุรี
- โครงการสำรวจออกแบบเพื่อบูรณะโบราณสถานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี

๓. งานบำรุงรักษาโบราณสถาน

- โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานภายในเขตรับผิดชอบ ๕ จังหวัด
- โครงการทำความสะอาดและฟื้นฟูภูมิทัศน์โบราณสถาน ๑๖ แห่ง

๔. งานส่งเสริมความรู้ เครือข่ายและการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน จำนวน ๗ โครงการ

๕. งานอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓ โครงการ

- โครงการกิจกรรมอำนวยการและบำรุงรักษาพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา
- โครงการซ่อมแซมระบบป้องกันน้ำท่วมแบบเก่าด้านทิศใต้โบราณสถานวัดไชยวัฒนาราม
- โครงการซ่อมแซมระบบป้องกันน้ำท่วมและระบบระบายน้ำโบราณสถานหมู่บ้านโปรตุเกส

๖. งานพิพิธภัณฑ์ จำนวน ๓ โครงการ

- โครงการปรับปรุงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อินทร์บุรี
- โครงการปรับปรุงบ้านพัก และรั้วบ้านพักของทางราชการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อินทร์บุรี
- โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

แผนงานในอนาคต

๑. งานโบราณคดี

- โครงการขุดค้น ศึกษาวัฒนธรรมสมัยก่อนประวัติศาสตร์แหล่งโบราณคดี โรงเรียนบ้านโป่งตะขบ จังหวัดสระบุรี

๒. งานอนุรักษ์โบราณสถาน

- โครงการอนุรักษ์และพัฒนาวัดนิเวศธรรมประวัติราชวรวิหาร (ต่อเนื่อง)
- โครงการอนุรักษ์เมืองดงละคร จังหวัดนครนายก
- โครงการฟื้นฟู บูรณะโบราณสถานในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๑๓๔ แห่ง จังหวัดสระบุรี จำนวน ๔ แห่ง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๑๔ แห่ง จังหวัดนครนายก จำนวน ๔ แห่ง จังหวัดอ่างทอง จำนวน ๖ แห่ง
- โครงการสำรวจออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถาน
- โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี
- โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานภายในเขตรับผิดชอบ ๕ จังหวัด

๓. งานส่งเสริมความรู้ เครือข่าย/การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน

๔. งานอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา

- โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านโปรตุเกส จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- โครงการพัฒนาตลาดหลังศาลากลางหลังเก่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕. งานพิพิธภัณฑ์

- โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ บูรณะตัวอาคาร และระบบสาธารณูปโภคพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา จันทรเกษม และอินทร์บุรี

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา

ประวัติและพัฒนาการ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จทอดพระเนตรโบราณวัตถุที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๐

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา สร้างขึ้นเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรโบราณวัตถุที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๐ ทรงมีพระราชปรารภกับรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการและอธิบดีกรมศิลปากรในสมัยนั้นว่า *"โบราณวัตถุ และศิลปวัตถุที่พบในกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะนี้ สมควรจะได้มีพิพิธภัณฑสถานเก็บรักษา และตั้งแสดงให้ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานี้ หาควรนำไปเก็บรักษา และตั้งแสดง ณ ที่อื่นไม่"* กรมศิลปากรจึงได้สร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยาขึ้น เพื่อเก็บรักษาจัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะ และโบราณวัตถุที่พบในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อาคารก่อสร้างด้วยเงินบริจาคจากประชาชน จำนวน ๓,๔๖๑,๙๘๒.๒๒ บาท ซึ่งผู้บริจาคจะได้รับพระพิมพ์ที่พบจากกรุพระปรางค์วัดราชบูรณะเป็นการสมนาคุณ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้อัญเชิญพระนามสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) ผู้ทรงสร้างพระปรางค์วัดราชบูรณะเป็นนามพิพิธภัณฑ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๔

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

- โครงการวันเด็กแห่งชาติปี ๒๕๕๔
- โครงการครอบครัวสุขสันต์เที่ยวพิพิธภัณฑ์วันอาทิตย์
- โครงการจัดเก็บโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในคลัง
- โครงการเฉลิมพระเกียรติพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
- โครงการรักษาความปลอดภัย ประจำปี ๒๕๕๔
- โครงการปรับปรุงเลขทะเบียนและฐานข้อมูล

แผนการในอนาคต

- โครงการสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์เครื่องทอง ตามแผนพัฒนาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
- โครงการการปรับปรุงภูมิทัศน์หลังน้ำท่วม แผนป้องกันน้ำท่วม อัคคีภัยและโจรกรรม

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม

ประวัติและพัฒนาการ

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม ตั้งอยู่ในพระราชวังจันทรเกษม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นับเป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติส่วนภูมิภาคแห่งแรกของประเทศไทย โดยพระยาโบราณราชธานินทร์ (พร เดชะคุปต์) สมุหเทศาภิบาลมณฑลกรุงเก่าได้เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุที่สำคัญในบริเวณเกาะเมืองอยุธยา และพื้นที่ใกล้เคียง นำมาเก็บรักษาไว้ที่พระราชวังจันทรเกษม โดยใช้โรงม้าพระที่นั่งเป็นสถานที่เก็บรักษา และเรียกว่า *"โบราณพิพิธภัณฑ์"* ตามคำแนะนำของสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๕ ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้ย้ายโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุไปจัดแสดงที่พลับพลาจตุรมุขแทน และตั้งชื่อใหม่ว่า *"อยุธยาพิพิธภัณฑสถาน"* เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๔๗ ต่อมากรมศิลปากรได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้อยุธยาพิพิธภัณฑสถานเป็น *"พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม"* เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และดำเนินการในฐานะพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

พลับพลาจตุรมุข พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม

พระที่นั่งพิมานรัตยา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม

การพัฒนาบุคลากรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

- นิทรรศการพิเศษเนื่องในวันสำคัญของไทย
- การพัฒนาบุคลากรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม
- การส่งเสริมการเรียนรู้ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม
- นิทรรศการพิเศษเนื่องในวันพิพิธภัณฑ์ไทย

สำนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักงานตั้งอยู่ที่ถนนพระยากำจัด ตำบลท่าหิน อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี มีเขตพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ จังหวัดลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์ และเพชรบูรณ์ แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๖ หน่วยงาน ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชัยนาทมุนี จังหวัดชัยนาท
- อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. แผนงาน โครงการ ตามภารกิจกรมศิลปากร ได้แก่

๑.๑ โครงการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณลพบุรี

ดำเนินการตรวจตรา เฝ้าระวังการบุกรุก การสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในบริเวณคูเมือง กำแพงเมืองลพบุรี ทำความสะอาด กำจัดวัชพืชบริเวณโบราณสถานในเขตเมืองลพบุรีให้สะอาดเรียบร้อย สวยงาม ดำเนินการอธิบายนำชมโบราณสถานเมืองลพบุรี และในเขตพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบรวมทั้งจัดทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่

ทำความสะอาดโบราณสถานเมืองลพบุรี

บริการอธิบายนำชมโบราณสถานเมืองลพบุรี

๑.๒ งานด้านวิชาการโบราณคดี

โครงการขุดค้นศึกษาระบบประปาเมืองลพบุรีสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ตำบลนิคมสร้างตนเอง อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เป็นการศึกษาระบบประปาของเมืองลพบุรีที่มีการสร้างมาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ที่มีต้นกำเนิดมาจากห้วยซับเหล็กถึงพระราชวังเมืองลพบุรี เพื่อให้เข้าใจถึงเทคโนโลยี

การก่อสร้าง รวมถึงโครงสร้าง เส้นทางการส่งน้ำและนำข้อมูลทางวิชาการที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการศึกษาอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับระบบประปาสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและเมืองลพบุรีต่อไป

๑.๓ บูรณะอุโบสถวัดมหาธาตุ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ดำเนินการซ่อมโครงสร้างหลังคา มุงหลังคาใหม่ทั้งหมด ผนัง บัวปูนปั้น บานประตู หน้าต่าง บันได ระเบียงมุขหน้า – หลัง พื้น และอนุรักษ์หน้าบันปูนปั้น ภาพจิตรกรรม

๑.๔ โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถาน และแหล่งโบราณคดี จำนวน ๕ แห่ง ณ วัดสองพี่น้อง ตำบลแพรกศรีราชา อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท วัดบ้านหว้า ตำบลยางตาล อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ วัดยางตาล ตำบลในเมือง อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ วัดพระแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ วัดพระสิงห์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๕ โครงการสำรวจเพื่อออกแบบบูรณะโบราณสถาน จำนวน ๕ วัด ณ วัดไพรสณฑ์ศักดาราม อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ วัดศรีมงคล อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ วัดหัวดงใต้ อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ วัดสนามชัย(ร้าง) อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท วัดทุ่งทะเลหญ้า อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

วัดไพรสณฑ์ศักดาราม อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

วัดหัวดงใต้ อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์

๑.๖ โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานในเขตพื้นที่ ดำเนินการกำจัดวัชพืช และสิ่งกีดขวางในเขตโบราณสถานและเมืองโบราณ จำนวน ๑๓ แห่ง เนื้อที่ ๒๖๘ ไร่ ๑ งาน

วัดมหาธาตุ อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

เมืองโบราณอู่ตะเภา อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท

๒. แผนงาน โครงการตามนโยบายของกรมศิลปากร ด้านการสร้างเครือข่าย

๒.๑ โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) ร่วมกันทำความสะอาดโบราณสถาน ณ วัดซาก วัดไก่ วัดนครโกษา และคูเมืองลพบุรี ในวันเสาร์ที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

อาสาสมัครทำความสะอาดโบราณสถานวัดนครโกษา

ถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการ

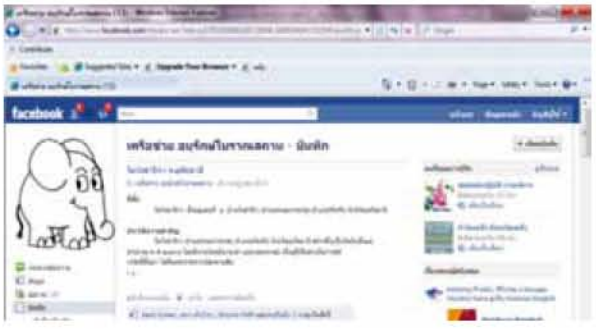
๒.๒ โครงการดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ โดยการถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนในเรื่องการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม ณ วัดโพธาราม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ มีพระสังฆาธิการเข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน ๒๖ รูป และฆราวาสจำนวน ๔๓ คน

๒.๓ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการร่วมพัฒนาอย่างยั่งยืนเมืองโบราณดงแม่นางเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ในการจัดทำแผนแม่บทเพื่อการจัดการแหล่งโบราณคดี และบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติ เมื่อวันที่ ๑๓ – ๑๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ โรงแรมไม้หอมรีสอร์ท จังหวัดนครสวรรค์ มีผู้เข้าร่วมอบรม ๖๙ คน

๒.๔ โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมสู่เยาวชนพิการและผู้ด้อยโอกาส จัดกิจกรรมนำเยาวชนพิการและผู้ด้วยโอกาสจังหวัดอุทัยธานีไปทัศนศึกษาเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๒.๕ โครงการสายตรวจโบราณสถานทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการรายงานข้อมูลแหล่งโบราณสถานในพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๔ บนเว็บไซต์ Facebook เพื่อให้ผู้สนใจได้รับความรู้ที่ถูกต้องสมบูรณ์ และแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ – โบราณคดีให้กว้างขวางขึ้น

๓. แผนงานด้านเฉพาะกิจประจำปีของกรมศิลปากร

โครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจ ในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร ณ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี ในวันพุธที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยจัดเสวนา เรื่อง *"๑๐๐ ปี กับการบูรณะโบราณสถานพระนารายณ์ราชนิเวศน์"* และหน่วยงานในกรมศิลปากร จัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมงานตลอดวัน

๔. แผนปรับปรุงและพัฒนาบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทันสมัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน

รายการฟื้นฟูบูรณะโบราณสถานที่จำเป็นต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและยกระดับจากเหตุอุทกภัย

๔.๑ โครงการบูรณะวิหารวัดสรรพยาวัฒนาราม อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซม ผนัง ประตู พื้นภายนอกและอนุรักษ์หีบพระบรมศพรูปจำลองของพระพุทธเจ้า

๔.๒ โครงการบูรณะหอไตรวัดท่าแค อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ดำเนินการปรับปรุง ซ่อมแซม พื้นหอพระไตรปิฎกและรางระบายน้ำ

๔.๓ โครงการบูรณะวิหารวัดบ้านหว้า อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินการขุดตรวจสอบด้านหน้าพระวิหาร เสริมโครงสร้างความมั่นคง บูรณะโครงหลังคา ฝ้าเพดาน ผนัง ซุ้มประตู – หน้าต่าง พื้น ฐานชุกชี งานศิลปกรรม ระบบไฟฟ้าและงานปรับปรุงพื้นที่ลานรอบอุโบสถ

๔.๔ บูรณะวิหารและอุโบสถวัดเกรียงไกรกลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินการบูรณะวิหาร ปรับระดับพื้นปูกระเบื้องดินเผา บานประตู – หน้าต่าง ลายรดน้ำ จิตรกรรมบานประตู – หน้าต่าง และงานระบบไฟฟ้า ส่วนงานบูรณะอุโบสถ ซ่อมโครงหลังคา งานศิลปกรรม ช่อฟ้า ใบระกาและหางหงส์

วัดสรรพยาวัฒนาราม

หอไตรวัดท่าแค

นอกจากนั้นหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสมเด็จพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติชัยนาทมุนี และอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ ยังจัดกิจกรรมตามภารกิจหน้าที่อีกหลายโครงการ ได้แก่

- โครงการอนุรักษ์หนังใหญ่วัดตะเคียนและวัดสำราญ จังหวัดลพบุรี
- โครงการพิพิธภัณฑ์สัญจร ไปตามสถานศึกษาต่าง ๆ
- กิจกรรมงานประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ
- โครงการบูรณะและพัฒนาโบราณสถานเขาคลังนอก
- โครงการอบรมผู้นำหน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่นเมืองศรีเทพ ในหัวข้อ แหล่งโบราณคดีบ้านโป่งมะนาวและเมืองโบราณซับจำปา จังหวัดลพบุรี

การปฏิบัติงานอนุรักษ์หนังใหญ่

สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี มีพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด คือ ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราด และสระแก้ว โดยมีหน่วยงานในความดูแลประกอบด้วย ฝ่ายบริหารงานทั่วไป กลุ่มโบราณคดี กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พาณิชย์นาวี จันทบุรี หอจดหมายเหตุแห่งชาติจันทบุรี หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก จันทบุรี และหอสมุดแห่งชาติชลบุรี

อาคารที่ทำการสำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

ในรอบปีงบประมาณ ๒๕๕๔ สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรีและหน่วยงานในความดูแล ได้ดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามภารกิจและหน้าที่ ผลงานแบ่งตามลักษณะงานของหน่วยงานที่อยู่ในความดูแลออกเป็น ๔ ด้าน คือ

ด้านโบราณคดีและอนุรักษ์โบราณสถาน ดำเนินโครงการศึกษาแนวความคิด คติความเชื่อและรูปแบบประติมากรรมพระศรีอาริยเมตไตรยที่พบในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยตอนบน และโครงการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรม ความสำคัญและพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถานหมายเลข ๒๒ เมืองศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี รวมทั้งโครงการบำรุงรักษาพื้นที่โบราณสถานเมืองศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี และโบราณสถานในพื้นที่รับผิดชอบ

การขุดค้นทางโบราณคดี โบราณสถานหมายเลข ๒๒ เมืองศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี

นอกจากนี้ ได้ดำเนินการบูรณะโบราณสถานวัดบ้านแลง จังหวัดระยอง การสำรวจออกแบบเพื่อการบูรณะและการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานในพื้นที่รับผิดชอบ

ด้านพิพิธภัณฑสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดำเนินภารกิจและจัดกิจกรรมหลัก คือ นิทรรศการพิเศษเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทยและวันพิพิธภัณฑ์ไทย นิทรรศการเคลื่อนที่พิพิธภัณฑ์สัญจร กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ รวมทั้งการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในความครอบครองของวัดและเอกชนในพื้นที่รับผิดชอบ

นิทรรศการภายในอาคาร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี

สำหรับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี ได้ดำเนินการสงวนรักษาพระพุทธนวราชบพิตร ให้กับจังหวัดสระแก้ว เพื่อใช้ในพิธีพระราชทานพระพุทธรูปไปประดิษฐานยังอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสระแก้ว

ส่วนพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พาณิชย์นาวี จันทบุรี ได้จัดกิจกรรมพิเศษเนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐ ปี ของการเปิดทำการพิพิธภัณฑ์แห่งนี้

กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พาณิชย์นาวี จันทบุรี

ด้านหอสมุด หอสมุดแห่งชาติที่อยู่ในความรับผิดชอบได้ดำเนินภารกิจและจัดกิจกรรมหลัก คือ การรวบรวม จัดหาและให้บริการทรัพยากรสารนิเทศ เพื่อจัดทำคลังภาพและเอกสารดิจิทัล งานซ่อมและสงวนรักษาทรัพยากรสารนิเทศ บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารนิเทศและองค์ความรู้ที่จัดเก็บในคลังเอกสารผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

บริการสืบค้นข้อมูลทรัพยากรสารนิเทศและชุมชน : ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์ความรู้ที่จัดเก็บในคลังเอกสารผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก จันทบุรี

นอกจากนี้ ในภารกิจและกิจกรรมเสริมหอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก จันทบุรี ได้ดำเนินโครงการหอสมุดแห่งชาติสู่สถานศึกษา/ชุมชน : ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องบูรณาการความรู้และประยุกต์วรรณกรรมพุทธศาสนาเพื่อการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์ และจัดประกวดเล่านิทานชาดกพระเจ้า ๕๐๐ ชาติ สำหรับหอสมุดแห่งชาติชลบุรีได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เรื่องเล่านิทานอย่างไรให้เด็กรักการอ่าน และจัดประกวดการเล่านิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนประถมศึกษา

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก จันทบุรี จัดประกวดเล่านิทานชาดกพระเจ้า ๕๐๐ชาติ

ด้านหอจดหมายเหตุ หอจดหมายเหตุแห่งชาติจันทบุรี มีผลงานการจัดเรียงเอกสารจดหมายเหตุกระทรวงมหาดไทยชุดมณฑลจันทบุรี และจัดทำคู่มือสืบค้นเอกสารจดหมายเหตุ รวมถึงการบันทึกเหตุการณ์สำคัญ การประกอบพิธีตักน้ำศักดิ์สิทธิ์และเสกน้ำพระพุทธมนต์ของจังหวัดจันทบุรี อีกทั้งการจัดนิทรรศการเผยแพร่งานจดหมายเหตุ

การบันทึกเหตุการณ์สำคัญ การประกอบพิธีตักน้ำศักดิ์สิทธิ์และเสกน้ำพระพุทธมนต์ของจังหวัดจันทบุรี

แผนงานในอนาคต

สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี ได้วางแผนงานในอนาคตเพื่อการธำรงรักษาคุณค่าและเอกลักษณ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ ดังนี้

ด้านโบราณคดีและอนุรักษ์โบราณสถาน จะดำเนินการศึกษาข้อมูลเพื่อวางแผนในการอนุรักษ์พัฒนา การใช้ประโยชน์พื้นที่คูเมือง กำแพงเมือง และพื้นที่เมืองอย่างเหมาะสม อีกทั้งจะพัฒนา (ร่าง) แผนการใช้ประโยชน์พื้นที่เมืองโบราณศรีมโหสถ จังหวัดปราจีนบุรี ให้สามารถนำมาใช้บริหารจัดการในพื้นที่จริงได้

ส่วนการอนุรักษ์โบราณสถาน พยายามหาแนวทางการป้องกันมิให้โบราณสถานชำรุด เสียหาย ก่อนที่จะเกิดปัญหาถึงขั้นวิกฤต

ด้านพิพิธภัณฑสถาน เน้นการให้บริการ การเผยแพร่ข้อมูลแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการดูแล สงวนรักษาโบราณวัตถุ ความสมบูรณ์ของข้อมูล และความสะอาดของห้องจัดแสดง

ด้านหอสมุด หอสมุดแห่งชาติชลบุรี มีความมุ่งหวังที่จะนำเข้าข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบที่มีอยู่ในหน่วยงานเข้าคลังเอกสารดิจิทัล และสามารถสืบค้นผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดทำคลังภาพดิจิทัลภาคตะวันออก ในพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรีทั้ง ๗ จังหวัด

ส่วนหอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก จันทบุรี มีแผนการสร้างภาพลักษณ์ให้ห้องสมุดเป็นที่รู้จักในวงกว้าง การเตรียมตัวเป็นบรรณารักษ์ยุคใหม่ และการสร้างบรรยากาศที่ดีทั้งในและนอกห้องสมุด

ด้านหอจดหมายเหตุ หอจดหมายเหตุแห่งชาติจันทบุรี มีแผนการที่จะจัดระบบเอกสารจดหมายเหตุกระทรวงมหาดไทยชุดจังหวัดจันทบุรีเพื่อให้บริการ จะดำเนินการชำระประวัติศาสตร์จังหวัดจันทบุรี รวมทั้งจัดทำโครงการต่าง ๆ เช่น การอบรมยุวจดหมายเหตุ การพัฒนาบุคลากรจดหมายเหตุ การจัดงาน ๑๐๐ ปี ศาลาว่าการมณฑลจันทบุรี (อาคารที่ทำการหอจดหมายเหตุแห่งชาติจันทบุรี ในปัจจุบัน) การอนุรักษ์อาคารศาลาว่าการมณฑลจันทบุรี การพัฒนาบุคลิกภาพเพื่องานบริการ การประกวดภาพถ่ายเก่า อบรมเทคนิคการถ่ายภาพเพื่อบันทึกเหตุการณ์สำคัญ อบรมการจัดเก็บและทำลายเอกสารส่วนราชการในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี เป็นต้น

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในระยะแรก สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี มีความสนใจในประเทศอาเซียนที่มีเขตติดต่อกับพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี หรือประเทศที่มีข้อมูลเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่อยู่ในความดูแล ในระยะแรกนี้จึงให้ความสนใจกับประเทศกัมพูชาซึ่งมีเขตแดนติดต่อกับประเทศไทยแถบภาคตะวันออก โดยติดต่อกับจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี ถึง ๓ จังหวัด คือ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด อีกทั้งประเทศมาเลเซียซึ่งสามารถติดต่อกันได้ทางทะเล สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี จึงเตรียมความพร้อมของงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านโบราณคดีและอนุรักษ์โบราณสถาน เพื่อศึกษาข้อมูล อนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่โบราณสถานในสมัยทวารวดี และเขมร ในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อสร้างความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมระหว่างพื้นที่ไทย – กัมพูชา พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการอบรมความรู้เรื่องโบราณสถานในพื้นที่ชายแดนไทย – กัมพูชา ในเส้นทางราชมรรคาแก่เยาวชนไทย – กัมพูชา

ด้านพิพิธภัณฑสถาน สนับสนุนความร่วมมือในการขอยืมโบราณวัตถุเพื่อจัดแสดงนิทรรศการชั่วคราว เช่น ความร่วมมือที่เคยเกิดขึ้นแล้ว ในพุทธศักราช ๒๕๕๔ ระหว่างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จันทบุรีกับพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมาเลเซีย ในปีที่ผ่านมาพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติมาเลเซีย ได้ขอยืมโบราณวัตถุในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพาณิชย์นาวี จันทบุรี ไปจัดแสดงนิทรรศการพิเศษ เรื่องสินค้าจากเรือสำเภาจมสมัยโบราณที่พบในบริเวณท้องทะเลเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ด้านหอสมุด หอสมุดแห่งชาติชลบุรี จะจัดทำคลังภาพในภาคตะวันออก ๗ จังหวัดให้เป็นดิจิทัล

ด้านหอจดหมายเหตุ หอจดหมายเหตุแห่งชาติจันทบุรี จะพัฒนาบุคลากรโดยการจัดอบรมภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในงานจดหมายเหตุ

สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย ตั้งอยู่ที่จังหวัดสุโขทัย มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๖ จังหวัด คือ สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร พิจิตร พิษณุโลก และอุตรดิตถ์

การแบ่งส่วนราชการภายใน ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง สุโขทัย
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรควรนายก สุโขทัย
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกำแพงเพชร
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระพุทธชินราช พิษณุโลก
- อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
- อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย
- อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจ ในโอกาส ๑๐๐ ปีกรมศิลปากร

จัดขึ้นในวันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง รายละเอียดงานประกอบด้วย จัดเสวนา *"สุโขทัยเมืองพระร่วง : ย้อนอดีต สู่ปัจจุบัน"* ณ ห้องประชุมลายสือไท พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติรามคำแหง การออกร้านให้ความรู้และคำปรึกษาแนะนำด้านกฎหมายตามพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ โดยกลุ่มนิติการ กรมศิลปากร การจัดแสดงสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมและการจำหน่ายสินค้าทางวัฒนธรรม โดยสำนักช่างสิบหมู่ กรมศิลปากร กิจกรรมแนะนำและจำหน่ายหนังสือเน้นด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ความรู้เชิงช่างศิลปกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ฯลฯ โดยกลุ่มเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมศิลปากร การจัดนิทรรศการพิเศษ โดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ หอสมุดแห่งชาติ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ สำนักสถาปัตยกรรม กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย และหน่วยงานในสังกัด การแสดงบนเวที โดยวิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ การแสดงดุริยางค์สากลและการแสดงโขน ตอน *"สุครีพถอนต้นรัง"* โดยสำนักการสังคีต กรมศิลปากร ตลอดจนการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าพื้นเมือง อาทิ ผ้าไทยโบราณ เครื่องปั้นสังคโลก ฯลฯ

๒. การดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังจันทน์

การอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ระหว่าง กรมศิลปากร มูลนิธิเย็นศิระเพราะพระบริบาล และบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ลง วันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ มีกิจกรรมดังนี้

- การก่อสร้างอาคารศูนย์ประวัติศาสตร์พระราชวังจันทน์ จำนวนเงิน ๒๔,๓๕๐,๐๐๐.- บาท (ยี่สิบสี่ล้านสามแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) อยู่ระหว่างดำเนินการ
- การก่อสร้างศาลารับเสด็จ จำนวนเงิน ๔๐๐,๐๐๐.- บาท (สี่แสนบาทถ้วน) ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว
- การหล่อพระอัฏฐารสศรีสุคตทศพลญาณบพิตร (จำลอง) อยู่ระหว่างดำเนินการ
- การจัดแสดงนิทรรศการถาวรภายในอาคารศูนย์ประวัติศาสตร์พระราชวังจันทน์ จำนวนเงิน ๒๕,๐๐๐,๐๐๐.- บาท (ยี่สิบห้าล้านบาทถ้วน)
- การจัดซื้อรถรางเพื่อใช้ในการนำชมโบราณสถานพระราชวังจันทน์ จำนวนเงิน ๑,๐๐๐,๐๐๐.- บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน) ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว

แผนงานในอนาคต

๑. โครงการเปิดหอพระพุทธสิริมารวิชัย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งจะดำเนินการกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดหอพระพุทธสิริมารวิชัย

๒. โครงการเปิดอาคารศูนย์ประวัติศาสตร์พระราชวังจันทน์ จังหวัดพิษณุโลก โดยจะดำเนินการทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทรงเปิดอาคารศูนย์ประวัติศาสตร์พระราชวังจันทน์

(ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการอนุรักษ์และพัฒนาพระราชวังจันทน์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ระหว่างกรมศิลปากร มูลนิธิเย็นศิระเพราะพระบริบาล และบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๒๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

๓. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานวัดอาวาสน้อย งบประมาณ ๖,๕๐๐,๐๐๐.- บาท (หกล้านห้าแสนบาทถ้วน)

การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย ได้เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้

๑. ด้านบุคลากร ได้จัดเตรียมโครงการฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียน ให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อตามให้ทัน ยืดหยุ่นและปรับตัวให้รับสถานการณ์ได้ โดยเฉพาะกรมศิลปากรจำเป็นต้องเตรียมการรองรับผลกระทบในเรื่องของวิชาชีพ เนื่องจากจะเกิดการแข่งขันในอาเซียนเพิ่มโอกาสในการทำงาน และจะเกิดภาวการณ์แย่งงาน เพราะเกิดการเคลื่อนย้ายงานในระหว่างภูมิภาคอาเซียน ซึ่งขณะนี้ได้มีความตกลงยอมรับคุณสมบัติร่วมใน ๘ สาขาวิชาชีพ (วิศวกร พยาบาล ด้านการสำรวจ สถาปนิก ผู้ประกอบการท่องเที่ยว แพทย์ ทันตแพทย์ และบัญชี)

๒. ด้านภาษา ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาราชการของอาเซียน จึงจำเป็นต้องเพิ่มทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้แก่บุคลากรให้สามารถสื่อสารได้ และในปีงบประมาณ ๒๕๕๕ สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย ร่วมกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสุโขทัย ดำเนินการจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษ เพื่อการพัฒนาความรู้และทักษะการสื่อสารในการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวให้แก่บุคลากรของสำนักและหน่วยงานในสังกัด กำหนดจัดประมาณเดือนมีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นโครงการนำร่อง เพื่อเตรียมความพร้อมของอาเซียนในด้านการท่องเที่ยวและการติดต่อสื่อสารในระบบราชการ

๓. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากร เรื่องของวัฒนธรรมอาเซียน ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เหมือน/คล้ายกัน/แตกต่าง ให้ทั่วถึง เพื่อให้สามารถติดต่อประสานงานกับสมาชิกอาเซียนเพิ่มมากขึ้น

๔. ความร่วมมือของระบบราชการ ประชาคมอาเซียน จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศอาเซียนด้วยกันมากขึ้น

๕. โครงการแลกเปลี่ยนบุคลากร ที่ปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มประสบการณ์การทำงานต่อยอด (ข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง) ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน

สำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักงานของสำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน ตั้งอยู่ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ น่าน ถนนผากอง ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๔ จังหวัด คือ น่าน แพร่ ลำปาง และพะเยา แบ่งส่วนราชการภายในประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ น่าน
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร พะเยา

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. งานด้านโบราณคดี

๑.๑ โครงการขุดแต่งโบราณสถานกู่เสี้ยว ตำบลดู่ใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

ซากโบราณสถานวัดเสี้ยว เป็นโบราณสถานสร้างด้วยการก่ออิฐถือปูน ฐานเป็นฐานบัว มีขนาดกว้าง ๙ เมตร ยาว ๑๖ เมตร บริเวณผนังด้านทิศตะวันตกมีกู่หรือเรือนธาตุสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูป แต่ปัจจุบันพระพุทธรูปได้หักเสียหายไปแล้ว โบราณสถานกู่เสี้ยวมีลักษณะสถาปัตยกรรมที่แสดงถึงอาคารพื้นถิ่นเมืองน่าน ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์

ภาชนะบรรจุเงินที่ขุดพบภายในโบราณสถานกู่เสี้ยว

๑.๒ โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี ดำเนินงาน ๒ ลักษณะ คือ สำรวจเก็บข้อมูล ๕ แหล่ง คือ

๑. กู่เสี้ยว ตำบลดู่ใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน
๒. เหมืองค่า ตำบลเหมืองหม้อ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่
๓. วัดพระบาท ตำบลแม่ไทย อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง
๔. พระธาตุขวยปู ตำบลแม่ป้าก อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
๕. พระธาตุดอยน้อย อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

ขึ้นทะเบียนโบราณสถาน ๓ แหล่ง คือ

๑. วัดสารภี ตำบลหงส์หิน อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
๒. อารามป่าน้อย ตำบลท่าวังทอง จังหวัดพะเยา
๓. โบราณสถานวัดร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

๒. งานเกี่ยวเนื่องกับเครือข่ายในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม

๒.๑ โครงการดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการและโครงการถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการ ได้จัดกิจกรรมถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัด ระหว่างวันที่ ๓๐ – ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ วัดพระธาตุแช่แห้ง

๒.๒ โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) เป็นโครงการสนับสนุนให้ อส.มศ. ในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ จังหวัดน่าน ลำปาง แพร่ และพะเยา ปฏิบัติงานเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เช่น การดูแล ถากถาง ทำความสะอาดโบราณสถานของ อส.มศ. จังหวัดแพร่ อส.มศ. จังหวัดพะเยา และจังหวัดลำปาง การเสวนาและให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแล เฝ้าระวังโบราณสถานแก่ชุมชนและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ที่บ้านร้องแง ตำบลวรนคร อำเภอปัว จังหวัดน่าน ของอส.มศ. จังหวัดน่าน

๒.๓ โครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน และ อส.มศ. ในพื้นที่รับผิดชอบ จัดกิจกรรมดูแลรักษาเผยแพร่ ตลอดจนสร้างเครือข่ายในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม โดยเน้นให้ผู้บริหารระดับจังหวัดและท้องถิ่นมีส่วนร่วม อันจะนำไปสู่การผลักดันให้มีการวางแผนงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาโบราณสถานในท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

๒.๔ โครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒ จัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรฝ่ายช่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ ในหัวข้อ “การบำรุงรักษาและการดูแลรักษาโบราณสถาน” โดยจัดอบรมระหว่างวันที่ ๒๓ – ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๒.๕ โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจ ในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร เพื่อฉลองในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร มีกิจกรรมออกร้านและจัดนิทรรศการของหน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากรและ

เครือข่าย อส.มศ. การจัดเสวนาเรื่อง “แนวทางการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์การพัฒนาและอนุรักษ์เมืองเก่าน่าน” สำนักการสังคีต กรมศิลปากรได้ร่วมจัดการแสดงโขน เรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศึกอินทรชิต

๓. งานเกี่ยวเนื่องกับการสร้างสรรค์ต่อยอด เพิ่มคุณค่า มรดกทางศิลปวัฒนธรรม

๓.๑ โครงการศึกษาผ้าทอมือเมืองน่านและการบริหารจัดการองค์ความรู้ลวดลายผ้าทอมือโบราณเมืองน่าน

สำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน ตระหนักถึงองค์ความรู้อันสร้างสรรค์และสืบทอดนี้ จึงได้จัดทำโครงการรวบรวมและศึกษาถอดลายผ้าทอโบราณเมืองน่านขึ้น เพื่อรวบรวมลายผ้าทอโบราณเมืองน่าน และทำการศึกษาถอดลายผ้าทอโบราณ เพื่อดำรงไว้ซึ่งภูมิปัญญาการทอผ้าอันวิจิตรงดงามของชาวเมืองน่าน

๓.๒ กิจกรรม Creative Fine Arts 2011 เศรษฐกิจสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรม

ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล ปิ่นเกล้า ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔

สำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน นำเครือข่ายตามโครงการศึกษาผ้าทอมือเมืองน่านและการบริหารจัดการองค์ความรู้ลวดลายผ้าทอมือโบราณเมืองน่าน เสนอผลงานผ้าทอที่ถอดลายจากผ้าทอมือโบราณ และเดินแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ถอดลายจากผ้าทอมือโบราณ

การแสดงผ้าทอซึ่งถอดลายจากผ้าทอโบราณ
ในกิจกรรม Creative Fine Art 2011

๔. งานบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถาน

๔.๑ โครงการสำรวจเพื่อการบูรณะโบราณสถาน ๕ แห่ง คือ

๑. วิหารหลวง วัดพระธาตุลำปางหลวง อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
๒. เจดีย์วัดอักโขชัยศีรี อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
๓. วิหารวัดคะตึกเชียงมั่น อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
๔. เจดีย์วัดพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา
๕. วิหารวัดบุญยืน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

๔.๒ โครงการบูรณปฏิสังขรณ์อุโบสถวัดหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

อุโบสถวัดหนองบัวหลังการบูรณะ

โครงการบูรณะกำแพงเมืองน่าน

๔.๓ โครงการบูรณะโบราณสถาน จากงบประมาณไทยเข้มแข็ง พุทธศักราช ๒๕๕๕ ดำเนินการ ๑ โครงการ คือ โครงการบูรณะกำแพงเมืองน่าน ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน อันมีสาเหตุมาจากในช่วงปลายพุทธศักราช ๒๕๕๓ จังหวัดน่านและพื้นที่ใกล้เคียงมีปริมาณฝนตกมาก และเกิดน้ำท่วมขังบริเวณกำแพงเมือง ทำให้กำแพงเมืองเกิดการพังทลาย จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการบูรณะ

๔.๔ โครงการบูรณะโบราณสถานจากงบเงินอุดหนุน ๓ โครงการ คือ

๑) โครงการบูรณะและพัฒนาวัดพระธาตุลำปางหลวง อันประกอบไปด้วย การบูรณะโบราณสถาน จำนวน ๓ หลัง ดังนี้

วิหารน้ำแต้ม

๑. วิหารพระพุทธ
๒. วิหารน้ำแต้ม
๓. อุโบสถ

๒) โครงการบูรณะและพัฒนาวัดศรีหลวงแจ้ซ้อน

๓) โครงการบูรณะและพัฒนาวัดผาแดงหลวง

๔.๕ โครงการเพื่อบูรณะโบราณสถานที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวความรุนแรง ๖.๗ ริกเตอร์ ที่มีจุดศูนย์กลางอยู่บริเวณชายแดนประเทศพม่าซึ่งส่งผลให้เกิดแรงสั่นสะเทือนมาถึงบริเวณภาคเหนือเรื่อยลงมาจนถึงกรุงเทพฯ เมื่อเวลา ๒๐.๕๕ น. ของวันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ทำให้โบราณสถานในเขตความรับผิดชอบและอาคารสำนักงานหอจดหมายเหตุแห่งชาติพะเยาเกิดความเสียหาย จึงต้องดำเนินโครงการบูรณปฏิสังขรณ์โดยเร่งด่วน ๙ โครงการ คือ

วิหารพระนอน
วัดพระธาตุแช่แห้ง

- โครงการบูรณปฏิสังขรณ์อาคารจัดแสดงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ น่าน
- โครงการบูรณปฏิสังขรณ์วิหารพระพุทธไสยาสน์ (วิหารพระนอน) และวิหารหลวง วัดพระธาตุแช่แห้ง
- โครงการอนุรักษ์ภาพจิตรกรรมและประติมากรรมภายในวิหารจัตุรมุข วัดภูมินทร์

วัดพระธาตุเขาน้อย

- โครงการบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระธาตุเขาน้อย
- โครงการบูรณปฏิสังขรณ์วิหารและเจดีย์วัดลี
- โครงการบูรณปฏิสังขรณ์เจดีย์วัดพระธาตุขิงแกง
- โครงการซ่อมแซมหอจดหมายเหตุฯ พะเยา
- โครงการบูรณปฏิสังขรณ์หออะม็อก
- โครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุขวยปู

๕. งานด้านจดหมายเหตุ

ดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

๕.๑ งานบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ๕ รายการ

๕.๒ งานแนะนำการจัดเก็บและทำลายเอกสารราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พุทธศักราช ๒๕๒๖ แก่ข้าราชการโรงพยาบาลเชียงรายราชประชานุเคราะห์ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

๕.๓ งานจัดนิทรรศการและจัดกิจกรรมในวาระสำคัญ ๓ เรื่อง

๖. งานที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น

- **กิจกรรมพิพิธภัณฑ์ชีวิตวิถีชาวน่าน ตามโครงการอัตลักษณ์น่านล้านนา**

จังหวัดน่านตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเมืองน่านในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่องประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต กลุ่มชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าผู้ครองนครน่าน และบุคคลสำคัญ ซึ่งเป็นผู้สร้างคุณประโยชน์ให้แก่เมืองน่าน อันจะนำมาสู่ความภาคภูมิใจ ตลอดจนนำบุคคลเหล่านี้เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนหรือมีจิตอาสาในการทำงานเพื่อภูมิลำเนา จึงได้มอบหมายให้สำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน จัดนิทรรศการและกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ในจังหวัดน่าน โดยเน้นการนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของประชาชนและเยาวชน

สำนักศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่ มีเขตพื้นที่ความรับผิดชอบบริเวณภาคเหนือตอนบน ๔ จังหวัด ประกอบไปด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน และเชียงราย เริ่มก่อตั้งเป็นหน่วยศิลปากรที่ ๔ เชียงแสน พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นสำนักศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่ พุทธศักราช ๒๕๔๙ ย้ายสังกัดจากกระทรวงศึกษาธิการ ไปสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม

มีหน่วยงานในความดูแลประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หริภุญไชย
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงแสน
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เชียงใหม่
- หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษกเชียงใหม่

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

งานด้านโบราณคดี

๑. การขุดค้นศึกษาวิจัยทางโบราณคดี ประกอบด้วย

๑.๑ โครงการขุดค้นทางโบราณคดีแหล่งโบราณคดีปางควายแม่หะ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย การขุดค้นที่แหล่งโบราณคดีปางควายแม่หะ ทำให้ทราบพัฒนาการพื้นที่บริเวณขอบหนองเวียงหนองล่ม (เมืองโยนกนาคพันธ์) ว่ามีอายุเก่าสุดราวพุทธศตวรรษที่ ๒๐ – ๒๑

๑.๒ การขุดค้นทางโบราณคดีแหล่งโบราณคดีดอยวงศ์ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย แหล่งโบราณคดีดอยวงศ์ ซึ่งพบข้อมูลใหม่ คือ วงดินแข็ง ที่กระจายอยู่ทั่วยอดดอย ซึ่งกำหนดอายุโดยการนำวงดินหาค่าอายุโดยวิธีเรืองแสงความร้อน (Thermoluminesce) ได้ค่าอายุราวพุทธศตวรรษที่ ๑๗ – ๑๘

การขุดค้นแหล่งโบราณคดีดอยวงศ์

๒. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยงานขุดค้น – ขุดแต่ง วัดพระนอน (ร้าง) และวัดกู่ผีบ้าร้าง ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นวัดอรัญญิกที่อยู่เชิงดอยสุเทพ ด้านทิศตะวันออก ทำให้ทราบถึงเขตพื้นที่และพัฒนาการวัดอรัญญิกของเมืองเชียงใหม่

๓. โครงการอนุรักษ์และพัฒนากำแพงเมืองเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วยงานขุดแต่งบูรณะกำแพงเมืองเชียงแสนระยะที่ ๓

งานขุดแต่งบูรณะกำแพงเมืองเชียงแสน

๔. โครงการอนุรักษ์และพัฒนากำแพงเมืองประวัติศาสตร์เวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยงานขุดค้น – ขุดแต่งวัดร้างสันกระวาน ๓

๕. โครงการบูรณะวัดพระธาตุหริภุญไชย จังหวัดลำพูน ประกอบด้วยการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์วัดพระธาตุหริภุญไชย จังหวัดลำพูน

๖. การบูรณะวัดสิทธิทรงธรรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ การบูรณะวัดปราสาท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และการบูรณะวิหารลายคำวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

๗. โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานประกอบด้วยการดูแลรักษาโบราณสถาน ถากถางและกำจัดวัชพืชในเขตโบราณสถานเวียงกุมกาม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โบราณสถานเวียงท่ากาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โบราณสถานเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ โบราณสถานในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย รวม ๑๓๗ แห่ง

งานด้านพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

สำนักศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่ มีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติในความดูแล ประกอบด้วย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงใหม่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หริภุญไชย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เชียงแสน มีโครงการสำคัญ ดังนี้

๑. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในเขตรับผิดชอบ ๔ จังหวัด

เศียรพระเจ้าแสนแซว่

พระสาวกถือผา

๒. โครงการนิทรรศการพิเศษเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย เรื่อง *"สมเด็จพระนเรศวร เส้นทางเดินทัพและข้อมูลใหม่การสวรรคต"*

๓. โครงการเสวนาเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย เรื่อง *"๒๐ ปีโบราณคดีบ้านวังไฮกับความเป็นไปในอนาคต"*

๔. โครงการเสวนาเนื่องในวันพิพิธภัณฑ์ไทย เรื่อง *"มุมมองใหม่พิพิธภัณฑ์ชาติ จากอเมริกาสู่เอเชีย"*

๕. โครงการอบรมยุวมัคคุเทศก์ เมืองเชียงแสน

งานด้านหอสมุด

๑. โครงการหอสมุดแห่งชาติสู่สถานศึกษา/ชุมชน : โครงการส่งเสริมการศึกษา เรียนรู้ตลอดชีวิต

๒. โครงการส่งเสริมสร้างสรรค์ พัฒนาความรู้สู่เยาวชน

งานด้านจดหมายเหตุ

๑. โครงการประเมินคุณค่าเอกสารและจัดหมวดหมู่เอกสาร

๒. โครงการรวบรวมเอกสารประวัติศาสตร์

๓. โครงการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

งานเครือข่ายและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานในท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน

๑. โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ (อส.มศ.) กิจกรรมการปฏิบัติงานของ อส.มศ. ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่แตง อำเภอเมือง อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันกำแพง รวม ๑๒๕ คน จังหวัดลำพูน อำเภอเมือง อำเภอแม่ทา รวม ๑๐๖ คน จังหวัดเชียงราย อำเภอเวียงป่าเป้า อำภอเมือง รวม ๘๕ คน จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม รวม ๘๓ คน

๒. โครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการประชุมสัมมนาให้ความรู้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดรับผิดชอบ ณ ห้องประชุมโรงแรมเชียงใหม่ออร์คิด ระหว่างวันที่ ๑๑ – ๑๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ผู้เข้าร่วมประชุม ๖๗ คน

๓. โครงการดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ ดำเนินการจัดประชุมอบรมถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัดในเขตจังหวัดรับผิดชอบ ณ ห้องประชุม อาคารพระธรรมสิทธาจารย์ วัดพระสิงห์ ระหว่างวันที่ ๒๐ –๒๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ผู้อบรม พระสังฆาธิการ ๕๐ รูป ฆราวาส ๓๐ คน

๔. โครงการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากมรดกทางศิลปวัฒนธรรม/การส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์แก่ชุมชน : โครงการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ภาชนะดินเผาสมัยหริภุญไชย (พุทธศตวรรษที่ ๑๕ – ๑๘) โดยมีต้นแบบจากโบราณวัตถุภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หริภุญไชย

โครงการพิเศษ

โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจ ในโอกาส ๑๐๐ ปีกรมศิลปากร

โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปีกรมศิลปากร จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ กิจกรรมแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. การจัดเสวนาเรื่อง *"การก้าวย่างสู่ศตวรรษ : การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานล้านนา"*

๒. การจัดนิทรรศการจากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกรมศิลปากร และการแสดงโขนละครจากสำนักการสังคีต

สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น ตั้งอยู่ที่ ๑๙๓ ถนนกสิกรทุ่งสร้าง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่รับผิดชอบ ๗ จังหวัด คือ ขอนแก่น มหาสารคาม อุดรธานี หนองคาย เลย หนองบัวลำภูและบึงกาฬ มีหน่วยงานในความดูแลประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณคดี
- อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) กิจกรรมปฏิบัติงานของ อส.มศ. ที่จัดตั้ง ๖ จังหวัด

๒. โครงการดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ จัดประชุมสัมมนาถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัด จำนวน ๔๘ รูป / คน จัดกิจกรรมขึ้น ๒ ครั้ง ณ วัดไชยศรี จังหวัดขอนแก่น และวัดโพธาราม จังหวัดมหาสารคาม

๓. โครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร

โครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น

๔. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมสู่เยาวชนพิการและผู้ด้อยโอกาสโดยจัดกิจกรรม *"อบรมการสร้างของที่ระลึกโบราณวัตถุ โบราณสถาน ด้วยเทคนิคซิลส์สกรีนเสื้อ ถุงผ้า ลดภาวะโลกร้อน"*

๕. โครงการอนุรักษ์และพัฒนากู่บ้านเมย อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น

๖. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิมไม้วัดเจริญทรงธรรม อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิมไม้วัดเจริญทรงธรรม อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

๗. โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานในเขตพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

๘. โครงการสำรวจออกแบบเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

- สำรวจออกแบบพร้อมรายการประกอบแบบและรายการประมาณราคา จำนวน ๔ แห่ง
- จัดทำรายละเอียดประกอบโครงการเพื่อของบประมาณ จำนวน ๔ โครงการ

๙. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

- สำรวจ รวบรวมข้อมูลและทำแผนผังโบราณสถานเพื่อเตรียมการนำเสนอประกาศขึ้นทะเบียน จำนวน ๖ แห่ง
- กิจกรรมสำรวจข้อมูลแหล่งโบราณสถานเบื้องต้น จำนวน ๖ แห่ง

โครงการงบไทยเข้มแข็ง

๑. โครงการอนุรักษ์และพัฒนากู่บ้านภารแอ่น วัดโพธิ์ชัย (ระยะที่ ๑)

๒. โครงการซ่อมแซมถนนบริเวณโบราณสถานกู่แก้ว บ้านหัวสระ ตำบลดอนช้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

๓. โครงการเสริมความมั่นคง อุโบสถ (สิม) วัดบึงแก้ว ตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

๔. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น ๑๙๓ ถนนกสิกรทุ่งสร้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น

๑. โครงการอนุรักษ์โบราณวัตถุ ดำเนินการอนุรักษ์โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น จำนวน ๒๑๕ รายการ

๒. โครงการอบรมบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านบริการ จำนวน ๑๐ คน /๓๔ ชั่วโมง

๓. โครงการจัดทำทะเบียนโบราณวัตถุ จัดทำทะเบียนศิลปวัตถุ โบราณวัตถุในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น

๔. โครงการส่งเสริมการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้บ้านนาคำน้อย กู่ประภาชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

๕. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุของวัดและเอกชน ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน ๖๐ รายการ

อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

๑. โครงการปรับปรุงการให้บริการสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้มาตรฐานและแหล่งท่องเที่ยวสากล

๒. โครงการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จัดนิทรรศการในงานประจำปีทุ่งศรีเมือง ๑ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๑ – ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ จัดบรรยายวิชาการเคลื่อนที่ จำนวน ๑๐ โรงเรียน รวมจัด ๑๐ ครั้ง ๑,๒๑๑ คน / ๑ ครั้ง ๑๕ วัน ๓,๐๐๐ คน

๓. โครงการค่ายเยาวชนพิทักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จัดอบรมค่ายเยาวชน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในท้องถิ่น เมื่อวันที่ ๒๕ – ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน ๕๐ คน

๔. โครงการอบรมศิลปวัฒนธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป จัดอบรมด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่บุคคลทั่วไป เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๔ ณ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน ๙๕ คน

๕. โครงการจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จัดขึ้นวันที่ ๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี จำนวนเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๕๖๔ คน

๖. โครงการอำนวยการและบำรุงรักษาพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง

๑. โครงการนิทรรศการฉลองทุ่งศรีเมืองจังหวัดอุดรธานี เรื่อง *"ก้าวใหม่ ภาพลักษณ์ใหม่ ของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง"* มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๗,๙๔๔ คน

๒. โครงการกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ มีเด็ก เยาวชนตลอดจนผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๑,๕๖๘ คน

๓. โครงการนิทรรศการวันอนุรักษ์มรดกไทย โดยพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง ได้จัดทำชุดนิทรรศการ เรื่อง วิถีชีวิตและความเป็นมาของชาวไทพวนบ้านเชียง

๔. โครงการอบรมเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมและแหล่งมรดกโลกบ้านเชียงแก่ครูอาจารย์ โดยจัดบรรยายให้ความรู้ทางวิชาการ ณ ห้องประชุมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง จำนวน ๑ วัน และทัศนศึกษาดูงาน ณ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จำนวน ๑ วัน มีผู้เข้าร่วมอบรมทั้งสิ้นจำนวน ๕๐ คน

๕. โครงการเนื่องในโอกาสวันพิพิธภัณฑ์ไทย ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ เรื่อง *"ประวัติศาสตร์โบราณคดี และกิจการพิพิธภัณฑ์ ใต้เบื้องพระยุคลบาท"* ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

๖. โครงการเฉลิมฉลองมรดกโลกบ้านเชียง โดยจัดกิจกรรมขึ้น จำนวน ๓ กิจกรรม คือ กิจกรรมการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในแหล่งมรดกโลกบ้านเชียง บริเวณศาลปู่ขุนเชียงสวัสดิ์และหลุมขุดค้นทางโบราณคดีวัดโพธิ์ศรี กิจกรรมเปิดพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง ให้เข้าชมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย กิจกรรมเปิดหลุมขุดค้นทางโบราณคดีวัดโพธิ์ศรี

โครงการเฉลิมฉลองมรดกโลกบ้านเชียง ประจำปี ๒๕๕๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง

แผนงานในอนาคตของหน่วยงาน

โครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๑. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณโนนเมือง บ้านนาโพธิ์ ตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

๒. โครงการสำรวจศึกษาแหล่งโบราณคดีในบริเวณลุ่มแม่น้ำชีตอนบน ระยะที่ ๑ (จังหวัดขอนแก่น)

๓. โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานในเขตพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

๔. โครงการสำรวจออกแบบเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถาน สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

๕. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี

๖. โครงการจัดการองค์ความรู้ในการศึกษาและอนุรักษ์สถาปัตยกรรมอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกในภาคอีสานตอนบน

๗. โครงการร่วมด้วยช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้มรดกทางวัฒนธรรม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (ระยะที่ ๑)

๘. โครงการทดลองนำร่องการบริหารจัดการทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมสู่เขตพื้นที่ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๙. กิจกรรมถากถางกำจัดวัชพืชและทำความสะอาดบริเวณโบราณสถานของอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๕

อุทยานประวัติศาสตร์ ภูพระบาท งบประมาณปี ๒๕๕๕

๑. โครงการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

๒. โครงการค่ายเยาวชนพิทักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

๓. โครงการจัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

๔. โครงการอำนวยการและบำรุงรักษาพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๑. โครงการจัดกิจกรรมสันทนาการเนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ

๒. โครงการจัดทำสื่อประกอบนิทรรศการเคลื่อนที่

๓. โครงการจัดทำทะเบียน โบราณวัตถุ

๔. โครงการอบรมพัฒนาบุคลากรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น

๕. โครงการปรับปรุงการจัดแสดงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ขอนแก่น

๖. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในความครอบครองของวัดและเอกชน

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

๑. โครงการจัดนิทรรศการฉลองทุ่งศรีเมือง จังหวัดอุดรธานี ประจำปี ๒๕๕๔

๒. โครงการกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

๓. โครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

๔. โครงการเนื่องในวันพิพิธภัณฑ์ไทย ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

๕. โครงการอบรมเครือข่ายวัฒนธรรมมรดกโลกบ้านเชียงให้แก่ครูอาจารย์ในพื้นที่แหล่งมรดกโลกบ้านเชียงและพื้นที่ใกล้เคียง

๖. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ

๗. โครงการติดตั้งเหล็กดัดและประตูเหล็กเพื่อรักษาความปลอดภัยของอาคารจัดแสดง

๘. โครงการปรับปรุงระบบไฟฟ้าและไฟส่องสว่างบริเวณโดยรอบพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านเชียง

โครงการช่วยเหลือ ฟื้นฟู เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัย

๑. โครงการบูรณะฯ หอไตรกลางน้ำวัดศรีชมชื่น อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

๒. โครงการอนุรักษ์และพัฒนากู่น้อยบ้านเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

๓. โครงการปรับปรุงถนน คสล.ภายในสำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

๔. โครงการปรับปรุงอาคารสำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

๕. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาเจดีย์วัดศรีภูมิ

๖. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิมวัดโพธิ์ชัย

๗. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาวิหารวัดโพธิ์ศรี

๘. โครงการอนุรักษ์และพัฒนากู่แก้ว

สำนักศิลปากรที่ ๑๐ ร้อยเอ็ด

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๑๐ ร้อยเอ็ด เริ่มก่อตั้งและดำเนินงานมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๕ มีพื้นที่รับผิดชอบ ๔ จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ นครพนม ร้อยเอ็ด และสกลนคร อันเป็นพื้นที่รับผิดชอบเดิมของสำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น จำนวน ๑ จังหวัด คือ จังหวัดสกลนคร และ สำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี จำนวน ๓ จังหวัด คือ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และนครพนม ปัจจุบันสำนักศิลปากรที่ ๑๐ ร้อยเอ็ด ตั้งอยู่เลขที่ ๑๙ / ๔๐ – ๔๑ ถนนบ้านท่านคร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีหน่วยงานในกำกับดูแล ๔ หน่วยงาน ได้แก่

- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด
- หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นครพนม

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

งานโบราณคดีและการจัดการองค์ความรู้

โครงการสำรวจคูเมืองกำแพงเมืองสกลนคร เพื่อสำรวจเก็บข้อมูลและเรียบเรียงเอกสาร องค์ความรู้เมืองโบราณสกลนคร จัดทำแผนที่ทับซ้อนภาพถ่ายทางอากาศและแนวเขตที่ราชพัสดุ ตลอดจนการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการอนุรักษ์พัฒนาคูเมืองกำแพงเมืองสกลนคร โดยนำความรู้ทั้งหมดมาประมวลจัดทำแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองโบราณสกลนครต่อไป และในโอกาสเดียวกันได้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการทำงานของนักโบราณคดีและพัฒนาการของจังหวัดสกลนครแก่นักเรียนโรงเรียนสกลราชวิทยาลัย ผ่านกิจกรรมและนิทรรศการ *"ตามรอยนักโบราณคดี"* และ *"ขุมทรัพย์จากอดีต...สกลนคร"* อีกด้วย

โครงการองค์ความรู้เรื่องวิธีการศึกษาโบราณสถานประเภทคูเมืองกำแพงเมืองในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการรวบรวมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ เอกสารตำราวิชาการ และประสบการณ์การทำงานทางโบราณคดีของสำนักศิลปากรที่ ๑๐ ร้อยเอ็ด มาวิเคราะห์แตกประเด็น และประมวลผลเป็นเอกสารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาองค์ความรู้ทางโบราณคดีและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่ภูมิภาคอื่น ๆ ต่อไป

งานบูรณะและปรับภูมิทัศน์โบราณสถาน

งานบูรณะและปรับภูมิทัศน์โบราณสถานที่สำคัญได้แก่ งานบูรณะสิมวัดสะพานคำ จังหวัดสกลนคร งานบูรณะศาลาการเปรียญวัดฟ้าขื่นสุวรรณตูมภา อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม งานบูรณะหอไตรวัดไตรภูมิ บ้านผือฮี ตำบลดงแดง อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

รวมถึงงานฟื้นฟูบูรณะโบราณสถานจากเหตุอุทกภัย ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๑๐ แห่ง เช่น ปรางค์กู่ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สิมวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร จังหวัดสกลนคร สิมวัดยอดแก้วและพระธาตุบ้านกลางไชยบุรี จังหวัดนครพนม และสิมวัดอุดมประชาราษฎร์ จังหวัดกาฬสินธุ์

งานบำรุงรักษาโบราณสถาน

โครงการบำรุงรักษาโบราณสถาน จำนวน ๖๖ แห่ง โดยมอบหมายการดูแลรักษาความสะอาด และกำจัดวัชพืชให้แก่วัด อส.มศ. และชาวบ้านในท้องถิ่นที่มีบ้านใกล้โบราณสถาน ซึ่งนอกจากสามารถดูแลโบราณสถานได้อย่างใกล้ชิด และทำให้โบราณสถานสะอาดน่ามองแล้ว ยังเป็นการสร้างและเสริมความเข้มแข็งให้เครือข่ายท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง

งานพิพิธภัณฑสถาน

กิจกรรมสืบสานมรดกศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

วันเสาร์ที่ ๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กิจกรรมสาธิตและทดลองทำดอกผึ้ง และฉลองวันเด็กแห่งชาติ โดยมีกิจกรรมการแสดงบนเวที การตอบคำถามทางวิชาการ การละเล่นพื้นบ้าน

วันเสาร์ที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กิจกรรมสอนตัดกระดาษลายเอ้บั้งไฟและประดิษฐ์บัตรอวยพรจากลายกระดาษ

วันเสาร์ที่ ๒๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ กิจกรรมสาธิตและทดลองทำสะนู หัดแกว่งสะนู

กิจกรรมเนื่องในวันพิพิธภัณฑ์ไทยประจำปี ๒๕๕๔ *"การดูแลรักษาโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ภายในวัด"* จัดระหว่างวันที่ ๒๗ – ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ วัดศรีสุมังค์ ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

กิจกรรมพิเศษเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย นิทรรศการพิเศษเรื่อง *"ผ้ายก งานช่างหลวง สู่ประณีตศิลป์ถิ่นอีสาน"* ระหว่างวันที่ ๑๖ กันยายน – ๓๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องสะออนสายไหม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด

นิทรรศการพิเศษเรื่องผ้ายกงานช่างหลวง สู่ประณีตศิลป์ถิ่นอีสาน

กิจกรรมสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในครอบครองของวัดและเอกชน

โครงการสำรวจจัดทำบัญชีโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุในครอบครองของวัดและเอกชน สำรวจในพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ สกลนคร นครพนม จำนวน ๗๐ รายการ

งานหอสมุดแห่งชาติ

โครงการหอสมุดสู่สถานศึกษาและชุมชน จัดกิจกรรม ณ สถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม จำนวน ๓ ครั้ง ๓ โรงเรียน ครู นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๕๔๐ คน จัดกิจกรรมแบบเชิงรุกเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใช้บริการหอสมุดแห่งชาติเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้ามากยิ่งขึ้น กิจกรรมที่จัด เช่น นำหอสมุดเคลื่อนที่ไปบริการ ณ สถานศึกษา บรรยายแนะนำหน่วยงาน แนะนำการจัดห้องสมุดโรงเรียน และจัดกิจกรรมแข่งขันตอบคำถามความรู้ทั่วไป ระบายสี เล่านิทาน แข่งขันการอ่านเร็ว และเกมการละเล่นอื่น ๆ

โครงการห้องสมุดขุมทรัพย์แห่งปัญญา จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเนื่องในโอกาสเทศกาล วันแม่แห่งชาติ ณ หอสมุดแห่งชาติฯ นครพนม เด็กเยาวชน ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๑๘๐ คน กิจกรรมที่จัด เช่น นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ประกวดวาดภาพระบายสี เรื่องแม่อันเป็นที่รักของฉัน และประกวดอ่านคำอวยพรเทิดพระคุณของแม่ด้วยภาษาอังกฤษ

โครงการชมรมหนูรักหนังสือ รับสมัครสมาชิกชมรมหนูรักหนังสือ ประชุมพบปะ รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะสมาชิกชมรมพร้อมผู้ปกครอง และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น ประกวดเล่านิทาน ประกวดวาดภาพระบายสี เรื่องครอบครัวของฉัน สมาชิกชมรม ผู้ปกครองและผู้สนใจทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๒๑๕ คน

โครงการประกวดเล่านิทาน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านประกวดเล่านิทาน และสาธิตการเล่านิทานประกอบการแสดงโดยคณะเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติฯ นครพนม เด็ก เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๑๓๐ คน

โครงการห้องสมุดสุดหรรษา จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ ณ หอสมุดแห่งชาติฯ นครพนม เด็ก เยาวชน ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมประมาณ ๓๐๐ คน จัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความสามารถด้านต่าง ๆ ในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้รับความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกให้เด็ก ๆ ผู้ปกครองรักการอ่านหนังสือและเข้าใช้บริการหอสมุดฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง อาทิ การแสดงบนเวที ตอบปัญหาชิงรางวัล ระบายสี เกมการละเล่นต่าง ๆ และแจกรางวัลหนูน้อยยอดนักอ่าน ของสมาชิกชมรมหนูรักหนังสือ กติกาคือสมาชิกชมรมสะสมแต้มเข้าใช้บริการหอสมุดแห่งชาติฯ นครพนม กำหนดระยะเวลา ๑ ปี (มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ – มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๔)

โครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจ ในโอกาสครบ ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร

สำนักศิลปากรที่ ๑๐ ร้อยเอ็ด จัดกิจกรรมในวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นครพนม กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง *"อาคารเก่าเล่าตำนาน..เพื่อสืบสานวัฒนธรรมเมืองนครพนม"* โดยวิทยากรจากกรมศิลปากรและผู้ทรงคุณวุฒิท้องถิ่น นิทรรศการ *"ตามรอยนักโบราณคดี"* และกิจกรรมต่อหม้อเพื่อปะติดปะต่อเรื่องราวจากอดีต นิทรรศการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ดและกิจกรรมสำเนาภาพลายเส้นอาคารหอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ นครพนม

แผนงานในอนาคต

- งานพัฒนาเทคนิคการขุดค้นและบันทึกหลักฐานทางโบราณคดีด้วยการประยุกต์ใช้โปรแกรม GIS
- งานเผยแพร่คุณค่าแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ความสวยงามและเอกลักษณ์ภูมิปัญญาจากโบราณวัตถุสู่สาธารณชน ด้วยการต่อยอดสร้างสรรค์ประยุกต์ลวดลายก่อนประวัติศาสตร์ผลิตเป็นสินค้าในชีวิตประจำวัน
- งานสร้างและพัฒนาเครือข่ายมรดกศิลปวัฒนธรรมโดยเน้นการให้ความรู้เชิงลึกเฉพาะกลุ่มและการเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ณ ชุมชนที่โบราณสถานตั้งอยู่ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง
- งานปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถานเพื่อพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
- งานปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด ในด้านต่าง ๆ เช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์ ก่อสร้างอาคารคลัง เพิ่มเติมสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการและผู้สูงอายุ และปรับปรุงการจัดแสดง

สำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี

ประวัติและพัฒนาการ

สำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่ ๗๘ หมู่ที่ ๑๐ ถนนเลี่ยงเมือง ตำบลแจระแม อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (ถนนเลี่ยงเมือง ด้านแยกไปจังหวัดยโสธร) มีพื้นที่ปฏิบัติงานครอบคลุม ๕ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย อุบลราชธานี ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ยโสธร และมุกดาหาร

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี

๒. โครงการดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ

๓. โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ)

อส.มศ. อำเภอคำเขื่อนแก้ว ได้รับวัสดุอุปกรณ์ดูแลรักษาโบราณสถาน

การพบปะพูดคุยแสดงความคิดเห็นและรับมอบงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของ อส.มศ. อำเภอพนา จังหวัดอำนาจเจริญ

๔. โครงการสืบสานวัฒนธรรมพันปีโบราณคดีดงเมืองเตย

๕. โครงการร่วมด้วยช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีดอนไร่ ตำบลเจียด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

๖. โครงการพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากมรดกศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน โครงการเครื่องแก้วโบราณจากฐานข้อมูลโบราณคดี

๗. โครงการเพิ่มคุณค่าทางเศรษฐกิจจากแหล่งมรดกศิลปวัฒนธรรม โครงการเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมสำริดชิดขอบโขง

๘. โครงการศึกษาวิจัยแหล่งโบราณคดีลุ่มแม่น้ำมูล – ชี ระยะที่ ๒ ได้รับจัดสรรเงินนอกงบประมาณปี ๒๕๕๔ (เงินกองทุนโบราณคดี)

๙. โครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจ เนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปีแห่งการสถาปนากรมศิลปากร

อธิบดีกรมศิลปากรเปิดงานโครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจ เนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปีแห่งการสถาปนากรมศิลปากร

๑๐. โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานตำหนักไทร อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ

๑๑. โครงการบูรณะโบราณสถานศาลาการเปรียญวัดโพธาราม อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

๑๒. โครงการบูรณะโบราณสถานสิมวัดบ้านนาควาย อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

๑๓. โครงการบูรณะโบราณสถานศาลาการเปรียญวัดราษฎร์ประดิษฐ์ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๑๔. โครงการออกแบบเพื่อบูรณะโบราณสถาน

๑๕. โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถานปราสาททามจาน อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ

๑๖. โครงการบำรุงรักษาโบราณสถาน

งานในความรับผิดชอบของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

๑. โครงการจัดกิจกรรมพิเศษเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย ประจำปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๔ เรื่อง *"ดูทับหลัง ฟังเรื่องเล่า"*

๒. โครงการจัดกิจกรรมพิเศษเนื่องในวันพิพิธภัณฑ์ไทย

๓. โครงการปรับปรุงทะเบียนโบราณวัตถุ ประจำปี ๒๕๕๔

๔. โครงการจัดทำชุดนิทรรศการเคลื่อนที่เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี

๕. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมสู่เยาวชนคนพิการและผู้ด้อยโอกาส

งานในความรับผิดชอบของหอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ อุบลราชธานี

๑. โครงการรวบรวมเอกสารจดหมายเหตุ

๒. โครงการประเมินคุณค่าและจัดหมวดหมู่เอกสารจดหมายเหตุ

๓. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานจดหมายเหตุ

๔. โครงการบูรณะโบราณสถานปราสาทบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

การดำเนินงานปีงบประมาณปี ๒๕๕๕

๑. โครงการบูรณะโบราณสถานกุฏิวัดราษฎร์ประดิษฐ์ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี

๒. โครงการบูรณะโบราณสถานอุโบสถวัดธรรมรังสีนิคมเขต อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

๓. โครงการบูรณะโบราณสถานศาลาการเปรียญวัดพระเหลาเทพนิมิต อำเภอพนานิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

๔. โครงการบูรณะโบราณสถานอุโบสถวัดสะเดา อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

๕. โครงการบูรณะโบราณสถานปราสาทบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

การดำเนินงานโครงการช่วยเหลือ ฟื้นฟูโบราณสถาน ศาสนสถาน อาคารสถานที่ราชการ ที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดภัยพิบัติ พุทธศักราช ๒๕๕๔

๑. โครงการบูรณะหอไตรวัดสระไตรนุรักษ์ (วัดบ้านนาเวียง) อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

๒. โครงการบูรณะโบราณสถานวัดนรวนาราม ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

๓. โครงการบูรณะโบราณสถานธาตุก่องข้าวน้อย วัดทุ่งสะเดา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

๔. โครงการปรับปรุงอาคารสำนักงานและพื้นที่บริเวณสำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี

โครงการบูรณาการ การธำรงรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม

๑. โครงการเครือข่ายมรดกศิลปวัฒนธรรมร่วมด้วยช่วยกันอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งโบราณคดีดอนไร่ ตำบลเจียด อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

๒. โครงการร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นพิพิธภัณฑ์และโบราณคดีบ้านหนองช้างน้อย อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี

๓. โครงการเครือข่ายมรดกศิลปวัฒนธรรม *"ร่วมสืบสานวัฒนธรรมพันปี โบราณคดีดงเมืองเตย (ปีที่ ๒)"*

แผนงานในอนาคต

กิจกรรม/โครงการปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๕๖

๑. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกโบราณสถานสระกำแพงน้อย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

๒. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวกโบราณสถานวัดศรีมุณฑา

๓. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถานศรีตัสสาราม

๔. โครงการบูรณะโบราณสถานวัดราษฎร์ประดิษฐ์ อำเภอตระการพืชผล จังหวัดศรีสะเกษ

๕. โครงการสำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีเพื่อศึกษาแหล่งผลิตกลองมโหระทึกในแถบลุ่มน้ำโขงตอนกลาง

๖. โครงการ *"โบราณคดีลุ่มน้ำมูล – ชี"* ระยะที่ ๔

สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๒๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ถนนพิมาย – ชุมพวง ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๔ จังหวัด คือ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ หน่วยงานในความดูแลประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มหาวีรวงศ์
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุรินทร์
- หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. งานด้านบูรณะซ่อมแซมโบราณสถาน

๑.๑ ดำเนินโครงการบำรุงรักษาโบราณสถาน ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย ดังนี้

ชี้ระวังแนวเขตที่ดินโบราณสถาน ๔ จังหวัด จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ แห่ง สำรวจปักหมุดเขตที่ดินโบราณสถาน จำนวน ๖ แห่ง สำรวจและรวบรวมข้อมูลทางโบราณคดี จำนวน ๑๕ แห่ง อนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดยองแยง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โครงการจัดแสดงนิทรรศการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไทยในศตวรรษใหม่ และจัดประชุมเครือข่ายต่าง ๆ ด้านการอนุรักษ์โบราณสถาน

๑.๒ โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปราสาทพนมวัน ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา กิจกรรมต่อยอดปราสาท

ปราสาทพนมวัน ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

๑.๓ โครงการขุดแต่งปราสาทโคกปราสาท (โคกงิ้ว)

ปราสาทโคกงิ้ว อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๔ โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถาน เพื่อเตรียมการนำเสนอขึ้นทะเบียนและประกาศขอบเขตที่ดินโบราณสถาน จำนวน ๕ แห่ง และรวบรวมข้อมูลโบราณสถานเบื้องต้น จำนวน ๕ แห่ง

๑.๕ โครงการสำรวจออกแบบเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานพระนอนวัดธรรมจักรเสมาราม อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา หลุมเตานายเจียน อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ หลุมเตาสวาย อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และปราสาทหนองหงส์ อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์

๑.๖ โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจ เนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร

กิจกรรมเสวนาในโครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจ

การแสดงโขนเรื่อง รามเกียรติ์ของสำนักการสังคีตในโครงการแบ่งปันความรู้สู่ความเข้าใจ

๑.๗ โครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒

๑.๘ โครงการถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัด

๑.๙ โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม

กิจกรรมโครงการถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัด

๑.๑๐ โครงการบูรณะอุโบสถวัดยองแยง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๑๑ โครงการทดลองประกอบหินปราสาททนง ตำบลปราสาททนง อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์

๒. งบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง

- งานซ่อมแซมและปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถาน สิ่งปลูกสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา
- งานซ่อมแซม บูรณะ และปรับปรุงภูมิทัศน์โบราณสถาน สิ่งปลูกสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย

๓. งบอุดหนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

- โครงการบูรณะปรับปรุงภูมิทัศน์อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ระบบไฟฟ้าโครงการแสงอาทิตย์ ก่อสร้างป้อมจำหน่ายบัตรผ่านประตูด้านทิศเหนือ ปรับปรุงป้อมจำหน่ายบัตรผ่านประตูด้านทิศใต้ และงานขุดตรวจทางโบราณคดี

๔. เงินนอกงบประมาณ (เงินกองทุนโบราณคดี)

ใช้ในโครงการขุดแต่งโบราณสถานปรางค์บ้านปรางค์ ตำบลบ้านปรางค์ อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา และโครงการขุดแต่งโบราณสถานปราสาทช่างปี่ ตำบลช่างปี่ อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

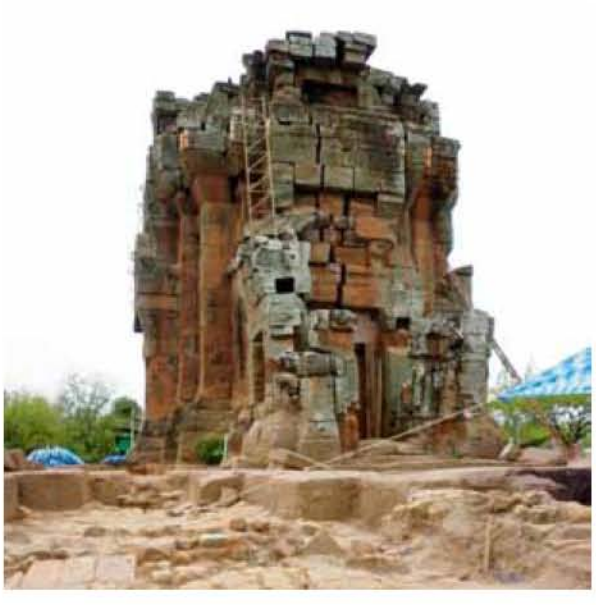
ผลงานสำคัญของหน่วยงานในสังกัด

๑. อุทยานประวัติศาสตร์พิมายและพนมรุ้ง

- โครงการบำรุงรักษาดูแลพื้นที่โบราณสถานภายในอุทยานประวัติศาสตร์พิมายและพนมรุ้ง
- โครงการอบรมให้ความรู้แก่ส่วนราชการ เอกชนในท้องถิ่น นักเรียนและนักศึกษา
- โครงการสังคีตวัฒนธรรม
- โครงการแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน เนื่องในวันเด็กแห่งชาติ

อุโบสถวัดยองแยง ตำบลหนองระเวียง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

โบราณสถานปรางค์บ้านปรางค์ ตำบลบ้านปรางค์ อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

โบราณสถานปราสาทช่างปี่ ตำบลช่างปี่ อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

- โครงการบรรยายทางวิชาการให้แก่นักเรียนในพื้นที่อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง
- โครงการนิทรรศการเคลื่อนที่ และนิทรรศการวันอนุรักษ์มรดกไทย

๒. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พิมาย มหาวีรวงศ์ และสุรินทร์

- โครงการสืบสานงานศิลปวัฒนธรรม เนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติประจำปี ๒๕๕๔
- โครงการพิพิธภัณฑ์สัญจรสู่ชุมชนและสถานศึกษา
- โครงการอบรมยุวชนพิพิธภัณฑ์
- โครงการนิทรรศการพิเศษเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย
- โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ
- โครงการบำรุงรักษาภูมิทัศน์และสิ่งอำนวยความสะดวก

๓. หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร.๙ นครราชสีมา

- โครงการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็ก และเยาวชน ในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ
- โครงการสำรวจ และอนุรักษ์เบื้องต้นเอกสารโบราณ
- โครงการหอสมุดแห่งชาติสู่สถานศึกษา และชุมชน
- โครงการจัดมุมอ่านหนังสือ ในโรงเรียนบ้านหนองปรือรัฐราษฎร์พัฒนา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา
- การฝึกอบรมซ่อมหนังสือ ณ โรงเรียนเทศบาล ๔ (เพาะช่า) อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

แผนงานในอนาคต

๑. โครงการจัดทำข้อมูลแหล่งโบราณคดีและแผนที่วัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา
๒. โครงการสำรวจออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถาน
๓. โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถาน
๔. โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานในเขตพื้นที่สำนักศิลปากรที่ ๑๒
๕. โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปรางค์ครบุรี อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา
๖. โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปรางค์บ้านปรางค์ อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา
๗. โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปราสาทโคกงิ้ว อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์
๘. โครงการบูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ปราสาทมีชัย อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

สำนักศิลปากรที่ ๑๓ สงขลา

ประวัติและพัฒนาการ

สำนักศิลปากรที่ ๑๓ สงขลา ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ ถนนสี่แยกธนดี ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา รับผิดชอบงานต่าง ๆ ของกรมศิลปากรในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดสงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีกลุ่ม ฝ่ายและหน่วยงานในสังกัด ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สงขลา
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สตูล
- หอสมุดแห่งชาติกาญจนาภิเษก สงขลา
- หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สงขลา
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ยะลา

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

งานด้านวิชาการโบราณคดี

๑. โครงการขุดค้นทางโบราณคดีกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

กำแพงเมืองสงขลาในส่วนที่ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาตินั้น แนวกำแพงบางส่วนชำรุดและได้พังทลายลงเนื่องจากพายุฝนเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ และได้พังทลายเพิ่มเติมอีกในวันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๓ รวมแนวกำแพงเมืองสงขลาที่พังทลายลงมาเป็นความยาวประมาณ ๑๘ เมตร จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงมีความจำเป็นต้องดำเนินโครงการขุดค้นทางโบราณคดีกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อทำการขุดตรวจสอบทางโบราณคดีและเพื่อขยายองค์ความรู้ด้านประวัติความเป็นมา รวมถึงรูปแบบศิลปกรรมของกำแพงเมืองสงขลา สำหรับใช้เป็นข้อมูลในการอนุรักษ์โบราณสถานกำแพงเมืองสงขลาต่อไป

สภาพทั่วไปของกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ก่อนการบูรณะภายหลังพังทลายลง เนื่องจากพายุ ในพุทธศักราช ๒๕๕๓

สภาพทั่วไปของกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ขณะดำเนินการขุดทดสอบทางโบราณคดี และงานบูรณะฯ ในพุทธศักราช ๒๕๕๔

ตัวอย่างหลุมขุดทดสอบทางโบราณคดีในโครงการขุดค้นทางโบราณคดีกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พุทธศักราช ๒๕๕๔

ตัวอย่างหลุมขุดทดสอบทางโบราณคดีในโครงการบูรณะกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พุทธศักราช ๒๕๕๔

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทเบ้าดินเผาจากหลุมขุดทดสอบทางโบราณคดีโครงการบูรณะกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พุทธศักราช ๒๕๕๔

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทแผ่นป้ายนักโทษจากหลุมขุดทดสอบทางโบราณคดีโครงการบูรณะกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พุทธศักราช ๒๕๕๔

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทเหรียญกษาปณ์จากหลุมขุดทดสอบทางโบราณคดีโครงการบูรณะกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พุทธศักราช ๒๕๕๔

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทเครื่องถ้วยจีนจากหลุมขุดทดสอบทางโบราณคดีโครงการบูรณะกำแพงเมืองสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พุทธศักราช ๒๕๕๔

๒. โครงการสำรวจเพื่อการขุดค้นแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์และแรกเริ่มประวัติศาสตร์ในเขตจังหวัดสงขลาและสตูล

เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลชุมชนโบราณ และแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาและสตูล จากการปฏิบัติงานสำรวจพบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์และแรกเริ่มประวัติศาสตร์ในพื้นที่จังหวัดสตูลและสงขลา ในพื้นที่เป้าหมายของโครงการวิจัยฯ จำนวนทั้งสิ้น ๒๕ แหล่งโบราณคดี โดย

จังหวัดสงขลา สำรวจพบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์และแรกเริ่มประวัติศาสตร์ ในเขตพื้นที่อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอสะเดา จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ แหล่ง

จังหวัดสตูล สำรวจพบแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์และแรกเริ่มประวัติศาสตร์ในเขตพื้นที่อำเภอละงู และอำเภอทุ่งหว้า จำนวน ๕ แหล่ง

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทขวานหินกะเทาะจากแหล่งโบราณคดีหมายเลข ๗ – เพิงผาถ้ำทวดหน้าดำ เขาคลองโกน ตำบลคูหา อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทเศษภาชนะดินเผาลายเชือกทาบ ซึ่งถูกทับถมอยู่ในชั้นหินปูนภายในถ้ำของแหล่งโบราณคดีเพิงผาถ้ำนางพญาเลือดขาว หมายเลข ๒ ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทขวานหินขัดจากแหล่งโบราณคดีเพิงผาถ้ำนางพญาเลือดขาว หมายเลข ๒ ตำบลปาดังเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ตัวอย่างชิ้นนี้ได้ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต ๑ เพื่อการตรวจวิเคราะห์ธรณีวัตถุทางฟิสิกส์ พบว่าเป็นขวานหินขัดที่ทำจากหินชนวน (Slate) สีเทาดำ เนื้อละเอียด สม่ำเสมอ แน่น และแกร่ง

การสำรวจทางโบราณคดีที่แหล่งโบราณคดีเพิงผาเกาะปัน หมายเลข ๑ บริเวณเกาะปัน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

ตัวอย่างโบราณวัตถุประเภทต่าง ๆ ที่สำรวจพบบนผิวดินของแหล่งโบราณคดี ถ้ำชาวเล บริเวณเกาะปัน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล

๓. การประชุมสัมมนาโครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒

ในปีที่ ๑๐๐ ร้อยความรู้สู่ท้องถิ่นให้แก่ช่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่อง การบำรุงรักษาและดูแลรักษาโบราณสถาน ระหว่างวันที่ ๒๘ – ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องสกายรูม ชั้น ๗ โรงแรมวีว่า ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

๔. การประชุมสัมมนาถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัดในเขตพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ ปีงบประมาณ ๒๕๕๔ ระหว่างวันที่ ๒๗ – ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ ห้องประชุมชั้น ๑ ศาลาวิภัทร – อารี อุวรรณโณ วัดชัยมงคล (พระอารามหลวง) ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

๕. โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.)

ดำเนินกิจกรรมการปฏิบัติงานถากถาง กำจัดวัชพืชในเขตโบราณสถานที่สำคัญในพื้นที่ ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล จำนวน ๒๖ อำเภอ มีจำนวนสมาชิก อส.มศ. เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม จำนวน ๕๒๐ คน

สำนักศิลปากรที่ ๑๔ นครศรีธรรมราช

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๑๔ นครศรีธรรมราช ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่รับผิดชอบ ๔ จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี พัทลุงและนครศรีธรรมราช หน่วยงานในความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มโบราณคดี
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไชยา สุราษฎร์ธานี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ชุมพร
- หอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรีพลเอกเปรม ติณสูลานนท์
- หอสมุดแห่งชาตินครศรีธรรมราช

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. งานค้นคว้าวิจัยทางโบราณคดี

- โครงการสำรวจแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

๒. งานบูรณะซ่อมแซมดูแลรักษาและการขึ้นทะเบียนโบราณสถาน

- โครงการบำรุงรักษาโบราณสถานในเขตพื้นที่
- โครงการบูรณะหอพระสิหิงค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โครงการอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถานเขาศรีวิชัย
- โครงการสำรวจขึ้นทะเบียนโบราณสถานและแหล่งโบราณคดี
- โครงการสำรวจออกแบบเพื่อการบูรณะโบราณสถาน
- โครงการบูรณะอุโบสถวัดท้าวโคตร
- โครงการบูรณะวังเจ้าเมืองพัทลุง

๓. งานจัดประชุมสัมมนาและฝึกอบรมโครงการเครือข่ายมรดกศิลปวัฒนธรรม

- โครงการบริหารจัดการมรดกทางศิลปวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
- โครงการอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มศ.)
- โครงการถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัด
- โครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย
- โครงการแบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจเนื่องในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร

พิธีเปิดการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปีกรมศิลปากร ณ ศาลาประชาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

หัวหน้าหอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรีฯ บรรยาย นำชมนิทรรศการส่วนของหอจดหมายเหตุฯ ในโอกาส ๑๐๐ ปีกรมศิลปากร ณ สนามสวนศรีธรรมโศกราช

๔. งานที่ดำเนินการจากเงินอุดหนุนการบูรณปฏิสังขรณ์โบราณสถานในวัดหรือศาสนสถาน

- โครงการบูรณะวัดอุบล อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการบูรณะวัดวิหารเบิก อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

๕. งานที่ดำเนินการจากเงินนอกงบประมาณ (เงินกองทุนโบราณคดี)

- โครงการซ่อมแซมพระพุทธรูปเขาประสงค์ ตำบลวัง อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

๖. งานที่ดำเนินการจากเงินโครงการไทยเข้มแข็ง พุทธศักราช ๒๕๕๕

- โครงการปรับปรุงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการบูรณะเจดีย์วัดแก้ว อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการบูรณะเจดีย์วัดโดนคลาน อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

โครงการบูรณะเจดีย์วัดโดนคลาน จังหวัดพัทลุง (ก่อนทำการบูรณะ)

โครงการบูรณะเจดีย์วัดโดนคลาน จังหวัดพัทลุง (หลังทำการบูรณะ)

๗. งานที่ดำเนินการจากเงินงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

- โครงการบูรณะวัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหาร อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการบูรณะเจดีย์วัดหลง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- โครงการบูรณะโบราณสถานกำแพงเมืองและป้อม อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โครงการบูรณะตึกรัตนธัช วัดท่าโพธิ์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โครงการบูรณะพระเจดีย์และระเบียงคด วัดเขียนบางแก้ว อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการตามแผนงาน/ภารกิจ/โครงการ ดังนี้

๑. ดำเนินการปรับปรุงการจัดแสดงนิทรรศการถาวรในส่วนของโถงต้อนรับและห้องจัดแสดงศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในนครศรีธรรมราช โดยใช้เทคนิคการจัดแสดงที่ทันสมัยขึ้น อาทิ ตู้จัดแสดง แท่นฐานที่วางโบราณวัตถุ ป้ายคำบรรยาย รูปภาพ ระบบแสงสว่างภายในห้อง นอกจากนี้ยังมีสื่อวิดีทัศน์ (VDO animation) และสื่อปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น

ส่วนโถงต้อนรับและประชาสัมพันธ์ ห้องก่อนประวัติศาสตร์ในนครศรีธรรมราช

๒. ดำเนินการออกแบบปรับปรุงการจัดแสดงนิทรรศการถาวร ในส่วนที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงตามแผนแม่บทแล้วเสร็จสมบูรณ์

๓. สำรวจขึ้นทะเบียนโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุของวัดและเอกชน ได้จำนวน ๖๐ รายการ

๔. ให้คำแนะนำ ปรึกษา ในการจัดตั้งและจัดแสดงพิพิธภัณฑ์ของวัดคือ วัดภูผาภิมุข ตั้งอยู่ที่ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

งานปรับปรุงการจัดแสดง นิทรรศการถาวร พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราช

๕. จัดกิจกรรมในวันเด็กแห่งชาติ พิพิธภัณฑ์สัญจร วันพิพิธภัณฑ์ไทย

๖. ให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และนักท่องเที่ยว

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไชยา

๑. โครงการจัดกิจกรรมและนิทรรศการวันพิพิธภัณฑ์ไทย

๒. โครงการวันเด็กแห่งชาติ

๓. โครงการพิพิธภัณฑ์ออนทัวร์

๔. โครงการจัดอบรมยุวมัคคุเทศก์เมืองไชยา

กิจกรรม โครงการจัดอบรมยุวมัคคุเทศก์เมืองไชยา ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไชยา

กิจกรรมโครงการสัมมนาครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ณ ห้องประชุมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ชุมพร

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ชุมพร

๑. โครงการวันเด็กแห่งชาติ

๒. โครงการพิพิธภัณฑ์สัญจร

๓. โครงการนิทรรศการพิเศษเนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย

๔. โครงการอบรมครูผู้สอนสังคมศึกษาระดับมัธยม

๕. โครงการอบรมศิลปะเพื่อการเรียนรู้ ด้านศิลปวัฒนธรรมสำหรับเยาวชนพิการ และเด็กด้อยโอกาส ครั้งที่ ๒

หอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรีพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

๑. โครงการรวบรวมเอกสารประวัติศาสตร์

๒. โครงการวันอนุรักษ์มรดกไทย

๓. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เอกสารจดหมายเหตุ

๔. โครงการวันเด็กแห่งชาติ

หอสมุดแห่งชาตินครศรีธรรมราช

๑. โครงการส่งเสริมการอ่าน *"กิจกรรมอ่านข่าว เล่าเรื่อง"*

๒. โครงการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมสู่เด็กและเยาวชน

๓. โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมสู่เยาวชนพิการและผู้ด้อยโอกาส

๔. โครงการหอสมุดแห่งชาติเคลื่อนที่สู่สถานศึกษาและชุมชน
๕. โครงการจัดพิมพ์หนังสือตำนานและคำไหว้พระธาตุเมืองนครศรีธรรมราช
๖. โครงการสำรวจเอกสารโบราณ
๗. โครงการบำบัดทุกข์บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้ประชาชน
๘. โครงการค่ายเยาวชนรักการอ่าน
๙. โครงการพัฒนาระบบห้องสมุดดิจิทัล

แผนงานในอนาคต

ส่วนแผนงานในอนาคตของสำนักศิลปากรที่ ๑๔ นครศรีธรรมราช จะมุ่งเน้นปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้และแหล่งศิลปวัฒนธรรมในกิจกรรมที่สามารถต่อยอดในด้านเศรษฐกิจและท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ

สำนักศิลปากรที่ ๑๕ ภูเก็ต

ที่ตั้งและเขตความรับผิดชอบ

สำนักศิลปากรที่ ๑๕ ภูเก็ต ที่ทำการอยู่เลขที่ ๒๑๗ /๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๕ จังหวัด คือ ภูเก็ต พังงา ระนอง กระบี่ และตรัง

การแบ่งส่วนราชการภายในประกอบด้วย

- ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
- กลุ่มอนุรักษ์โบราณสถาน
- กลุ่มโบราณคดี
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ถลาง
- หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตรัง
- หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตรัง

ผลงานสำคัญในรอบปีที่ผ่านมา

๑. การบูรณโบราณสถานในเขตความรับผิดชอบ จำนวน ๓ แหล่ง ดังนี้

- อุโบสถวัดมงคลสถาน ตำบลละมอ อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง
- กุฏิวัดเจริญรมณาราม ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
- อุโบสถวัดตรังคภูมิพุทธาวาส ตำบลกันตัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

๒. พัฒนาแบบนิทรรศการถาวร ณ อาคารศูนย์ศึกษาวิจัยศิลปกรรม วัฒนธรรมและประเพณีแห่งอันดามัน จังหวัดพังงา

๓. ประชุมสัมมนาถวายความรู้แด่พระสังฆาธิการและฆราวาสผู้สนับสนุนวัด ในโครงการดูแลทรัพย์สินทางศิลปวัฒนธรรมของชาติของพระสังฆาธิการ ณ วัดท่าเรือ อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ ๖ – ๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ มีผู้ร่วมกิจกรรม ๑๗๕ คน

๔. จัดกิจกรรมและนิทรรศการพิเศษเนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร ในโครงการ *"แบ่งปันความรู้ สู่ความเข้าใจในโอกาส ๑๐๐ ปี กรมศิลปากร"* โดยจัดเสวนาทางวิชาการเรื่อง *"มรดกวัฒนธรรมอันดามัน"* และนิทรรศการพิเศษเรื่อง *"ทุ่งตึก จุดเชื่อมโยงสายไหมทางทะเล"* และจัดแสดงโบราณวัตถุที่พบจากแหล่งโบราณคดีในฝั่งอันดามัน เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ บริเวณพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ถลาง นอกจากนั้น กรมศิลปากร โดยสำนักบริหารกลางได้นำกิจกรรมร่วมเผยแพร่ ได้แก่ การแนะนำหนังสือใหม่ การให้บริการคำปรึกษาทางกฎหมาย และสำนักการสังคีต จัดแสดงโขน ตอน สุครีพถอนต้นรัง ร่วมกิจกรรมด้วย

๕. กิจกรรมส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวันพิพิธภัณฑ์ไทย ในโครงการวันพิพิธภัณฑ์ไทย ประจำปี ๒๕๕๔ โดยจัดการเสวนาให้ความรู้ทางด้านโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ในจังหวัดภูเก็ต และจัดนิทรรศการพิเศษเรื่อง *"ลูกปัดและโบราณวัตถุจากเมืองท่าชายฝั่งอันดามัน"* เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ถลาง

นอกจากนั้นหน่วยงานอื่น ๆ ภายใต้สังกัดยังจัดกิจกรรมตามภารกิจหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ หอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตรัง จัดโครงการรวบรวมและประเมินคุณค่าเอกสารประวัติศาสตร์ ณ หอจดหมายเหตุแห่งชาติฯ ตรัง

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตรัง จัดโครงการหอสมุดแห่งชาติสู่สถานศึกษาและชุมชน ณ โรงเรียนบ้านลำปลอก อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง และจัดโครงการสำรวจเอกสารโบราณ ณ วัดรัตนาภิมุข อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง เป็นต้น

ผู้บริหารกรมศิลปากร

นางโสมสุดา ลียะวณิช
อธิบดีกรมศิลปากร

นายเอนก สีหามาตย์
รองอธิบดีกรมศิลปากร

นายสมชาย มีชูพร
รองอธิบดีกรมศิลปากร

ผู้บริหารกรมศิลปากร

นางสุนิสา จิตรพันธ์
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

นายปกรณ์ พรพิสุทธิ์
ผู้อำนวยการสำนักการสังคีต

นายธราพงศ์ ศรีสุชาติ
ผู้อำนวยการสำนักโบราณคดี

นายอนันต์ ชูโชติ
ผู้อำนวยการ
สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

นางเบญจมาส แพทอง
ผู้อำนวยการสำนักวรรณกรรม
และประวัติศาสตร์

นายสุทิน เจริญสวัสดิ์
ผู้อำนวยการ
สำนักสถาปัตยกรรม

นางสุรีย์รัตน์ วงศ์เสงี่ยม
ผู้อำนวยการ
สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

นางวิลาวัณย์ ทรัพย์พันแสน
ผู้อำนวยการ
สำนักหอสมุดแห่งชาติ

นางสาวนิรมล เรืองสม
ผู้อำนวยการสำนักช่างสิบหมู่

นางสาวนารีรัตน์ ปรีชาพีชคุปต์
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี

นายประทีป เพ็งตะโก
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี

นายสุพจน์ พรหมมาโนช
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๓ พระนครศรีอยุธยา

ผู้บริหารกรมศิลปากร

นางมานิตา เชื่อนขันธ์
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี

นายอาณัติ บำรุงวงศ์
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี

นายพีรพน พิสณุพงศ์
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย

นายเมธาดล วิจักขณะ
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน

นายวิเศษ เพชรประดับ
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่

นายจารึก วิไลแก้ว
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น

นางพัชนี จันทรสาขา
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๑๐ ร้อยเอ็ด

นายขจร มุกมีค่า
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี

นายศักดิ์ชัย พจน์นันท์วาณิชย์
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา

นายสุวิทย์ ชัยมงคล
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๑๓ สงขลา

นางสาวแสงจันทร์ ไตรเกษม
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๑๔ นครศรีธรรมราช

นางสาวเสาวนิตย์ ยโสธร
ผู้อำนวยการ
สำนักศิลปากรที่ ๑๕ ภูเก็ต

ผู้เชี่ยวชาญกรมศิลปากร

นายอำพัน กิจงาม
นักโบราณคดีทรงคุณวุฒิ
(ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี)

นางสาววันทนีย์ ม่วงบุญ
นักวิชาการละครและดนตรีทรงคุณวุฒิ
(ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านละคร และดนตรี)

นายนิยม กลิ่นบุบผา
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านช่างศิลปกรรม (ช่างสิบหมู่)

นายสถาพร นิยมทอง
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านตุริยางค์สากล

นายชวลิต สุนทรานนท์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านวิชาการละครและดนตรี
(โขน ละคร และดนตรี)

นางสาวบุษกร ลิมจิตติ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านมัณฑนศิลป์

นายธวัชชัย ปุณณลิมปกุล
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านช่างศิลปกรรม
(วิจัยและพัฒนาศิลปกรรม)

นายสมชาย ณ นครพนม
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านวิจัยและพัฒนาพิพิธภัณฑ์

นางเรวดี สกุลพาณิชย์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย
มรดกทางศิลปวัฒนธรรม

นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านภาษาโบราณ

นายศักย ขุนพลพิทักษ์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจิตรกรรม

นายบุญเตือน ศรีวรพจน์
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านอักษรศาสตร์
(ภาษาและวรรณกรรม)

ข้าราชการพลเรือนดีเด่น และผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ในสังกัดกรมศิลปากร ประจำปี ๒๕๕๔

ข้าราชการพลเรือนดีเด่น และผู้ปฏิบัติงานดีเด่น

นางพันธุ์อร จงประสิทธิ์
นักอักษรศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์

นายประยูรศักดิ์ ฉิมช้าง
เจ้าพนักงานพิพิธภัณฑ์ชำนาญงาน
สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น

นางพัชรา บัวทอง
นาฏศิลปินอาวุโส
สำนักการสังคีต

นายสุรเดช เผ่าช่างทอง
นาฏศิลปินอาวุโส
สำนักการสังคีต

นายดุสิต ทุมมากรณ์
นักโบราณคดีชำนาญการ
สำนักศิลปากรที่ ๑๒
นครราชสีมา

นางสุภาพ กันธะกิจ
เจ้าพนักงานจดหมายเหตุชำนาญงาน
สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

นางสาวพรฤดี ไพรวรรณ์
เจ้าพนักงานพัสดุชำนาญงาน
สำนักโบราณคดี

นายสมพงศ์ อิสระพงศ์ไพศาล
พนักงานสถานที่ ๑
สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

หน่วยงานภายในกรมศิลปากร

๑. อธิบดีกรมศิลปากร
นางโสมสุดา ลียะวณิช
กรมศิลปากร ถนนหน้าพระธาตุ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๑๘๐๗, ๐ ๒๒๒๑ ๔๘๑๗
โทรสาร ๐ ๒๖๒๓ ๕๘๒๗

๒. รองอธิบดีกรมศิลปากร
นายเอนก สีหามาตย์
กรมศิลปากร ถนนหน้าพระธาตุ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๓๘๓๑, ๐ ๒๖๒๓ ๕๘๒๖
โทรสาร ๐ ๒๖๒๓ ๖๔๕๘

๓. รองอธิบดีกรมศิลปากร
นายสมชาย มีชูพร
กรมศิลปากร ถนนหน้าพระธาตุ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๑๒๓๖, ๐ ๒๒๒๒ ๓๘๔๙
โทรสาร ๐ ๒๖๒๓ ๕๘๒๕

๔. กลุ่มตรวจสอบภายใน
๘๑/๑ ชั้น ๒ ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระ
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๐๒๑๙, ๐ ๒๒๘๒ ๐๒๙๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๒๑๙

๕. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
กรมศิลปากร ถนนหน้าพระธาตุ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๓๑๒๑
โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๓๑๗๒

๖. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
๘๑/๑ อาคารงานเทคโนโลยีสารสนเทศ
ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๖๔๑๐, ๐ ๒๒๘๐ ๖๔๑๑
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๗๔๕๐

๗. สำนักบริหารกลาง
ถนนหน้าพระธาตุ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๒๖๕๒, ๐ ๒๒๒๑ ๗๘๑๑,
๐ ๒๖๒๓ ๖๔๕๐
โทรสาร ๐ ๒๒๒๑ ๑๘๑๒

๘. สำนักการสังคีต
๒ ถนนราชินี เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๒๒๕ ๙๐๙๗, ๐ ๒๒๒๔ ๑๓๗๙
โทรสาร ๐ ๒๒๒๕ ๙๐๙๗

๙. สำนักโบราณคดี
๘๑/๑ ชั้น ๓ ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๔๘๐๑, ๐ ๒๒๘๒ ๔๘๔๖
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๔๘๔๖

๑๐. สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
๘๑/๑ ชั้น ๒ ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๖๖๒, ๐ ๒๒๘๑ ๖๗๖๖
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๗๖๖

๑๑. สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
๘๑/๑ ชั้น ๕ ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๐๒๑, ๐ ๒๒๘๑ ๑๑๕๓
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๑๑๕๓

๑๒. สำนักสถาปัตยกรรม
๘๑/๑ ชั้น ๔ ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๐๓๙๐
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๔๔๕

๑๓. สำนักช่างสิบหมู่
๙๓ หมู่ที่ ๓ ถนนพุทธมณฑลสาย ๕ ตำบลศาลายา
อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐ ๒๔๘๒ ๑๐๘๔, ๐ ๒๔๘๒ ๑๓๖๒
โทรสาร ๐ ๒๔๘๒ ๑๓๖๒

๑๔. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
ถนนสามเสน ท่าวาสุกรี แขวงวชิระ เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๑๕๙๙, ๐ ๒๒๘๑ ๑๖๖๖,
๐ ๒๒๘๒ ๓๗๗๗
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๕๓๔๑, ๐ ๒๖๒๘ ๕๑๗๒

๑๕. สำนักหอสมุดแห่งชาติ
ถนนสามเสน แขวงวชิระ เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๗๙๒๗, ๐ ๒๒๘๑ ๗๙๘๘,
๐ ๒๒๘๑ ๔๒๑๒, ๐ ๒๒๘๑ ๕๓๑๓
โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๕๔๔๙

๑๖. สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี
๑๖๒ ถนนไกรเพชร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดราชบุรี ๗๐๐๐๐
โทร. ๐ ๓๒๓๒ ๓๒๒๖ - ๗
โทรสาร ๐ ๓๒๓๒ ๓๒๒๖ - ๗

๑๗. สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี
๑๗/๑ หมู่ที่ ๔ ถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐
โทร. ๐ ๓๕๕๔ ๕๔๖๖ - ๗
โทรสาร ๐ ๓๕๕๔ ๕๔๖๖

๑๘. สำนักศิลปากรที่ ๓ พระนครศรีอยุธยา
ถนนอู่ทอง ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐
โทร. ๐ ๓๕๒๔ ๒๕๐๑
โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๒๔๔๘

๑๙. สำนักศิลปากรที่ ๔ ลพบุรี
ถนนพระยากำจัด ตำบลท่าหิน อำเภอเมือง
จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐
โทร. ๐ ๓๖๔๑ ๒๕๑๐
โทรสาร ๐ ๓๖๔๑ ๓๗๗๙

๒๐. สำนักศิลปากรที่ ๕ ปราจีนบุรี
ถนนปราจีนอนุสรณ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดปราจีนบุรี ๒๕๐๐๐
โทร. ๐ ๓๗๒๑ ๒๖๑๐, ๐ ๓๗๒๑ ๑๒๙๖
โทรสาร ๐ ๓๗๒๑ ๒๖๑๐

๒๑. สำนักศิลปากรที่ ๖ สุโขทัย
๒๑๖ หมู่ที่ ๓ ถนนสายเมืองเก่า – ดอนโก
ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง
จังหวัดสุโขทัย ๖๔๒๑๐
โทร. ๐ ๕๕๖๓ ๓๔๕๖, ๐ ๕๕๖๙ ๗๓๖๔
โทรสาร ๐ ๕๕๖๙ ๗๓๖๔

๒๒. สำนักศิลปากรที่ ๗ น่าน
ถนนผากอง ตำบลในเวียง อำเภอเมือง
จังหวัดน่าน ๕๕๐๐๐
โทร. ๐ ๕๔๗๑ ๑๑๖๐
โทรสาร ๐ ๕๔๗๑ ๑๑๖๐

๒๓. สำนักศิลปากรที่ ๘ เชียงใหม่
๔๕๑ ถนนซุปเปอร์ไฮเวย์ ตำบลช้างเผือก
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ๕๐๓๐๐
โทร. ๐ ๕๓๒๒ ๒๒๖๒
โทรสาร ๐ ๕๓๔๐ ๙๐๗๒

๒๔. สำนักศิลปากรที่ ๙ ขอนแก่น
๑๙๓ หมู่ที่ ๑๓ ถนนกสิกรทุ่งสร้าง ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร. ๐ ๔๓๒๔ ๒๑๒๙
โทรสาร ๐ ๔๓๓๓ ๗๖๒๙

๒๕. สำนักศิลปากรที่ ๑๐ ร้อยเอ็ด
๑๙/๔๐ – ๔๑ ถนนบ้านท่านคร ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐ ๔๓๕๑ ๓๗๕๒ , ๐ ๔๓๕๑ ๓๕๓๐
โทรสาร ๐ ๔๓๕๑ ๓๕๓๐

๒๖. สำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี
๗๘ หมู่ที่ ๑๐ ซอยสีห์พนม ถนนเลี่ยงเมือง
ตำบลแจระแม อำเภอเมือง
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๐๐๐
โทร. ๐ ๔๕๓๑ ๒๘๔๕ - ๖
โทรสาร ๐ ๔๕๓๑ ๒๘๔๖

๒๗. สำนักศิลปากรที่ ๑๒ นครราชสีมา
๒๗๔ หมู่ที่ ๑๗ ถนนพิมาย – ชุมพวง ตำบลในเมือง
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๑๑๐
โทร. ๐ ๔๔๔๗ ๑๕๑๘, ๐ ๔๔๒๘ ๕๐๙๖
โทรสาร ๐ ๔๔๔๗ ๑๕๑๘

๒๘. สำนักศิลปากรที่ ๑๓ สงขลา
๗๓๓ หมู่ที่ ๒ ถนนสี่แยกธนดี ตำบลพะวง
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๑๐๐
โทร. ๐ ๗๔๓๓ ๐๒๕๕, ๐ ๗๔๓๓ ๐๒๕๖
โทรสาร ๐ ๗๔๓๓ ๐๒๕๖

๒๙. สำนักศิลปากรที่ ๑๔ นครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐ ๗๕๓๒ ๔๔๗๙, ๐ ๗๕๓๕ ๖๔๕๘
โทรสาร ๐ ๗๕๓๕ ๖๔๕๘

๓๐. สำนักศิลปากรที่ ๑๕ ภูเก็ต
๒๑๗ /๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง
จังหวัดภูเก็ต ๘๓๑๑๐
โทร. ๐ ๗๖๒๗ ๓๐๐๖
โทรสาร ๐ ๗๖๒๗ ๓๐๐๖

๑๐๑ ปี แห่งการสถาปนากรมศิลปากร
จัดพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก พุทธศักราช ๒๕๕๕ จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม
ISBN 978-616-283-007-5

คณะที่ปรึกษา

นางโสมสุดา ลียะวณิช	อธิบดีกรมศิลปากร
นายเอนก สีหามาตย์	รองอธิบดีกรมศิลปากร
นายสมชาย มีชูพร	รองอธิบดีกรมศิลปากร
นางสุนิสา จิตรพันธ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง
นายอำพัน กิจงาม	นักโบราณคดีทรงคุณวุฒิ (ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโบราณคดี)
นางสาววันทนีย์ ม่วงบุญ	นักวิชาการละครและดนตรีทรงคุณวุฒิ (ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านละครและดนตรี)

บรรณาธิการ นางสาวพิมพ์พรรณ ไพบูลย์หวังเจริญ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านภาษาโบราณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวนัยนา แย้มสาขา	นางสาวราศี บุรุษรัตนพันธุ์
นางสาวปาลิดา เอมซ์บุตร	นางสาวรุจิรา ไชยคำภา

คณะบรรณาธิการ

นางสาวบุษกร ลิมจิตติ	นายธวัชชัย ปุณณลิมปกุล
นายสมชาย ณ นครพนม	นายศักย ขุนพลพิทักษ์
นายบุญเตือน ศรีวรพจน์	นางประพิศ พงศ์มาศ
นางอัมไพวรรณ เดชะชาติ	นางสาวรสนันท์ สรรสะอาด
นางสาวเสริมสุข กฤติภูมิ	นางสาววันเพ็ญ พรเลิศวดี
นายวีรวัฒน์ เหลาธนู	นายอรรคพล แนวพันธ์

ผู้แปล นางนันทนา ตันติเวสส

ศิลปกรรม นายธนากร กำทรัพย์

ภาพประกอบ

นายสมชาย วรศาสตร์	นางวรานี เนียมสอน
นางกมลชนก พรภาสกร	นายธวัชชัย รามนัฏ
นายนาวี พงษ์กาญจนะ	นายณรงค์ศักดิ์ สุทาวัน
นางจิราภรณ์ ไชยยา	นางสาวนุดา ปิ่นตัน

จัดพิมพ์ บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด โทร. ๐ ๒๘๑๑ ๗๗๗๘

ผ้าทองแผ่ลวด ประดับกัญญาเรือพระที่นั่งอเนกชาติภุชงค์

แห่งการสถาปนา

กรมศิลปากร